

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної кібернетики та інформатики

Всеукраїнська наукова Інтернет-конференція

**"Наукові дослідження: шлях від
теоретичного пошуку до
практичної реалізації"**

28-29 березня 2013 р. (випуск 19)

Тернопіль – 2013

Всеукраїнська наукова Інтернет-конференція "Наукові дослідження: шлях від теоретичного пошуку до практичної реалізації" / Збірник тез доповідей: випуск 19 (28-29 березня 2013 р., м. Тернопіль). – Тернопіль: Тайп, 2013. – 86 с.

Збірник тез доповідей підготовлено за матеріалами Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (випуск 19) кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету від 28-29 березня 2013 р.

Організаційний комітет: д-р екон. наук, професор Ляшенко О.М. – голова оргкомітету, завідувач кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д-р фіз.-мат. наук, професор Боднар Д.І. – професор кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д-р екон. наук, професор Гуцайлюк З.В. – професор кафедри обліку у виробничій сфері ТНЕУ;
д-р фіз.-мат. наук, професор Недашковський М.О. – завідувач кафедри програмної інженерії ТНТУ імені Івана Пулюя;
д-р техн. наук, професор Рогатинський Р.М. – проректор з наукової роботи ТНТУ імені Івана Пулюя;
канд. екон. наук, доцент Мачуга Р.І. – секретар конференції, доцент кафедри ЕКІ ТНЕУ.

Друкується на підставі рішення кафедри економічної кібернетики та інформатики ТНЕУ, протокол № 9 від "2" квітня 2013 р.

Відповідальний за випуск: д-р екон. наук, професор Ляшенко О.М.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

Наша адреса: 46020, м. Тернопіль, майдан Перемоги, 3, к. 2210.

URL Інтернет-конференції: <http://www.konferenciaonline.org.ua/>

Секція 1. Інформаційні системи і технології

Александрова А.В.

Маріупольський державний університет, м. Маріуполь

Кафедра англійської філології, студентка I курсу

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТІ

Дистанційна форма навчання це - така форма, яка використовує глобальні комп'ютерні комунікації (як Інтернет і базується на індивідуальній роботі студентів з чітко підібраним навчальним матеріалом та активному спілкуванні з викладачами та іншими студентами. Давайте розглянемо основні технології, які можуть використовуватися у дистанційній освіті.

Комунікація між студентами та викладачами може здійснюватись за допомогою основних сервісів Інтернет. В даний час в Інтернеті існує достатньо велика кількість сервісів, що забезпечують роботу зі всім спектром ресурсів. Найбільш відомими серед них є:

- електронна пошта (E-mail), що забезпечує можливість обміну повідомленнями між студентами та викладачами;

- телеконференції, або групи новин (Usenet), що забезпечують можливість колективного обміну повідомленнями;

- сервіс FTP — система файлових архівів, що забезпечує передачу файлів з одного комп'ютера до іншого — одне з найбільших комфортних нововведень, що були надані революцією в мережі. Воно ґрунтується на протоколі передачі файлів різних типів (File Transfer Protocol);

- сервіс Telnet, або віддалений доступ, надає можливість підключитися до віддаленого комп'ютера і працювати з ним в інтерактивному режимі. За допомогою протоколу TELNET, що забезпечує такий доступ, можна користуватися бібліотеками, каталогами різних університетів або організацій і т.п. Віддалений комп'ютер буде виконувати команди, а особистий — працювати як простий термінал;

- World Wide Web - гіпертекстова (гіпермедіа) система, призначена для інтеграції різних мережевих ресурсів в єдиний інформаційний простір;

- сервіс DNS, або система доменних імен, що забезпечує можливість використання для адресації вузлів мережі мнемонічних імен замість числових адрес;

- сервіс IRC, призначений для підтримки текстового спілкування у реальному часі, забезпечує зв'язок між студентами та викладачами (chat).

Перераховані вище сервіси відносяться до стандартних. Це означає, що принципи побудови клієнтського і серверного програмного забезпечення, а також протоколи взаємодії сформульовані у вигляді міжнародних стандартів. Отже, розробники програмного забезпечення при практичній реалізації зобов'язані витримувати загальні технічні вимоги.

Разом із стандартними сервісами існують і нестандартні, такі, що є оригінальною розробкою тієї або іншої компанії. Як приклад можна привести різні системи типу Instant Messenger (своєрідні Інтернет-пейджери — ICQ, AOL,

Demos on-line і т.п.), системи Інтернет-телефонії, трансляцій радіо і відео і т.д. Важливою особливістю таких систем є відсутність міжнародних стандартів, що може привести до виникнення технічних конфліктів з іншими подібними сервісами. Усі вони можуть бути використані у дистанційному навчанні.

Для того щоб студент міг виконувати свою навчальну програму, йому потрібне стандартне програмне забезпечення: офісний пакет програм. Найбільш поширеним і зручним є програмне забезпечення Microsoft Office System. У цьому пакеті програм студент найчастіше використовує програми MS Word, MS Power Point, MS Excel та MS Access.

Таким чином, користуючись стандартним пакетом програм для зв'язку з викладачами, та основними сервісами Інтернет для виконання завдань навчального плану, студенти можуть успішно навчатися дистанційно.

Література

1. Михеева Е.В. Информационные технологии в профессиональной деятельности / Е.В. Михеева. – М.: Издательский центр «Академия», 2008.
2. Колмыкова Е.А. Информатика: учебной пособие для студ. сред. проф. образования / Е.А. Колмыкова, И.А. Кумскова. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 416 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.svoy-style.com.ua/html_005_intro.php.

Ліннік І.О.

*Національний університет «Острозька академія», м. Острог
Кафедра документознавства та інформаційної діяльності, студентка групи Д-42*

ПЛАГІАТ В УКРАЇНСЬКИХ ВНЗ

Сьогодні Україна зіткнулася з новою проблемою, з розповсюдженням і неконтрольованим явищем – плагіатом. Написання рефератів, курсових, дипломних та дисертаційних робіт, з використанням чужих думок, із запозиченням чужого тексту в Інтернеті стало звичною нормою поведінки. Така легковажна підготовка тягне за собою жахливі наслідки: низьку якість написання наукових робіт, незацікавленість до предметів які вивчаються, втрачання вагомості науки, і в результаті відсутність висококваліфікованих спеціалістів. Тому, проблема плагіату є дуже важливою, і потребує детального вивчення.

Питання авторських прав досліджувалися багатьма авторами. Провідними роботами з цієї тематики є праці: В.Я. Юнаса, О.С. Іоффе. Ґрунтовними працями сучасних дослідників є роботи: С.О. Глотова, Л.Г. Максимова, Т.І. Стексової, О.О. Штефан та інших. Проте, у роботах даних авторів не достатньо розглядалося питання плагіату. Лише кілька останніх років українські та російські науковці Й. Богдан, І. Порало, Я. Гілінський, польський М. Вронський наполегливо почали досліджувати проблему компіляції і плагіату.

У даній роботі досліджується визначення основного поняття «плагіат», та виявлення основних причин компіляції студентів.

У статті 50 Закону України «Про авторське право та суміжні права» зазначено, що «плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або

частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» [1]. Плагіат – привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора [2, с. 977].

З причини багатогранності, що охоплює всю наукову, професійну та творчу сферу, на сьогодні ще не сформовано єдиного повного визначення плагіату, тому означено найбільш чітко і всебічне поняття. Плагіат – це цілеспрямований процес навмисного привласнення оприлюднених результатів наукової чи творчої діяльності інших людей без посилання на автора.

До основних причин, які призводять студентів до плагіату, відносяться:

- 1) Недостатність навичок при користуванні бібліотечними каталогами, базами даних бібліотек;
- 2) Брак навиків пошуку інформації в Інтернеті;
- 3) Велика кількість різнопрофільних предметів, з яких потрібно писати статті чи реферати;
- 4) Невміння студентів самостійно аналізувати прочитані джерела, та пояснити написане;
- 5) Відсутність перевірки робіт у ВУЗах на плагіат;
- 6) Недостатній розвиток студентів, їх мале коло пізнань в науковій і практичній діяльності;
- 7) Доступність інформації в мережі Інтернет в електронному вигляді;
- 8) Велика база рефератів, контрольних робіт та дисертацій на різні теми;
- 9) Відсутність у студентів мотивації на оригінальність роботи;
- 10) Відчуття «формальності» завдань, віддаленість теорії від практики;
- 11) Недостатність навиків при написанні наукових робіт;
- 12) Зосередженість студентів на отриманні диплому, а не на формуванні навичок, вмінь та компетентності в даній галузі;
- 13) Відсутність відповідальності за плагіат.

Отже, в результаті дослідження було визначено поняття «плагіат», яке найбільш ґрунтовно та чітко відображає його суть, розглянуто основні причини плагіату у ВНЗ.

Перспективою наступних наукових досліджень в даному напрямку є перевірка наукових робіт на унікальність (плагіат) з використанням програмного забезпечення.

Література

1. Закон України «Про авторське право та суміжні права» від 23 грудня 1993 р. № 3793-ХІІ (із змінами) [Текст] / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради. – К., 1994. – № 13. – Ст. 50.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Текст] / Уклад і головн. ред. В.Т. Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун». – 2005. – 1728 с.
3. Гілінський Я. Тотальный плагіат как норма российской научной жизни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://sartraccc.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/gilinsky\(17-10-07\).htm](http://sartraccc.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/gilinsky(17-10-07).htm). – Назва з екрану.
4. Теорія і практика інтелектуальної власності [Текст]: журн. ВАК України з юрид. наук / засн. НДІ інтелект. власн. АПрН України; голов. ред. Б.Г. Прахов – 2002. – К., 2009. – № 4 (48).

*Мачуга Р.І., канд. екон. наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра економічної кібернетики та інформатики, доцент*

ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ

"Хмарні" технології на сьогоднішній день широко рекламуються і запроваджуються в різних сферах економіки як України, так і світу загалом. Найбільш точно і детально хмарні технології (обчислення) охарактеризовані вільною енциклопедією "Вікіпедія". Дана енциклопедія зазначає, що "...при використанні хмарних обчислень програмне забезпечення надається користувачеві як Інтернет-сервіс. Користувач має доступ до власних даних ... і не повинен піклуватися інфраструктуру, операційну систему і програмне забезпечення..." [1]. До вагомих переваг використання хмарних технологій в економіці можна віднести:

- отримання доступу до обчислювальних потужностей і необхідного дискового простору засобами мережі Інтернет;
- користувачеві не потрібно створювати власну обчислювальну мережу, за рахунок чого можливе скорочення витрат на утримання ІТ-структури підприємства;
- доступ користувача до готового сервісу провайдера, власника хмари, і, як наслідок, відсутність потреби в розгортанні на підприємстві апаратного і програмного забезпечення відповідного рівня і профілю та ін.

Наглядним прикладом хмарних технологій, який вже давно широко використовується не лише в економіці, а й в інших галузях народного господарства, є електронна пошта через веб-інтерфейс. Власнику поштової скриньки для отримання доступу до неї достатньо скористатися довільним браузером на будь-якому за потужністю і швидкістю персональному комп'ютері з наявним підключенням до мережі Інтернет. Жодні технічні й апаратні характеристики комп'ютера в даному випадку, як правило, не мають значення.

Провівши глибокий аналіз загальнодоступних на сьогоднішній день інтернет-ресурсів в Україні, можемо з впевненістю констатувати, що застосування хмарних технологій можливе і для автоматизації бухгалтерського обліку. Мало того, станом на сьогоднішній день вже ефективно функціонують інтернет-сервіси, які дозволяють проводити часткове або ж повне "перенесення" автоматизації обліку з власних розрахункових потужностей підприємства (установи/організації) на "хмарні". Проведемо короткий огляд організаційних і функціональних особливостей деяких з них.

1. "iforma" – сервіс для підготовки і подання електронної звітності в режимі on-line [2]. Даний сервіс забезпечує кругло добовий прийом звітів безпосередньо на своєму веб-сайті з подальшою їх перевіркою, переадресуванням і супроводом до відповідних держустанов. Використання сервісу відбувається на комерційній основі, разом з тим підготовка і подача звітності лише в Державну податкову адміністрацію для власників електронно-цифрових підписів від акредитованого центру сертифікації ключів

"Інформаційно-довідкового департаменту ДПС України" абсолютно безкоштовна. При цьому отримати послуги електронного цифрового підпису також можна цілком безкоштовно в Акредитованому центрі сертифікації ключів Інформаційно-довідкового департаменту ДПС України.

Тут варто відзначити, що спеціалізоване програмне забезпечення для підготовки і подачі звітності в Україні існує вже давно. Таким, наприклад, є автоматизована система "БЕСТ-ЗВІТ ПЛЮС" та система електронного документообігу "М.Е.DOC". Основними недоліками використання будь-якої локальної системи є необхідність придбання відповідного програмно забезпечення, навчання персоналу принципам і тонкощам роботи з ним, а також залежність підприємства (установи/організації) від можливих збоїв у роботі зазначених систем. Перераховані недоліки абсолютно нівелюються при використанні "хмарного" центру звітування.

2. "jПарус" – хмарна платформа корпорації "ПАРУС", яка розпочала розробку програмного забезпечення для автоматизації управління підприємствами загалом і ведення бухгалтерського обліку зокрема на основі використання саме хмарних обчислень [3]. Станом на сьогодні корпорація "ПАРУС" пропонує до використання у різних модифікаціях (варіантах доступу) прикладні рішення CRM системи jПарус "Менеджмент та Маркетинг" і системи управління автотранспортом. Суто бухгалтерських конфігурацій (таких, як "Бухгалтерія", "Зарплата") на основі хмарних обчислень корпорація не пропонує. Разом з тим у запропонованих прикладних рішеннях присутні певні облікові задачі. Наприклад, у системі управління автотранспортом можна вести оформлення, облік і обробку дорожніх листів, облік витрат пального, облік технічного обслуговування і ремонтів, облік наданих послуг і виконаних робіт в розрізі замовників тощо. Аналогічно CRM система "Менеджмент та Маркетинг" дозволяє вести облік проведених заходів в розрізі затрати/доходи, формування звітів з продажу, ведення реєстру первинних документів (договорів, рахунків) з повідомленнями про оплату, облік рекламаций тощо.

Вагомою перевагою даних прикладних рішень "jПарус" є їх легка інтеграція з будь-якими іншими локальними програмними продуктами, в тому числі спеціалізованими програмами автоматизації бухгалтерського обліку чи управління підприємством загалом. Користування хмарним сервісом від "jПарус" можливе лише на комерційній основі, разом з тим можливий безкоштовний тестовий доступ до демонстраційної бази даних.

3. "iFin" – хмарний сервіс, який працює в двох напрямках [4]. Перший – це формування і подача в державні органи замість користувача різних форм звітності (підсистема "Звітність"), а другий – це підсистема "Бухгалтерія", яка дозволяє крім підготовки і подачі звітності додатково вести складський облік (з автоматичним розрахунком амортизації основних засобів), автоматизований облік в картках співробітників (розрахунок заробітної плати, відпускних, лікарняних і податків через персональний календар), а також пакетне створення різного роду бухгалтерських документів з автоматичним заповненням постійними реквізитами підприємства. Крім усього перерахованого також дозволяє організувати електронний документообіг з партнерами.

Даний сервіс розроблено з використанням хмарних технологій SkyDrive від компанії Microsoft. Відповідно захист персональних даних гарантується

заходами безпеки від Microsoft. Використання сервісу можливе на комерційній основі, також передбачено можливість безкоштовного тест-доступу.

4. Спеціалізовані програмні продукти "1С" – деякі функції певних систем побудовані на використанні саме хмарних технологій. Мова йде про віддалене підключення через веб-інтерфейс територіально-розподілених підрозділів до системи "1С:Консолидація 8" , а також функції колективної роботи над документами та віддаленого доступу через Інтернет до них з допомогою спеціалізованої системи "1С:Документооборот 8" .

Тут варто відзначити також, що з допомогою програмних продуктів фірми "1С" (серія 8) можна готувати і подавати й електронну звітність засобами мережі Інтернет. Єдиний недолік зазначених у цьому пункті програм, це необхідність їх локального встановлення на персональний комп'ютер, які до того ж не входять у широко використовувані в Україні пакети "1С:Бухгалтерія" або ж "1С:Підприємство". Це в свою чергу вимагає додаткових витрат від підприємства, при яких доцільно проводити детальний розрахунок того, що вигідніше: встановлення додаткових програм чи використання відповідних on-line сервісів, побудованих на хмарних технологіях.

Станом на сьогоднішній день це далеко не повний перелік хмарних сервісів для ведення бухгалтерії. Наприклад, "FLP", "HomeMoney", "Taxer", "Где Деньги" [5] – сервіси, які можуть віддалено використовувати підприємцями для деякої автоматизації облікових задач. Кожен з них має свій функціонал, межі застосування тощо.

Проведений нами аналіз свідчить про те, що на ринку інформаційних систем для автоматизації обліку вже практично досягнуто вершин розвитку програмних продуктів на локальному рівні. Наступним етапом розвитку, на нашу думку, є застосування в автоматизації обліку саме хмарних технологій, доказом цьому є значна кількість комерційних інтернет-сервісів, які успішно і на взаємовигідній основі надають послуги "віртуальної" бухгалтерії.

Література

1. Хмарні обчислення / Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Хмарні_обчислення. – Заголовок з екрану.
2. Iforma – електронна звітність онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iforma.com.ua/ua/>. – Заголовок з екрану.
3. jПарус – облачная платформа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://j.parus.ua/ua/main/>. – Заголовок з екрану.
4. iFin – Облік без знань бухгалтерії, автоматичне створення звітів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ifin.ua/>.
5. Харченко А. 5 сервисов для ведения домашней и предпринимательской бухгалтерии в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ain.ua/2013/01/25/109542>. – Заглавие с экрана.

¹Пасько А.І.; ²Ошега Н.А.; ³Іванов Д.Н.

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля, г. Днепропетровск
 Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике,
¹ст. преподаватель, ^{2,3}студенты

ВЛИЯНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ НА РОСТ ЧИСЛА ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ В СЕТИ ИНТЕРНЕТ

В мире продолжает расти число пользователей Интернетом. По прогнозам к концу 2013 года оно должно достичь 2,7 млрд. человек (39% населения Земли). Лидером по использованию Интернета является Европа, в которой число пользователей составляет 75% жителей.

Страны Европы отличаются друг от друга уровнем развития экономики. На примере стран Европы удобно изучить зависимость количества пользователей Интернета от экономического благосостояния жителей этих стран.

Была построена для стран Европы корреляционная зависимость количества пользователей Интернета (КПИ) на душу населения от валового национального дохода на душу населения (ВНД). В исследовании использована информация с сайта www.geohive.com. В построенной модели использовалась параболическая зависимость.

Значение универсальной меры связи случайных величин (коэффициента детерминации) в рассматриваемой модели равно 0,955. Значение критерия Фишера соответствует модели со средней степенью адекватности. Это объясняется неоднородностью выборки (присутствуют как экономически развитые страны, так и страны с переходной экономикой). Модель была протестирована, оценено её качество. Иллюстрацией модели является диаграмма на рис. 1.

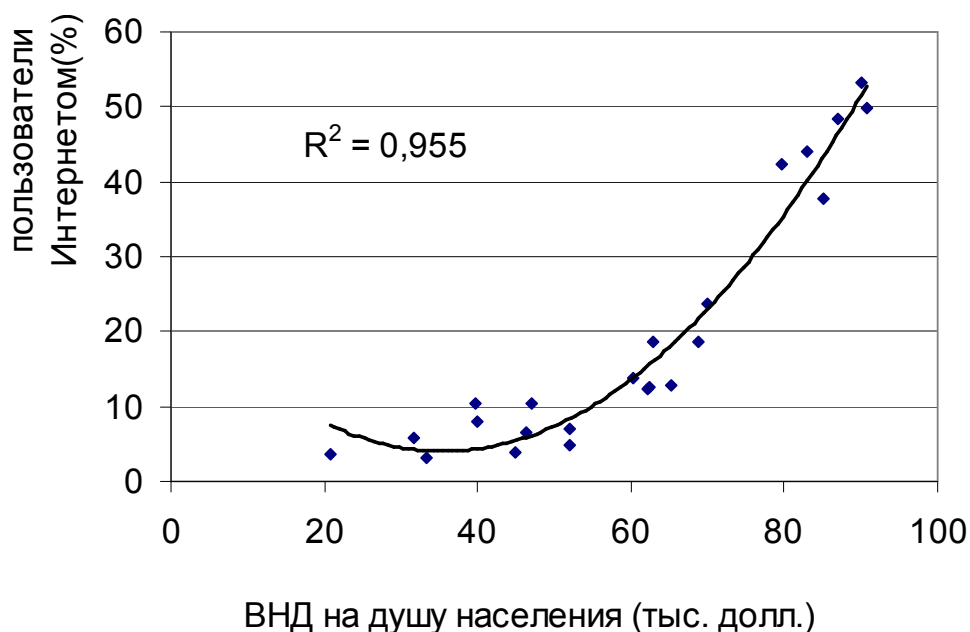

Рис. 1. Зависимость между КПИ и ВНД на душу населения в европейских странах

Увеличение коэффициента эластичности с ростом ВНД на душу населения указывает на то, что темпы роста количества пользователей Интернет возрастают. Люди увеличивают свои расходы (в процентном отношении) на работу в Интернете.

Количество пользователей Интернетом является показателем развитости экономики, потому что с ростом национального валового дохода увеличивается степень урбанизации населения, что, в свою очередь, вызывает переход к деятельности с применением компьютеров. Кроме того, рост национального валового дохода приводит к увеличению количества компьютеров. Национальный валовой доход на душу населения является фактором, оказывающим наибольшее влияние на число пользователей Интернетом по сравнению с другими причинами. Эти выводы являются подтверждением правильности построенной регрессии.

Литература

1. Доугерти К. Введение в эконометрику / К. Доугерти. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 402 с.
2. Воскобойников Ю.Е. Эконометрика в Excel / Ю.Е. Воскобойников. – Новосибирск: НГАСУ, 2005. – 107 с.
3. Шеремет А.Н. Интернет как средство массовой коммуникации: социологический анализ / А.Н. Шеремет. – Екатеринбург: УрГУ, 2003. – 164 с.
4. Бардовский В.П. Экономика: учебник / В.П. Бардовский, О.В. Рудакова, Е.М. Самородова. – М.: ИД "ФОРУМ": ИНФРА-М, 2011. – 672 с.

*Ризун Н.О., канд. техн. наук, доцент; Ратушный Д.В., Грицюк А.И., студенты
Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля, г. Днепропетровск
Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике*

ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ МОДЕЛЕЙ СИСТЕМЫ КОМПЬЮТЕРНОЙ ДИАГНОСТИКИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ

Индивидуальная деятельность тестируемого как оператора системы компьютерной диагностики профессиональной подготовленности предлагается рассматривать как процесс *индивидуальной интеллектуальной обработки* сгенерированной и поданной в случайном порядке на экран последовательности *экспертных эталонных интеллектуальных информационных моделей* (ЭЭ ИИМ) реального профессионального знания (навыка).

Принципы формирования ЭЭ ИИМ могут быть сформулированы следующим образом:

– любой профессиональный навык содержит совокупность знаний, позволяющую работнику решить реальную практическую (теоретическую) задачу с определенным уровнем качества (профессионализма). Минимальной структурной единицей совокупности знаний является понятие;

– в качестве метода формализации ЭЭ ИИМ реального профессионального знания (навыка) можно использовать семантическую сеть. Базовым множеством сети является конечное множество понятий $P = \{P_1, P_2, \dots, P_n\}$ – эталонная совокупность элементарных понятий, требуемая для заданного профессионального уровня (ПУ) U_i ;

– подмножество понятий определенного ПУ, сущность которых раскрывается определенным подмножеством элементарных понятий эталонной совокупности, обозначим $S = \{S_i : S_i = S(O^u), S(O^u) \subset P\}$;

– подмножество элементарных понятий эталонной совокупности, с помощью которых определяется сущность некоторого раскрываемого понятия определенного ПУ, обозначим $R = \{R_i : R_i = R(O^u), R(O^u) \subset P\}$;

– разбиение, задаваемое на множестве P отношением определения O^u , приводит к получению k -подмножеств Z_1, Z_2, \dots, Z_k , каждое из которых содержит группу элементарных понятий эталонной совокупности заданного целевого ПУ, т.е. $O^u = Z_1 \subset Z_2 \subset \dots \subset Z_k$;

– алгоритм разбиения реализует принцип включения в группы понятий более высокого целевого ПУ набор понятий, проверяемых предыдущими, более низкими целевыми ПУ;

– правила $RULE = \{RULE_i : RULE_i = M(ALG(F)), ALF\}$ формализации информационной модели представляют собой совокупность: алгоритма ALG выбора формы тестового задания F в зависимости от заданного ПУ, а также алфавита ALF кодирования понятий (формулы, текст, графика, анимация и т.д.);

– ЭЭ ИИМ реального i -го профессионального знания, позволяющего решить реальную практическую (теоретическую) задачу, представляет собой семантическую сеть, содержащую: информацию о требуемом целевом ПУ U_i ; форму тестового задания F ; подмножество понятий определенного ПУ Z_i ; структуру их взаимосвязей L ;

– данная семантическая сеть определяется конечным множеством MOD_i символов, называемых атрибутами, т.е. $MOD = \{S^i, R^i, Z_1, Z_2, \dots, Z_k, L^i, F^i\}$ и конечным множеством Q отношений, состоящего из отношения определения O_p и отношения целевого ПУ $U : Q = \{O^{p_i}, U^i\}$;

– интенционал отношений определяется следующими выражениями:
 $INT(O^{p_i}) = \{[S^i, DOM(S^i) = S], [R^i, DOM(R^i) = R]\}$;
 $INT(G^i) = \{[G^i, DOM(G^i) = G], [Z_j^i, DOM(Z_j^i) = Z_j]\}$, где $DOM(X)$ – домен, т.е. множество значений атрибута X , указанного в скобках;

– экстенционал $EXT(I)$ отношения (I) определяется множеством конкретных отношений между атрибутами, т.е. составляет конкретное наполнение интенционала.

Сергатюк Ю.В.

*Національний університет “Острозька академія”, м. Острог
Кафедра документознавства та інформаційної діяльності, студентка магістеріуму*

ВПЛИВ МЕДІАОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ

В рамках сучасного інформаційного суспільства визначального значення у процесі формування інформаційної позиції особистості як системи ставлень до такого значного та стрімкого зростання інформації набуває медіаосвіта. Адже медіаосвіта покликана забезпечити гармонійну взаємодію між мас-медіа та сучасною особистістю, навчити сучасного користувача ЗМІ критично сприймати інформацію, що нас оточує, а також володіти навиками ефективного пошуку, обробки та представлення здобутих даних.

Слід зазначити, що вперше термін “медіаосвіта” було вжито у 1973 р. на спільному засіданні Сектора інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. Вважається, що першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський вчений М. МакЛюен у 1959 р., а вже в 1960-х роках розпочалося більш активне застосування медіаосвіти в навчально-виховному процесі у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції. При цьому завданням медіаосвіти було сформувати інформаційну культуру та підготувати сучасну особистість з усіма її інформаційними потребами до життя в інформаційному суспільстві [4, с. 182].

В найбільш загальному вигляді медіаосвіта є частиною освітнього процесу, спрямованою на формування в суспільстві медіа-культури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп’ютерно-опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Таким чином вона пов’язана з усіма видами медіа (друкованими, графічними, звуковими, візуальними тощо) і різними технологіями.

Масова комунікація у сучасному розумінні з’явилася порівняно недавно, але за дуже короткий час вона набула такого поширення в усіх галузях людського існування, що зараз практично неможливо уявити собі існування суспільства без інформації та засобів її масового розповсюдження, які постійно удосконалюються у бік оперативності та зручності [2].

Важливо також зауважити, що медіакультура має на меті надати розуміння, як масова комунікація використовується в сучасному суспільстві, навчити використовувати медіа в комунікації з іншими людьми; забезпечує знання того, як: 1) аналізувати, критично осмислювати і створювати медіатексти; 2) визначати джерела медіатекстів, їх політичні, соціальні, комерційні, культурні інтереси та контекст; 3) інтерпретувати медіатексти й цінності, що розповсюджують медіа; 4) добирати відповідні медіа для створення та розповсюдження власних медіатекстів та охоплення зацікавленої в них аудиторії; 5) отримати можливість вільного доступу до медіа як для сприйняття, так і для продукції. При цьому медіаосвіта рекомендується для

запровадження в національні навчальні плани всіх держав, у систему додаткової, неформальної та “пожиттєвої” освіти, що є одним із індексів ЦРТ (Цілей розвитку тисячоліття), розроблених в рамках концепції сталого розвитку суспільства [1].

Вчені вважають, що медіаосвіта докорінним чином відрізняється не тільки від навчання за допомогою медіа, а й від вивчення самих медіа. Метою медіаосвіти визнається досягнення медіаграмотності, яка є вкрай важливою в сучасному суспільстві, адже допомагає налагодити ефективний пошук, використання та створення інформації та сформувати цілісне та чітке уявлення про особливості сучасних інформаційних потоків [5, с. 150].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що важливість медіаосвіти в сучасному світі та її вплив на формування інформаційної позиції сучасної особистості обумовлена тим, що мас-медіа в умовах глобалізації та інформаційного суспільства часто вирішально впливають на те, яким ми сприймаємо навколишній світ. Але часто ЗМІ безвідповідально ставляться до своєї функції чесно та правдиво інформувати про події та факти дійсності. Тобто віртуальна картинка світу часто значно відрізняється від картини реальної. Медіаосвіта дає людині можливість самозахисту, вчить критично сприймати медійні повідомлення та, як результат, сформувати чітку та ефективну інформаційну позицію.

Література

1. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO // Education for the Media and the Digital Age. – Vienna: UNESCO, 1999. – P. 73. – 274. Reprint in: Outlooks on Children and Media [Electronic resource]. – Goteborg : UNESCO & NORDICOM, 2001. – P. 152. – URL: <http://edu.of.ru/medialibrary/>.
2. Вплив електронних ЗМІ на функціонування мови в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vybory.org/articles/96.html>. – Назва з екрану.
3. Гендина Н.И. Концептуальные основы формирования информационной культуры личности [Электронный ресурс] / Н.И. Гендина. – Режим доступа: http://www.mediagram.ru/netcat_files/108/110/h_2c42278d0a9ee8283295350deb5f5bbd. – Заглавие с экрана.
4. Гуріненко І.Ю. Медіаосвіта як засіб професійної підготовки фахівця цивільного захисту / І. Ю. Гуріненко; за ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало // Інформаційні та телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. пр. – Львів: ЛДУ БЖД, 2009. – Ч. 1. – С. 181-184.
5. Федоров А.В. Основные теоретические концепции медиаобразования / А.В. Федоров, А.А. Новикова // Вестник Российского государственного гуманитарного фонда. – 2002. – № 1. – С. 149-158.

*Спірін С.А., студент; Кормановський С.І., канд. техн. наук, доцент;
Спірін А.В., канд. техн. наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

МЕТОДИ ОБРОБКИ, АНАЛІЗУ І РОЗПІЗНАВАННЯ ОБРАЗНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В наш час одним з перспективних напрямків розвитку сучасної техніки є створення засобів інформаційної підтримки в складі автоматизованих систем контролю, розвідки і управління [1-3].

Вказані системи містять в собі як телекомунікації так і системи збору, обробки і аналізу даних, при цьому, в багатьох випадках в якості вхідного потоку інформації приладного спостереження (сканування, фотографування, локації і т.п.) відповідних об'єктів, територій або сцен. Відеоданні відіграють, крім того найважливішу роль для багатьох задач, навігації, технічної діагностики, картографії, геологорозвідки тощо.

Найважливішою особливістю відеоінформації є її величезні об'єми. Так кількість інформації в стандартному зображенні розміру 1024×1024 з 256-ма рівнями яскравості така сама, як у 16000 сторінок друкованого тексту. Для людини обробка і розуміння зорових даних є однією із найбільш складних і розвинутих функцій головного мозку. В зв'язку з цим часто системи збору і обробки відеоданих обмежуються задачею синтезу зображення, аналіз і розпізнавання якого відбувається з участю людини.

Істотне значення для автоматичного або автоматизованого розв'язання дійсно інтелектуальних задач на основі відеоінформації має також її висока зв'язність і структурованість. Справа в тому, що зображення за своєю суттю не змінюються при невеликих зрушеннях, поворотах і геометричних перекручуваннях [4, 5]. Разом з тим при реєстрації зображень на них, як правило, накладаються шуми (перешкоди) різної природи й інтенсивності [6]. Сказане означає, що в дійсності істотна (корисна для прийняття рішень) далеко не вся інформація, що міститься у вхідному потоці відеоданих, і що виділення і представлення у відповідній (залежно від задачі) формі саме цієї істотної інформації є центральною проблемою для розглядуваної області.

Для формування вхідного потоку відеоданих використовуються різноманітні вимірювально-реєструючі комплекси. Широко застосовуються датчики, що працюють у різних діапазонах (від рентгенівського в технічній діагностиці до теплового в дистанційному зондуванні і нічному баченні), радіолокатори, радары тощо.

У той же час в області заглибленої обробки, аналізу і розпізнавання відеоінформації, тобто в рішенні задач підтримки прийняття рішень на основі відеоінформації, практичні досягнення істотно більш скромні. Зокрема, є накопичений багаж у вигляді значного числа окремих евристичних процедур обробки, аналізу і розпізнавання. Такі процедури, як стандартні операції включаються (у тому чи іншому наборі) у системи обробки зображень. Побудова послідовності операцій для розв'язання конкретних задач проводиться висококваліфікованими досвідченими фахівцями в значній мірі інтуїтивно, причому розв'язання кожного нового типу задач вимагає проведення заново всієї роботи. Результатом є те, що дуже значна частина дорогих відеоданих залишається неопрацьованою і, відповідно, незапитаною кінцевим споживачем. Остання обставина є істотним недоліком сформованої ситуації, що і визначає основну вимогу до перспективних підходів розв'язання прикладних задач обробки і розпізнавання відеоданих: повинна бути забезпечена простота і надійність синтезу високоякісних складних процедур, що не потребує творчої праці фахівців унікальної кваліфікації.

В цілому ситуація на сьогодні може бути охарактеризована так: активно й успішно створюються і впроваджуються засоби доставки і вимірювальні

прилади; доступні засоби обчислювальної техніки достатньої продуктивності; є істотний теоретичний заділ; на практиці застосовуються традиційні методи обробки, аналізу і розпізнавання відеоданих. Причому сказане відноситься як до робіт, проведених в Україні, так і до відомих закордонних аналогів [7-10].

Література

1. Абакумов В.Г. Распознавание визуальной информации в автоматизированных системах / В.Г. Абакумов, С.Г. Антошук, В.Н. Крылов // Электроника и связь. – 2003. – № 19. – С. 46-48.
2. Гейкин В. Системы распознавания автоматизированных производств / В. Гейкин, Л. Ерош, Э. Москалёв. – М.: Машиностроение, 1996. – 352 с.
3. Кожемяко В.П. Реализация методов определения расстояний в системах технического зрения / В.П. Кожемяко, С.Н. Билан // Электронное моделирование. – 1997. – Т. 19. – № 4.
4. Грузман И.С. Алгоритмы распознавания объектов, устойчивые к геометрическим искажениям: сдвигу, масштабу, повороту / И.С. Грузман, В.Г. Никитин // Автометрия. – 2004. – Т. 40, № 3. – С. 46-53.
5. Кадыров А.А. Новые признаки изображений, инвариантные относительно группы движений и аффинных преобразований / А.А. Кадыров, Н.Г. Федотов // Автометрия. – 1997. – № 4. – С. 65.
6. Прэтт У. Цифровая обработка изображений: Пер. с англ. / У. Прэтт. В 2-х книгах, ч.1. – 310 с., ч.2. – 790 с. – М.: Мир, 1982.
7. Васильев В.Н. Распознающие системы. Справочник / В.Н. Васильев. – К.: Наукова думка, 1983. – 422 с.
8. Фу К. Последовательные методы в распознавании образов и обучении машин / К. Фу. – М.: Наука, 1971. – 255 с.
9. Распознавание образов: состояние и перспективы / К. Вархагем, Р. Дейн, Ф. Групп и др.: под ред. И.Б. Гуревича – М.: Радио и связь, 1985. – 104 с.
10. Шмидт Д. Оптоэлектронные сенсорные системы: Пер. с нем. / Д. Шмидт, В. Шварц. – М.: Мир, 1991. – 95 с.

¹Степова С.В., канд. екон. наук, ²Король І.В.

Вінницький торговельно-економічний інститут, м. Вінниця

Кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем, ¹доцент, ²студентка

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ

Стрімкий розвиток науки і техніки впродовж останніх десятиріч став основою інтенсивного глобального процесу інформатизації в усіх сферах функціонування суспільства. Інформатизація та комп'ютеризація сучасного суспільства призводять до значного зростання обсягів інформації, які є стратегічними ресурсами, як і традиційні й енергетичні матеріали. Однак, з розвитком інформаційних технологій виникає ціла низка проблемних питань, пов'язаних із захистом інформації як на державному рівні, так і на рівні окремо взятої фірми, особи тощо. Ключовим моментом захисту інформації є її поділ на категорії. Залежно від ступеня цінності інформації вибираються різні процедури її захисту.

На сьогоднішній день фахівцями в галузі комп'ютерних технологій розроблено безліч правил і алгоритмів захисту інформації, в тому числі в мережах передачі даних. Захист інформації має забезпечуватися комплексом взаємопов'язаних заходів: правових, організаційних, оперативних, технічних, програмних, криптографічних, психологічних і інших. Ступінь впливу заходів цієї або іншої групи на різні загрози інформації не є однаковим. Він залежить від характеру загрози, характеристик середовища, в якому ця загроза може здійснюватися, особистості порушника, ділових і моральних якостей співробітників, що беруть участь в обслуговуванні комп'ютерної системи.

В даний час на ринку представлена велика різноманітність засобів захисту інформації, які умовно можна розділити на кілька груп:

- забезпечують розмежування доступу до інформації в автоматизованих системах;
- забезпечують захист інформації при передачі її по каналах зв'язку;
- забезпечують захист від витoku інформації по різним фізичним полям, виникають при роботі технічних засобів автоматизованих систем;
- забезпечують захист від впливу програм-вірусів;
- забезпечують безпеку зберігання, транспортування носіїв інформації і захист їх від копіювання.

Система захисту інформації (СЗІ) - це складний комплекс програмних, технічних, криптографічних, організаційних та інших засобів, методів і заходів, призначених для захисту інформації.

Ефективність системи захисту інформації можна охарактеризувати як здатність системи протидіяти несанкціонованим діям порушника в рамках проектної загрози. Існують якісні і кількісні методи аналізу ефективності СЗІ. Більш точні кількісні методи.

Для оцінки якості системи захисту можуть бути використані міжнародні стандарти ISO / IEC 17799 та ISO / IEC 15408. У першому з них пропонується розширений перелік аспектів інформаційної безпеки. Стандарт ISO / IEC 15408 визначає критерії безпеки інформаційних технологій.

Існують наступні методи та засоби оцінки ефективності системи захисту інформації: метод порівняльного багатовимірного аналізу (створений для визначення ступеня взаємного впливу загроз та причин їх виникнення), методи аналізу ризиків інформаційних систем, адитивний метод Балаша і метод гілок і границь, що відноситься до класу задач дискретного програмування з булевими змінними. Зазначені методи використовуються як для побудови нової СЗІ, так і для оцінки якісних характеристик існуючої СЗІ або вибору оптимальної СЗІ з набору, рекомендованого до застосування.

Література

1. Хореев А.А. Оценка эффективности защиты информации от утечки по техническим каналам / А.А. Хореев // Специальная техника. – 2010. – № 6. – С. 53-61.
2. Королев В.И. Методы оценки качества защиты информации при ее автоматизированной обработке / В.И. Королев, Е.В. Морозова // Безопасность информационных технологий. – 2011. – № 2. – 215 с.

¹Тараненко Ю.К., д-р техн. наук, професор; ²Ризун Н.О., канд. техн. наук, доцент;
³Чаповский Н.А., ⁴Семерий И.В.

Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля, г. Днепропетровск
Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике, ¹зав.
кафедрой, ²доцент, ^{3,4}студенты

ФОРМАЛИЗАЦИЯ КОГНИТИВНЫХ ПРОЦЕССОВ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТЕСТИРУЕМОГО

Индивидуальная интеллектуальная обработка тестируемым экспертных эталонных интеллектуальных информационных моделей (ЭЭ ИИМ) – тестовых заданий – предполагает реализацию следующих когнитивных процессов:

1. Процесс *распознавания* ЭЭ ИИМ:

– зрительное восприятие поданной на экран монитора ЭЭ ИИМ – MOD_i , состоящее в выделении и опознавании сущности элементарных понятий R_j^i , составляющих данную модель определенного профессионального уровня (ПУ), путем сопоставления их с индивидуальными эталонами R_j^{*i} (результатами обучения и профессионального опыта тестируемого), где $R_j^i = \{R_j^i(t_j^r) \in P, t_j^r = t_j^o + t_j^v, t_j^r \in [0, t_j^z]\}$, t_j^r – время завершения этапа зрительного восприятия длительностью t_j^v ;

– формирование внутренней индивидуальной образно-концептуальной модели (ОКМ) MOD_i^* реальных объектов, понятий, ситуаций определенного ПУ путем установления связей и отношений между опознанными элементарными понятиями R_j^{*i} на основании индивидуальных образно-концептуальных эталонов S_j^* , где $S_j^* = \{S_j^*(t_j^m) \in P, t_j^m = t_j^r + t_j^k, t_j^m \in [0, t_j^z]\}$, t_j^m – время завершения этапа формирования MOD_i^* длительностью t_j^k ;

2. Процесс *поиска и реализации решения задачи*, поставленной в ЭЭ ИИМ:

– экстраполяционный поиск решения – манипулирование сформированной ОКМ путем циклического повторения этапов конструирования/выбора k -й идеи/варианта W_i^{k*} решения поставленной в ЭЭ ИИМ задачи, сканирования памяти на основании индивидуальных поисковых эталонов и направлений сканирования $SEARCH^*$ и компарации (анализа) преимуществ одного решения перед другим, где $W_i^{k*} = \{W_i^{k*}(t_j^w) \in P, t_j^w = t_j^m + t_j^e, t_j^w \in [0, t_j^z]\}$, t_j^w – время завершения этапа экстраполяционного поиска длительностью t_j^e ;

– принятие решения – выполнение набора команд $A = \langle A_1, \dots, A_v \rangle A_j \in A$, где A – вектор-множество команд, реализующих решение поставленной задачи $Y_j \in \{W_i^{k*}\}$, принятое в результате обработки ЭЭ ИИМ. Количество команд v

зависит от форми тестового задания (ввод или выбор решения) и психомоторных характеристик тестируемого $X = \{X_i : X_i = X(F)\}$, где $A = \{A(t_j^z) \in P, t_j^z = t_j^w + t_j^p\}$, t_j^z – момент времени завершения реализации набора команд A за время t_j^p .

Тогда формулировка задачи тестируемого – *модели его индивидуальной интеллектуальной деятельности* по обработке сгенерированной и поданной в случайном порядке на экран последовательности ЭЭ ИИМ реального профессионального знания (навыка) *в общем виде* может быть представлена следующим образом: *распознать* ЭЭ ИИМ MOD_i , представленную в виде тестовых заданий определенной формы таким образом, что: $|MOD_j - MOD_j^*| = 0$, *при* $|S_j - S_j^*| = 0, |R_j - R_j^*| = 0$, и на основе MOD_i^* *принять и реализовать* с помощью соответствующего вектора команд A принятое решение $Y_j \in \{W_i^{k*}\}$ с соответствующими *эталонным экспертным требованиям* затратами времени: $\Delta t_j = (t_j^z - t_j^o) \rightarrow opt_j$ и максимальной достоверностью (точностью) $p_j(Y_j) \rightarrow 1$. То есть: $H(MOD_j - MOD_j^*) \xrightarrow[\Delta t_j = (t_j^z - t_j^o) \rightarrow opt_j]{p_j(Y_j) \rightarrow 1} opt(S_j, R_j, Y_j)$.

Титарев Д.С.

*Національний авіаційний університет, м. Київ
Кафедра економічної кібернетики, студент*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАДАЧАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Актуальним в наш час стає залучення інформаційних технологій, які, в свою чергу, призводять до все меншого втручання людини у процес обчислення та все більшої точності в обчисленнях.

Інформатизація в усіх сферах діяльності людини дозволяє активно і широко застосовувати все багатство інтелектуального наслідування і уроків розвитку нашого суспільства. З цією метою все ширше розгортається використання інформаційних технологій в усіх сферах людської діяльності, як от проведення референдумів, опитування суспільної думки за різними аспектами життя суспільства, впровадження інформаційно-довідкових систем в різноманітних галузях (наприклад, транспорту, зв'язку, торгівельних організацій наявність товарів у формі систем замовлень товарів чи послуг для виявлення, обліку і використання ресурсів) і, так далі. Інформаційні технології стали широко застосовуватись в сфері відпочинку і розваг. Використання електронних систем в бібліотеках, музеях, відеофільмотеках і створення для будь-яких груп населення інтелектуальних відеоігор відкриває якісно нові форми творчого розвитку людини, збереження багатств вітчизняної та світової культури. Інформаційні технології в галузі медицини дозволяють підвищити якість медичного обслуговування. В галузі освіти вони створюють умови для безперервної освіти, розвитку індивідуальних форм і інтенсифікації технологічних процесів навчання. Циклічний розвиток поколінь техніки стає

причиною необхідності оперативно підвищувати кваліфікацію і змінювати сферу професійної діяльності, зокрема, аналітичні відділи.

Успіх прогнозування і планування сьогодні неможливий без сучасних інформаційних технологій. Вже розроблені та впроваджуються (у нас, на жаль, поки тільки в банківській системі) економіко-математичні інструменти, що поєднують в собі основні перераховані вище підходи. Вкрай необхідно, щоб такий інструментарій набув широкого поширення в реальному секторі економіки. Найновіші досягнення в галузі мікроелектроніки привели до нових концепцій організації інформаційних служб. Завдяки новим розробкам компактної і високопродуктивної і економічної комп'ютерної техніки інформаційно-обчислювальні ресурси органічно вписуються на робочих місцях менеджерів, бухгалтерів, плановиків, адміністраторів, інженерів та інших категорій інтелектуальних працівників. Удосконалюються персональні системи обробки даних, автоматизовані робочі місця на базі персональних комп'ютерів. Разом з тим особливе занепокоєння викликає відсутність потужного соціального замовлення. Таким чином, малими кроками, але вперед і розвивається національна економіка. Макроекономічний аналіз стає проводити простіше та зручніше.

При обміні інформацією ефективність проведення економічного аналізу стає вищою. Тому було створено систематизовані інформаційні масиви даних. Більшість державних сайтів включає в себе статистичні дані, котрі у подальшому використовуються в проведенні аналізу. У процесі розвитку інформаційних систем та технологій було створено багато статистичних програм опрацювання даних. Більшість з них використовує наявну із сайтів статистику для прогнозування та аналізу тенденції руху макроекономічних показників в ту чи іншу сторону, яка в загальному відображає тенденції руху економічної системи.

Макроекономічний аналіз своєму розвитку завдячує приходу інноваційних інформаційних технологій, які дає поштовх щодо подальшого розвитку.

Таким чином підсумовуючи слід сказати, що із подальшою інформатизацією суспільства економічна система на мікро- чи то на макро- рівнях буде поступово прямувати до подальшого розвитку. Прикладом цього є створення аналітично-статистичних пакетів програмного забезпечення за для забезпечення аналізу та подальшого прогнозування.

Література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2012_4/files/EC412_02.pdf
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ereport.ru/articles/macro.htm>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products/forecast/

¹Холод Е.Г., канд. техн. наук, доцент; ²Степаненко В.М., ³Положай С.С.
 Днепропетровский университет им. Альфреда Нобеля, г. Днепропетровск
 Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике,
¹доцент, ^{2,3}студенты

ВНУТРИКОРПОРАТИВНЫЙ ПОРТАЛ И ИНТЕРНЕТ-ПОРТАЛ ОРГАНИЗАЦИИ

Сегодня Корпоративная информационная система (КИС) становится не только системой обеспечения управления, но и инструментом поддержки корпоративных ценностей и нормативно-регламентной базы компании. Важной частью КИС является внутрикорпоративный портал, который служит инструментом трансляции информации, например, доведение приказов и распоряжений до исполнителей. В то же время портал – доступный инструмент нормативно-регламентной поддержки сотрудников и менеджеров.

Основные цели внутрикорпоративного портала можно сформулировать следующим образом: оперативный доступ к единому информационному пространству с учетом прав доступа, требований информационной безопасности и функциональных обязанностей сотрудника; структурированное представление информации единого корпоративного пространства, обеспечивающее быстрый поиск информации; создание в интерактивном режиме документов, обрабатываемых системой электронного документооборота; создание и размещение информации по контролю исполнения документов и поручений; размещение информации о контроле исполнения по итогам отчетного периода.

Структура внутрикорпоративного портала в значительной степени определяется уровнем развития и степенью функционального охвата КИС производственных и финансово-хозяйственных процессов на предприятии. Доступ к внутрикорпоративной информации предоставляется в соответствии с функциональными обязанностями сотрудника и штатным расписанием.

Интернет-портал организации служит средством внешней коммуникации. В определенном смысле его можно рассматривать как часть КИС, поскольку информация, выкладываемая на Интернет-портал, как правило, является частью внутрикорпоративной информации. Кроме того, данные, получаемые при взаимодействии с потенциальными клиентами через Интернет-портал, попадают в единое информационное пространство корпорации. Интернет-порталы можно классифицировать следующим образом (рис. 1):

Классификация Интернет-портала	→	Интернациональный	ориентирован на общую аудиторию пользователей, независимо от их географической принадлежности
	→	Региональный	сконцентрирован на определенном географическом сегменте
	→	Вертикальный	посвящен определенной теме
	→	Горизонтальный	охватывает сразу множество тем

Рис. 1. Классификация Интернет-портала

Интернет-портал довольно сильно отличается от обычных веб-сайтов, они предоставляют возможность обсуждения и обмена опытом, советами через форум, чаты, комментарии. Особыми видами Интернет-портала являются закупочный и торговый порталы, которые непосредственно связаны с работой CRM- и SRM-компонент КИС. CRM-компонента КИС поддерживает управление взаимоотношениями с клиентами, сохраняет и анализирует информацию о клиентах, управляет контактами, поддерживает бизнес-процессы, направленные на удовлетворение потребностей клиентов, сервисное обслуживание. Управление взаимоотношениями с поставщиками, поддерживаемое SRM-компонентой, ориентировано на оптимизацию бизнес-процессов и снижение совокупных затрат, связанных с материально-техническим снабжением и закупкой материально-технических ресурсов. В настоящее время интерактивность взаимодействия со стейкхолдерами организации, приобретает первостепенное значение. Современные WEB-технологии позволяют создавать торговые и закупочные порталы, используя которые корпорация может выйти на новый уровень эффективной работы с поставщиками и клиентами.

¹Чумак Т.В.; ²Яковлева О.М., ³Пушкина А.А.

*Днепропетровский университет им. Альфреда Нобеля, г. Днепропетровск
Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике,
¹ст. преподаватель, ^{2,3}студенты*

ПРИМЕНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ НА РЫНКЕ БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

Информационная система (ИС) – совокупность технического, программного и организационного обеспечения, а также персонала, предназначенная для того, чтобы своевременно обеспечивать надлежащих людей необходимой информацией. Эффективное управление в любом учреждении бытового обслуживания населения – полностью зависит от качества системы учёта и контроля услуг. Для решения данной задачи предлагается проект реализации автоматизированной ИС парикмахерской, позволяющий осуществить хранение информации обо всех реализованных услугах в единой базе данных, ведение учета клиентов, управление рабочим временем сотрудников и формирование их индивидуального графика работы.

Для достижения вышеуказанной цели были решены следующие задачи: проведен анализ процесса функционирования парикмахерской; исследованы информационные потоки, возникающие на регистрации услуг; разработаны концептуальная и логическая модели данных; разработано программное обеспечение для автоматизированной ИС; проведена оценка экономической эффективности ИС. На основе данных исследуемого учреждения, была построена модель вариантов использования разрабатываемой системы (рис. 1).

Были выявлены и недостатки системы: при составлении графика обслуживания по предварительной записи; при изменении клиентом времени на заранее запланированную услугу или процедуру. К ожидаемой

экономической эффективности разработанной системы следует отнести относительную низкую стоимость внедрения данной системы, достигаемую за счет невысоких требований к аппаратной и программной совместимости, а также ряд преимуществ, таких как надежность работы программы и удобный для использования интерфейс. Результат тестирования разработанного программного обеспечения показал, что использование данной программы сокращает время регистрации услуг и формирования расписания работников, а также позволяет сотрудникам учреждения уйти от бумажных носителей информации. Данное программное обеспечение может быть использовано учреждениями бытового обслуживания населения различного профиля.

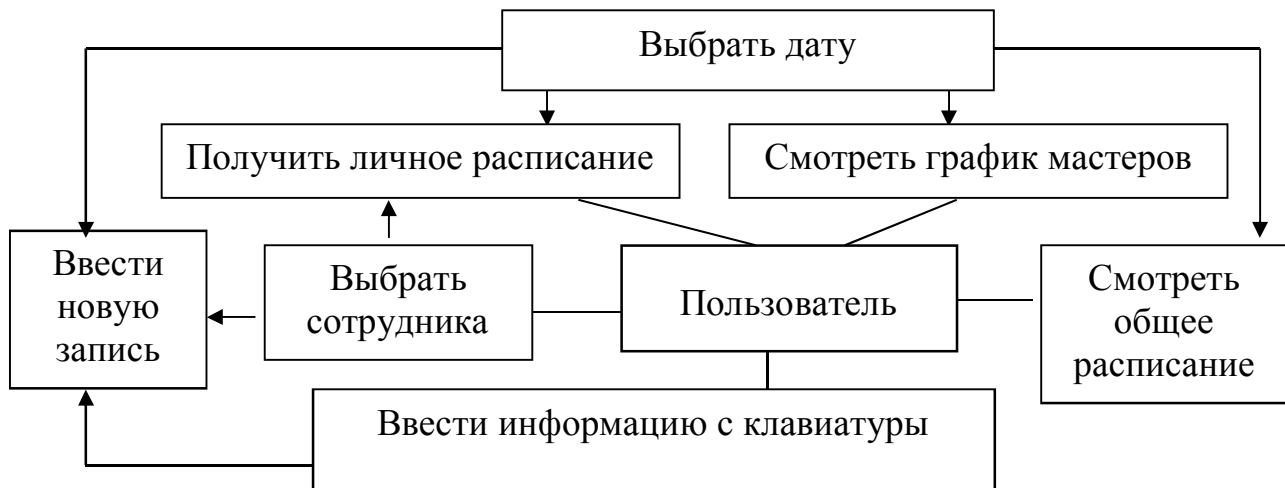

Рис. 1. Варианты использования системы

Можно сделать вывод, что общей стратегической целью создания информационной системы является повышение управляемости, что позволяет увеличить экономическую эффективность и качественно улучшить производственные показатели предприятия. Достижение этой цели в рамках создания информационной системы должно быть реализовано за счёт применения на предприятии всего комплекса информационных технологий, а именно: сбора достоверной информации; оперативной обработки данных о фактах производственно-хозяйственной деятельности; аналитической поддержки принятия управленческих решений. Информационные системы должны быть просты в эксплуатации и понимании. Они обеспечивают доступ к множеству внутренних и внешних баз данных, активно используя графическое представление данных.

Литература

1. Коннолли Т. Базы данных. Проектирование, реализация и сопровождение. Теория и практика / Т. Коннолли, К. Бегг.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003.
2. Мацяшек К.Н. Анализ требований и проектирование системы: Пер. с англ. / К.Н. Мацяшек. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2002.

Янченко С.О.

*Національний авіаційний університет, м. Київ
Кафедра економічної кібернетики, студент*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАТИКИ ТА КІБЕРНЕТИКИ

Інформатика – наукова дисципліна, що вивчає структуру і загальні властивості інформації, а також закономірності всіх процесів обміну інформацією, від безпосереднього усного й письмового спілкування фахівців і до формальних процесів обміну за допомогою різних носіїв інформації. Значну частину цих процесів складає науково-інформаційна діяльність щодо збирання, переробки, зберігання, пошуку й поширення інформації.

Інформатика досліджує такі групи основних питань:

- технічні, пов'язані з вивченням методів і засобів надійного збирання, зберігання, передачі, обробки й видачі інформації;
- семантичні, що визначають способи опису змісту інформації, що вивчають мови її опису;
- прагматичні, що описують методи кодування інформації;
- синтаксичні, пов'язані з вирішенням завдань щодо формалізації й автоматизації деяких видів науково-інформаційної діяльності, зокрема, індексування, автоматичне реферування, машинний переклад.

Інформатика як поняття міцно ввійшла в наше життя, стала одним із синонімів науково-технічного прогресу. Це слово з'явилося на початку 60-х років ХХ століття у французькій мові для позначення автоматизованої обробки інформації у суспільстві.

Інформатика (від французького *information* – інформація і *automatique* – автоматика) – область науково-технічної діяльності, що займається дослідженням процесів одержання, передачі, обробки, зберігання, представлення інформації, вирішенням проблем створення, впровадження і використання інформаційної техніки і технології у всіх сферах громадського життя; один із головних напрямків науково-технічного прогресу.

У деяких лаконічних визначеннях інформатика трактується як особлива наука про закони і методи одержання і вимірювання, нагромадження і зберігання, переробки і передачі інформації із застосуванням математичних і технічних засобів. Однак усі наявні визначення відбивають наявність двох головних складових інформатики – інформації і відповідних засобів її обробки.

Існує й таке, найкоротше визначення: інформатика – це інформація плюс автоматика.

Об'єктом вивчення інформатики є не зміст конкретної науково-інформаційної діяльності, якою повинні займатися фахівці у відповідних галузях науки й техніки. Вона вивчає внутрішні механізми реферування документів на природних мовах, розробляє загальні методи такого реферування.

Інформатику розглядають як один із розділів кібернетики, вважається, щодо останньої належать проблеми автоматизації інформаційної служби, перекладу і реферування науково-технічної літератури, побудова

інформаційно-пошукових систем і ряд інших завдань. Однак ряд проблем, що розв'язується інформатикою (оптимізація системи наукової комунікації, структура наукового документа, підвищення ефективності наукового дослідження шляхом застосування науково-інформаційних засобів), виходить за межі кібернетики.

Основне завдання інформатики полягає у визначенні загальних закономірностей, відповідно до яких відбувається створення наукової інформації, її перетворення, передача й використання в різних сферах діяльності людини. Прикладні задачі полягають у розробці більш ефективних методів і засобів здійснення інформаційних процесів, у визначенні способів оптимальної наукової комунікації із широким застосуванням технічних засобів.

Інформатика входить до складу більш загальної науки – кібернетики, що вивчає загальну теорію управління й передачі інформації. Основна властивість кібернетики полягає в тому, що вона придатна для дослідження будь-якої системи, яка може записувати, накопичувати, обробляти інформацію, завдяки чому її можна використовувати з метою управління.

Кібернетика – наука про загальні закони одержання, зберігання, передачі й переробки інформації у складних системах. При цьому під складними системами маються на увазі технічні, біологічні й соціальні системи, тому кібернетика мала потребу в могутньому інструменті, і цим інструментом стали комп'ютери.

Сучасну інформатику складають три напрямки:

- 1) розробка методів і алгоритмів автоматизованого збирання, зберігання, пошуку й передачі інформації;
- 2) розробка методів і алгоритмів обробки й перетворення інформації;
- 3) розробка технології й електронно-обчислювальної техніки, що дозволяють розвивати перші два напрямки.

Сучасна інформатика склалася в надрах математики і кібернетики, системотехніки й електроніки, логіки й лінгвістики. Основні наукові напрямки інформатики утворюють такі дисципліни, як теоретичні основи обчислювальної техніки, статистична теорія інформації, теорія обчислювального експерименту, алгоритмізація, програмування і штучний інтелект.

Прикладна інформатика обслуговує науку, техніку, виробництво й інші види людської діяльності шляхом створення й передачі суспільству інформаційної технології.

Література

1. Ендрю А. Штучний інтелект / А. Ендрю. – М.: Мир, 1985.
2. Вінер Н. Кібернетика / Н.Віннер. – М.: Наука, 1983.
3. Клаус М. Кібернетика й філософія / М. Клаус. – М.: Іноземна література, 1999.

Секція 2. Економічні науки

Бабкіна Є.Ю., Мороз О.І., викладачі

ДВНЗ "Луганський коледж будівництва, економіки та права", м. Луганськ

ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ МОТИВАЦІЯ

Проблема мотивації праці особистості в сучасних умовах господарювання набувають важливого значення, адже вирішення завдань, які стоять перед суспільством, є можливим тільки за умови відповідної мотиваційної основи, яка спроможна спонукати персонал до ефективного функціонування. Тому доцільним є системне висвітленні поглядів фахівців у галузі мотивації та уточнення змісту трактування поняття "мотивація".

Слово «мотив» запозичене із французької мови. *Motif* - у перекладі із французького означає «спонукальна причина», «привід». Стосовно до менеджменту, «...мотив слід розглядати як внутрішню рушійну силу, що спонукує працівника до реалізації певної поведінки» [4]. На думку Пітера Е. Ленда, термін "мотивація" походить від латинського слова „тойо” - рух і буквально означає те, що рухає, спонукає до дій головним чином із середини [9]. Вперше термін «мотивація» використав А. Шопенгауер в статті «Чотири принципи достатньої причини» (1900-1910 рр.) [8].

В економічному словнику є наступне визначення мотивації праці: «мотивація – сукупність внутрішніх стимулів окремої людини або групи людей до діяльності, яка спрямована на досягнення цілей організації» [2]. Сучасний економічний словник Б. Райзбергу під мотивацією називає зовнішню або внутрішню спонуку економічного суб'єкта до діяльності в ім'я досягнення будь-яких цілей, наявність інтересу до такої діяльності і способи його ініціації, спонуки [7].

У науковій літературі на сьогодні не має однозначного трактування терміну «мотивація». Так, на думку Н. Багієва [1] мотивація – це процес інтенсифікації мотивів індивідуума або їх групи з метою активізації їх дій з ухвалення рішення про задоволення якоїсь потреби. А. Булатов [3] стверджує, що мотивація – це система заходів, направлена на підвищення продуктивності праці, поліпшення його якості і професійне зростання. Група авторів Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський вважають, що мотивація – це процес внутрішнього або зовнішнього психологічного управління поведінкою, що єднає інтелектуальні, фізіологічні та психологічні процеси, що полягають у стимулюванні самого себе чи інших на діяльність, спрямовану на досягнення індивідуальних цілей або загальних цілей організації. Утім, більшість авторів, а саме В.М. Гринькова, І.А. Грузіна, А.М. Колот, В.М. Соболева, В.В. Стадник під терміном «мотивація» розуміють сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, визначають поведінку, форми діяльності, надають цій діяльності спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей організації.

Отже, здійснивши науковий аналіз даного поняття, на нашу думку найбільш змістовним буде наступне визначення: мотивація – це внутрішній

стан людини, пов'язаний з потребами, який викликано впливом зовнішніх або внутрішніх рушійних сил, що активізує, стимулює й направляє його дії до поставленої мети.

Література

1. Багиев А.П. Маркетинг терминологический словарь:словарь / А.П. Багиев. – М. – 564 с.
2. Большой энциклопедический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1997. – 864 с.
3. Булатов А.С. Экономика: Учебник / А.С. Булатов. – М.: Юристъ, 2001. – 896 с.
4. Ільїн С.С. Економіка / С.С. Ільїн. – М.: Банки і біржі, 2009. – 236 с.
5. Колот А.М. Мотивація персоналу [Текст] / А.М. Колот. – К.: КНЕУ. 2012. – 340 с.
6. Осовська Г.В. Економічний словник [Текст] / Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський. – К.: «Кондор», 2009. – 192 с.
7. Сучасний економічний словник: словник – довідник / гол. ред. Б.А. Райзберг. – М: ИНФРА-М, 2007. – 495 с.
8. Шопенгауэр А. Полн. собр. соч.: В 4-х т. – Т. 1. – М., 1900. – 317 с.
9. Питер Ю. Менеджмент – искусство управлять: Пер. с англ. / Ю. Питер, Э. Лэнд. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 144 с.

Баховська К.В.

*Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів
Кафедра фінансів та грошового обороту, бакалавр*

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО СЕРЕДОВИЩА БАНКІВСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ураховуючи потенційні та реальні можливості впливу банків на діяльність вітчизняних підприємств, перед банками України постає завдання: використовувати найкраще з міжнародної практики підприємництва та сприяти впровадженню світових стандартів ведення бізнесу серед своїх клієнтів-підприємств. У зв'язку з євроінтеграційними процесами, в яких приймає участь Україна, зазначена роль банків виявлятиметься у впливі на підприємства з метою:

- підвищення якості корпоративного управління, прозорості функціонування підприємств та економіки України;
- створення передумов до виходу підприємств на міжнародні товарні та фінансові ринки як повноцінних партнерів зарубіжним контрагентам;
- перехід вітчизняних підприємств до роботи за міжнародними стандартами якості продукції, що підвищуватиме конкурентні позиції підприємств реального сектору економіки України на світовому ринку.

Щоб ефективно виконувати свою позитивну роль щодо впровадження міжнародних стандартів серед своїх клієнтів, банки мають насамперед самі досягти успіху у зазначеному процесі, що передбачатиме одночасну роботу у таких напрямках:

- підвищення рівня корпоративного управління у вітчизняних банках;
- [1].

У світі немає єдиної універсальної моделі корпоративного управління (corporate governance), однак існують загальноприйняті міжнародні принципи (стандарти), що складають основу ефективності корпоративного управління та застосовуються у широкому діапазоні правових, економічних та політичних умов. Більше того, сьогодні багато країн розцінюють корпоративне управління:

- як важливий фактор національного розвитку;
- як чинник, що заохочує фірми використовувати ресурси більш ефективно, що на макrorівні підвищує продуктивність використання економічних ресурсів у державі;
- як складову ринкових реформ, умову ефективного розвитку бізнесу;
- як чинник підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на міжнародних ринках.

Згідно зі світовою практикою корпоративне управління у банківському секторі включає способи, якими державні установи, спостережні ради, вище керівництво банків регулюють діяльність банківських установ та впливають на те, як банки формують корпоративні цілі для забезпечення стійких економічних прибутків своїм власникам, підвищення надійності та відповідності чинному законодавству; проводять щоденні операції; захищають інтереси вкладників; враховують інтереси інших зацікавлених осіб (учасників). При цьому через надзвичайно важливу соціально-економічну роль банків в економічній системі, з точки зору банківської індустрії корпоративне управління передбачає, що до учасників зазначеного процесу, інтереси яких необхідно враховувати, відносять працівників, клієнтів, постачальників, органи нагляду і суспільство [2].

Література

1. Послуги фінансування імпорту / ПриватБанк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://217.117.65.17/html/4_3c_1_4_1u.html.
2. Посилення принципів корпоративного управління банківських установ // Базельський комітет з питань банківського нагляду. – Базель, 1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

УДК 330.342 ¹Башнянин Г.І., д-р екон. наук, професор; ²Гончарук Л.Я., канд. екон. наук;
³Підлипна Р.П., канд. екон. наук, доцент
^{1,2,3}Львівська комерційна академія, м. Львів
 Кафедра економічної теорії, ¹зав. кафедри, ^{2,3}здобувачі
Тесля А.І.
 Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
 Кафедра економічної теорії і маркетингу, аспірантка

ЕФЕКТИВНІСТЬ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Макроекономічна соціалізація, як один з її видів, двояко впливає на економічну ефективність функціонування макроекономічних систем. По-перше, вона певною мірою змінює темпи економічного зростання. Це, так би мовити, її валовий вплив на макроекономічну систему. По-друге, змінює рівень та динаміку економічної (а також соціальної, соціально-духовної, однак цей аспект впливу ми на разі залишаємо осторонь) ефективності функціонування національної економіки.

Дослідження характеру впливу макроекономічної соціалізації на темпи економічного зростання (ступінь економічної динамізації) показали, що цей вплив детермінується, по-перше, початковим чи вихідним рівнем соціалізації, по-друге, типом національних макроекономічних систем. Соціалізаційна динамізація економіки (залежність темпів економічного зростання від зміни рівня макроекономічної соціалізації) – різна в національних макроекономічних системах посткапіталістичного, постсоціалістичного і власне соціалістичного типу. В перехідних системах посткапіталістичного типу вона переважно детермінується початковим рівнем соціалізації. В гіпосоціалізованих, соціалізованих, квазісоціалізованих і гіперсоціалізованих перехідних посткапіталістичних системах соціалізаційна динамізація економіки, відповідно, – гіперпозитивна, помірна, позитивна або нульова чи незначно негативна. В економічних системах соціалістичного типу соціалізаційна динамізація економіки переважно або нульова, або незначно негативна. І, нарешті, в перехідних системах постсоціалістичного типу спостерігається процес десоціалізації національної економіки, який негативно впливає на темпи економічного зростання, а тому десоціалізаційна динамізація таких економік має незначне, значне чи гіперзначне негативне (від'ємне) значення.

Макроекономічна соціалізація може бути двох типів. По-перше, елементарною чи нижчою, яку ще можна кваліфікувати як протосоціалізацію, оскільки вона полягає в посиленні ступеня монополізації економіки і розширенні монополістичного сектору національної економіки, який виступає як протосоціалістичний сектор. По-друге, високою чи вищою, яка вже полягає в розширенні суспільного сектору національної економіки. Оскільки вища соціалізація проводиться державою, то її можна було би ще інакше кваліфікувати, як державну соціалізацію. Елементарна соціалізація виступає як первинна, базова, а вища – як похідна. Вони між собою дещо зміщені історично і хронологічно, хоча за сучасних умов розвиваються паралельно та синхронно і створюють умови для розвитку одна одної, монополізація економіки сприяє її одержавленню, а одержавлення – поглиблює і розширює монополізацію.

Ефективність державної соціалізації детермінується низкою факторів, в тому числі і таким, як її масштаби і тривалість ринкового періоду. Із зростанням масштабів соціалізації її економічна ефективність спочатку починає зростати, далі стабілізується і, нарешті, починає знижуватися. В короткотривалому ринковому періоді (за незначних масштабів державної соціалізації) вона переважно позитивно впливає на економічну ефективність національної економіки, в довготривалому (за незначних масштабів державної соціалізації) – нейтрально, слабопозитивно чи слабонегативно, а в гіпердовготривалому ринковому періоді – негативно.

Такий підхід дає підстави виділити, принаймні, два типи соціалізації (їх, звичайно, багато; ми соціалізацію можемо також розглядати як певне використання грошового доходу). По-перше, це нижча або елементарна соціалізація, яка ототожнюється з розвитком процесів монополізації і всіма тими процесами, що супроводжують останній – централізація, де лібералізація тощо. Ми цю елементарну соціалізацію позначили як протосоціалізацію, оскільки вона історично передує реальній, сучасній соціалізації. По-друге, це вища чи висока соціалізація, яка полягає в неухильному одержавленні

економіки і проявляється в посиленні централізації (звуженні лібералізації) та інших сучасних процесів (розширенні, наприклад, частки суспільного сектору економіки). Елементарна і вища (висока) соціалізації дещо зміщені історично, перша певною мірою передує другій. Однак в сучасних умовах вони розвиваються одночасно і навіть синхронно: розвиток первинної соціалізації обумовлює та посилює розвиток вторинної і зараз ми не можемо реально і чітко розділити процеси монополізації і процеси одержавлення капіталістичної економіки, бо вони йдуть пліч-о-пліч: одержавлення стимулює монополізацію, є фактором (одним із факторів) монополізації, а монополізація з об'єктивною необхідністю посилює процеси одержавлення. Оскільки вказані процеси за своєю соціальною природою ідентичні, чи навіть тотожні, обидва лежать у руслі соціалізації.

Можна ще виділити гіпервисокий тип соціалізації – це та соціалізація, яка полягає в певному використанні грошового доходу, а саме – на потреби соціально-матеріального розвитку членів певного трудового колективу. Гіпервисока соціалізація також розширює соціальний сектор національної мікроекономічної системи, але вже не в значенні державного сектору, а в значенні власне соціального сектору. Якщо державна соціалізація здебільшого негативно впливає на економічний розвиток, то недержавна (назвемо її мікроекономічною) позитивніша за своїм впливом на економічний розвиток, тобто, цей вплив по-різному проявляється в різних ділянках ринкового періоду. Розширення державної соціалізації високоефективне в короткотривалому ринковому періоді, середноефективне (або має нульову ефективність) – в довготривалому ринковому періоді і стає неефективним в гіперкороткотривалому ринковому періоді, тобто за значних розмірів державної соціалізації.

Література

1. Башнянин Г.І. Деретуляційна еластичність суспільних і приватних економічних систем: вплив соціалізації і капіталізації / Г.І. Башнянин, Г.С. Третьак, М.С. Хом'як // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. Збірник науково-технічних праць. Вип. 20.8. – Львів: НЛТУ України, 2010. – С.116-124.
2. Башнянин Г.І. Ефективність соціалізації економічних систем: методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г.І. Башнянин, Л.Я. Гончарук. – Львів: Новий Світ-2000, 2010. – 240 с.
3. Башнянин Г.І. Соціалізаційна ефективність економічних систем за умов посилення глобалізаційних процесів / Г.І. Башнянин, Л.Я. Гончарук, І.В. Михайляк // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. Збірник науково-технічних праць. Вип. 22.14. – Львів: НЛТУ України, 2012. – С.189-197.

¹Богацька Н.М., канд. екон. наук, доцент, ²Король І.В.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
Кафедра економіки підприємства та міжнародної економіки, ¹доцент, ²студентка

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОСНОВНИХ ФОНДІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах об'єктивної дії ринкових механізмів інтенсифікація використання основних фондів і виробничих потужностей є визначальним фактором, який забезпечує виробництво споживацької вартості і відповідно виступає основою життєздатності підприємства в конкурентному середовищі.

Вирішення завдання підвищення ефективності використання основних фондів і потужностей підприємства означає збільшення кількості продукції, яка виробляється, підвищення її якості, зниження собівартості одиниці продукції і виробництва в цілому, зростання потенціалу. Удосконалення структури основних фондів, балансу виробничих потужностей призводять до зменшення витрат підприємства на їх екстенсивне нарощування при зміні обсягів і номенклатури продукції, яка виготовляється.

Дане питання розкривали у своїх працях такі вчені, як З.Н. Борисенко, В.О. Вишневський, В.Є. Козак.

Основними напрямками підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства є такі:

- екстенсивний, до якого належить в основному збільшення часу роботи основних виробничих фондів.
- інтенсивний, до якого належить підвищення віддачі засобів праці на одиницю часу.

Однією з головних умов підвищення ефективності відтворювальних процесів є оптимальність термінів експлуатації основних фондів, і передусім активної їх частини, відповідно до первинного технологічного призначення. При цьому як скорочення, так і подовження терміну експлуатації по-різному впливають на ефективність відтворення та використання знарядь праці.

Ефективність використання основних фондів є однією із найбільш важливих дослідницьких ланок на підприємствах. Відтворення основних виробничих фондів розглядається, як процес безперервного їх поновлення.

На сьогодні в Україні склалася несприятлива ситуація щодо забезпеченості та ефективності використання основних фондів. Насамперед, це пов'язано з високим ступенем зношеності виробничих фондів, який в порівнянні з минулими роками збільшився, що обумовлює нагальну потребу у заміні та модернізації наявного парку засобів виробництва.

Для більш ефективного використання основних засобів підприємство може прийняти наступні заходи:

- введення в дію невстановленого обладнання, заміна і модернізація його;
- більш інтенсивне використання обладнання на підприємствах;
- впровадження заходів НТП;

– підвищення кваліфікації робочого персоналу тощо.

Отже, інтенсивний шлях використання основних фондів діючих підприємств включає технічне їх переозброєння, підвищення темпів відновлення основних фондів. Підвищення ефективності використання основних фондів у даний час, коли в Україні спостерігається значний занепад виробництва, має величезне значення. Підприємства, що мають у розпорядженні основні фонди, що дістались як спадщина від соціалістичної економіки, повинні не тільки прагнути їх модернізувати, але і максимально ефективно використовувати те що є, особливо в існуючих умовах дефіциту фінансів і виробничих інвестицій.

Література

1. Бугинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бугинець. – Житомир: ЖПІ, ПП «Рута», 2010. – 680 с.
2. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств / За ред. Шкарабана С.І., Сапачова М.І. – Тернопіль: ТАНГ, 2011. – 406 с.
3. Економічний аналіз: навчальний посібник / За редакцією академіка НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2009. – 424 с.
4. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник / В.М. Івахненко. – К.: Знання-Прес, 2009. – 206 с.

Василик І.І.

ІФНТУНГ, Інститут економіки та управління у нафтогазовому комплексі, м. Івано-Франківськ

Кафедра організації праці і виробництва, асистент

Шутка Н.В.

Кафедра економіки підприємства, ст. гр. ЕКП-09-3

ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ НАФТОВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ

Сучасний стан сировинної бази нафтогазової промисловості України характеризується погіршенням структури та якості запасів. Більшість родовищ, з яких донедавна отримували основний видобуток нафти і газу, вступила в період спадаючого видобутку і завершальну стадію розробки. Окремі родовища перебувають на межі рентабельного видобутку вуглеводнів (Бориславське, Рівнянське, Східницьке, Космацьке, Сагайдацьке, Битків-Бабченське (поклади «Стара Копальня», «Діл») [1]. Зросла частка запасів високов'язкої нафти і важковилучуваних запасів вуглеводнів у низькопроникних пластах і перехідних зонах родовищ. Зараз частка важковидобуваних запасів нафти становить понад 76% газу – понад 15% від загальних запасів. Нові родовища, що відкриваються характеризуються порівняно невеликими запасами нафти і газу.

Обсяги власного видобутку нафти з газовим конденсатом досягнули рівня 5,1 млн. тонн/рік до 2010 року та зростатимуть до 5,3 млн. тонн/рік у 2015 році. У подальшому обсяги видобутку нафти з власних родовищ стабілізуються на рівні 5,4 млн. тонн/рік. Усього за період 2006 – 2030 рр. буде видобуто 133,9 млн. тонн нафти з газовим конденсатом [2].

Умови видобутку з родовищ, що на даний час вже введено в розробку, постійно ускладнюються. Переважна частина родовищ нафти мають початкові

видобувні запаси менше 1 млн. тонн і лише 6 родовищ (Бугруватівське, Глинсько-Розбишівське, Бориславське, Гнідинцівське, Долинське, Леяківське) мали початкові запаси понад 20 млн. тонн. Саме ці 6 родовищ забезпечують близько 22% від загального видобутку нафти і сьогодні.

Проблеми видобутку нафти в Україні пов'язані також з тим, що понад 70% запасів нафти за критеріями рівня виснаження запасів, обводнення продукції, в'язкості, колекторських характеристик порід належать до категорії важковидобувних. Їх віднесено до низькопроникних колекторів, поклади багатопластові, з високою літологічною неоднорідністю як за площею, так і за товщиною продуктивних розрізів. Дві третини таких запасів зосереджено в покладах, що залягають на глибинах понад 2500 м. Практично всі запаси родовищ Прикарпаття важковидобувні. Розроблення важковидобувних запасів нафти потребує застосування специфічних, наукоємних і високовитратних технологій та обладнання.

Тому у найближче десятиріччя основний видобуток нафти і газу в Україні буде забезпечуватись з уже розроблюваних родовищ. У виснажених родовищах ще знаходяться значні залишкові запаси вуглеводнів. По більшості виснажених нафтових родовищ досягнутий коефіцієнт нафтовилучення не перевищує 25-33%, а в окремих випадках дорівнює лише 10-20%. Очікуваний коефіцієнт кінцевого газовилучення родовищ природного газу, що розробляються в умовах водонапірного режиму, становить 70-85%. Коефіцієнт кінцевого конденсатовилучення родовищ, що розробляються на режимі виснаження пластової енергії в ряді випадків досягає дуже низьких значень (13-40%). В умовах гострого дефіциту вуглеводневої сировини в Україні залучення в переробку залишкових запасів вуглеводнів у вистежених родовищах має державне значення, що вимагає пошуку нових технологій, в тому числі нетрадиційних, з метою продовження дальшої розробки родовищ.

Окрім проблеми підвищення нафтогазоконденсатовилучення, не менш важливою є проблеми повного або тимчасового виведення виснажених родовищ з розробки шляхом ліквідації чи консервації середовищ. Проте ліквідація чи консервація свердловин на виснажених родовищах може призвести до неконтрольованого витікання з них нафти і газу, спричинити міжпластові перетоки флюїдів, зростання загазованості території родовища, забруднення вищезалягаючих горизонтів, в т.ч. джерел водопостачання і навколишнього середовища.

Тому основними шляхами розв'язання проблем нафтогазовидобувної галузі є наступні (рис. 1).

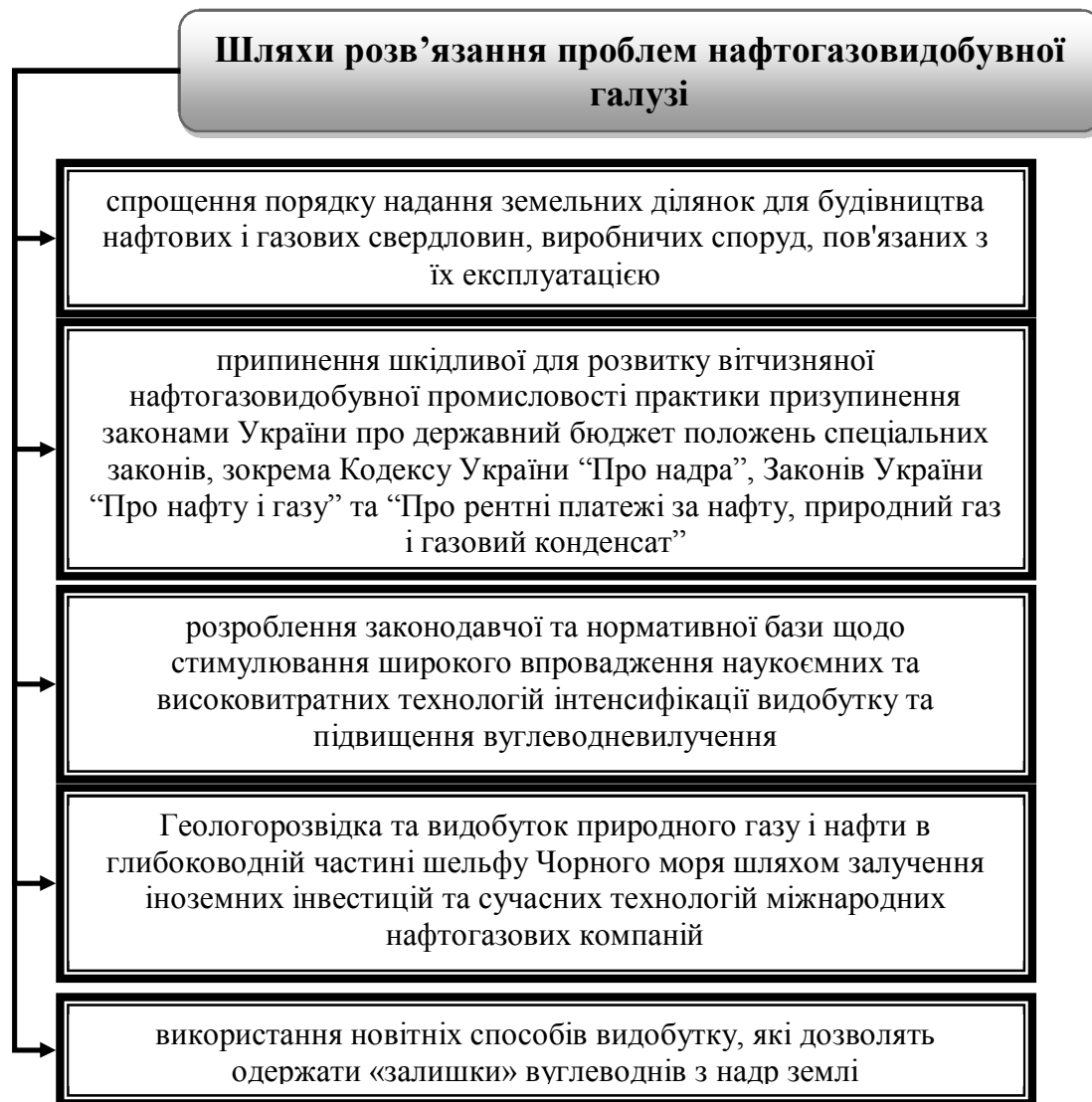

Рис. 1. Шляхи розв'язання проблем нафтогазовидобувної галузі

Література

1. Кондрат Р.М. Особливості завершальної стадії розробки родовищ нафти і газу / Р.М. Кондрат, В.М. Дорошенко, О.Р. Кондрат // Всеукраїнський науково-технічний журнал «Нафтогазова енергетика». – 2007. – № 1 (2). – С. 17-22.
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

УДК:657:336.7

¹Венгерук Н.П., канд. екон. наук; ²Плахотнюк І.О.
Національний університет біоресурсів і природокористування, м. Київ
Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту, ¹доцент, ²студентка

ОСНОВНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В УКРАЇНІ

У господарській діяльності підприємства грошові кошти є однією з основних умов фінансового добробуту підприємства та основою для забезпечення сучасної схеми здійснення розрахункових операцій. Удосконалення бухгалтерського обліку за допомогою застосування ефективної

методики аналізу та контролю грошових коштів і розрахунків залишається одним з найактуальніших питань, оскільки результати цих процесів є основою для ефективної діяльності господарюючого суб'єкта і його постійного розвитку.

Кошти є обмеженим ресурсом, і успіх діяльності підприємства в значній мірі визначається здатністю їх раціонально розподіляти й використовувати. Прийняття ефективних управлінських рішень можливе лише за умови володіння необхідною інформацією про рух грошових коштів, яку може надати саме бухгалтерська служба. Тому правильна організація ведення бухгалтерського обліку є важливим елементом для функціонування грошових коштів на підприємстві [1, с. 462].

Однією з основних проблем обліку грошових коштів суб'єкта господарювання в Україні О. Панцанна вважає повноту та своєчасність їх відображення у системі бухгалтерського обліку [3]. Адже, якщо грошові кошти не будуть повністю та своєчасно оприбутковані, то не буде чіткого відображення наявності коштів, що призведе до нарахування штрафних санкцій контролюючими органами.

Як зазначає І.О. Лукашова, парадокс категорії грошових коштів як оборотного активу полягає в наступному: незважаючи на те, що частка грошових коштів та їх еквівалентів в сукупному обсязі оборотних активів підприємств України є чи не найменшою, лише 7 %, питанню їх управління повинно приділятися чи не найбільше уваги. Оскільки неефективна інформаційна система управління коштами не дає можливості оперативно надавати необхідну інформацію про їх стан, виявляти відхилення від нормативних або планових показників у грошовому обороті підприємства, приймати обґрунтовані управлінські рішення. Зважаючи на те, що облік є окремою функцією управління, можна стверджувати, що питання правильного та своєчасного обліку грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві є одним із першочергових [4, с. 119].

Особливе місце у процесі управління грошовими коштами займає прогнозування грошових потоків підприємства шляхом побудови бюджету грошових коштів. Сюди входять витрати коштів від операційної діяльності пов'язані з придбанням матеріалів, а саме: поповненням виробничих запасів, виплатою заробітної плати, сплатою податків. Бюджет руху грошових коштів від інвестиційної діяльності має враховувати дані інвестиційного плану на поточний рік. Джерелами надходження грошових коштів є очікуваний дохід від реалізації основних фондів, нематеріальних та фінансових активів. Планові витрати грошей визначаються обсягом капітальних інвестицій. Узагальнюючим планом руху грошових коштів підприємства є бюджет руху грошових коштів від фінансової діяльності, що акумулює у собі бюджети руху грошових потоків від операційної та інвестиційної діяльності. До доходів належать надходження від банківських позик та інших форм цільового фінансування, а витрати включають погашення позик і сплату відсотків за ними.

Оцінка ефективності управління грошовими коштами на підприємстві стає вихідною інформацією для подальших управлінських рішень, а саме: для прогнозування майбутніх грошових потоків. Тож аналіз грошових потоків, що

характеризує причини зміни ліквідності і фінансової стійкості підприємства, необхідно проводити в ході загального фінансового аналізу.

Оперативна, повна і достовірна інформація про рух грошових коштів повинна сприяти підвищенню якості управлінських рішень, які безпосередньо в подальшому впливають на фінансовий стан підприємства. Тому необхідно розробити комплексну методику аналізу грошових потоків, яка б дозволила охопити максимальний обсяг бухгалтерської та аналітичної інформації.

З метою ефективного управління грошовими потоками та фінансовою діяльністю підприємства в цілому доцільно вводити в практику розрахунок системи показників грошових потоків як вимірників фінансової стійкості, платіжної стабільності та нормальної платоспроможності [2].

Задля підвищення ефективності управління грошовими потоками вітчизняних підприємств необхідно: враховувати галузеві особливості грошових потоків у практиці обліку та аналізу підприємства; визначати грошові потоки по оперативній інформації для формування своєчасного та повного забезпечення аналізу руху грошових коштів підприємств; удосконалювати методику аналізу грошових коштів, яка повинна ґрунтуватись на реальному фінансовому стані; практикувати розрахунок системи показників руху грошових потоків; враховувати зовнішні фактори впливу та ризику підприємства.

Однією з найбільших проблем вітчизняної економіки на сучасному етапі її розвитку є низька ефективність використання грошових коштів та їх еквівалентів суб'єктами господарювання, що в кінцевому результаті відображається на їх інвестиційній привабливості, конкурентоспроможності на світових ринках, прибутковості тощо. Саме проблема неефективного управління грошовими коштами та їх еквівалентами, що виявляється у відсутності належного контролю за надходженням і використанням фінансових ресурсів, не відпрацьованості механізму формування фінансової звітності щодо руху грошових коштів, недоліках в побудові стабільно функціонуючої системи бюджетування на підприємстві призводить до необхідності детальної ревізії з метою удосконалення наявної політики в сфері управління грошовими активами багатьох суб'єктів господарської діяльності України.

Отже, у процесі управління грошовими активами з одного боку значну увагу варто приділяти оптимізації їх розміру для забезпечення стійкої платоспроможності, а з іншого боку – отриманню додаткових прибутків від вкладення їх у фінансові інвестиції. У зв'язку з стрімкою еволюцією грошей відбуваються трансформації в управлінні грошовими коштами. Популяризація електронних розрахунків призведе до того, що постачальники і наймані працівники будуть прагнути отримати плату за товари, послуги, виконану роботу в момент їх надання. Оплата праці зможе проводитись, хвилина в хвилину, за виконану роботу. Тому перспективами розробок у даному напрямку є управління грошовими коштами в системі електронних форм розрахунків.

Література

1. Бланк И.А. Управление денежными потоками / И.А. Бланк. – К.: Ника – Центр, 2007. – 752 с.

2. Губачова О.М. Деякі аспекти управління рухом грошових коштів та їх вплив на фінансовий стан підприємства / О.М. Губачова // Економіка і регіон. – ПолтНТУ, 2005. – № 2 (5).
3. Панщанна О. Проблем обліку грошових коштів на підприємстві [Електронний ресурс] / О. Панщанна // Бібліотека онлайн.
4. Поддєрьогін А.М. Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А.М. Поддєрьогін, Я.І. Невмержицький // Фінанси України. – 2007. – № 11. – С. 119-127.
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 4 «Грошові кошти», затверджені наказами Міністерства фінансів України.
6. Управління оборотними коштами в умовах невизначеності: Монографія / Чеснакова Л.С., Бойко В.В., Масалігіна В.В., Попік М.М. / За заг. ред. В.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 248 с.

УДК 658.5/8

¹Венгерук Н.П., канд. екон. наук;²Самсоненко О.В.
 Національний університет біоресурсів і природокористування, м. Київ
 Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту, ¹доцент, ²студентка

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Виробництво готової продукції та отримання доходів від її реалізації є центральними складовими функціонування підприємства. Ринкові відносини вимагають від них швидкої окупності витрат та оперативного реагування на зміни споживчого попиту. В реальних умовах змінна структура споживчого попиту за номенклатурою виробів та обсягом реалізації не завжди збігається зі структурою виробничих потужностей і ресурсів. У зв'язку з цим виникає потреба формування підприємствами оптимальної виробничої програми, яка б найповніше задовольняла попит і забезпечувала максимальний прибуток за рахунок встановлення оптимальних цін та обсягу випуску продукції [2, с. 135].

Бухгалтерський облік процесу виробництва залежить від конкретних умов, властивостей і характеру технології та організації виробництва, що визначаються індивідуальними особливостями. Інколи виникають ситуації, коли виготовлення одного продукту різними технологічними прийомами вимагає різної системи групування статей витрат та обрахування собівартості. Такі процеси призводять до ускладнення документування, обліку випуску готової продукції та подальшої її реалізації.

Важливими завданнями обліку готової продукції та її реалізації є: вчасне і правильне відображення наявності й руху готової продукції; контроль за її зберіганням та дотриманням встановлених норм запасів на складах; вчасне оформлення документів на відвантаження продукції; контроль за платежами покупців за відправлену продукцію; контроль за дотриманням кошторису витрат і фінансовими результатами.

Сучасний економічний ринок, жорсткі умови конкуренції між виробниками готової продукції вимагають пошуку нових шляхів розвитку та удосконалення виробничого процесу, досконалого обліку інформації щодо руху готової продукції від виробництва до реалізації, прийняття оптимальних управлінських рішень.

Одним з найефективніших методів удосконалення обліку готової продукції в Україні на сьогоднішньому етапі є використання високотехнологічних комп'ютерних інформаційних технологій. Зокрема, на думку багатьох вчених, для сільськогосподарського підприємства, доцільно ввести мікропроцесорну техніку, здатну ідентифікувати окрему одиницю готової продукції. Використання такої техніки є необхідним, оскільки це дає змогу отримати інформацію про всі операції в момент та в місці їх здійснення [3, с. 155]. Вважаємо, що застосування мікропроцесорної техніки є доцільним тому, що в такому разі інформація реєструється та обробляється в режимі реального часу і система управлінського обліку оперативно реагує на можливі відхилення основних показників діяльності. Це дозволяє ефективно управляти динамічною системою пересування місцями збереження й обробки готової продукції, в будь-який час володіти повною інформацією про асортимент вхідних і вихідних товарно-матеріальних потоків.

З використанням комп'ютерної техніки на багатьох виробничих підприємствах прийнято вести облік реалізації готової продукції без застосування узагальнюючих документів, виняток становить формування оборотно-сальдової відомості за рахунком 26 "Готова продукція". Цей документ характеризує інформацію щодо оборотів і залишків готової продукції. Однак цього недостатньо, тому ми вважаємо за доцільне на підставі первинних документів складати реєстри документів з реалізації готової продукції. Реєстри необхідно формувати за напрямками реалізації, видами продукції, покупцями та замовниками. Щоденне заповнення цих реєстрів дасть змогу здійснювати оперативний контроль за реалізацією продукції, застосуванням цін та їх змінами, надходженням виручки.

У зв'язку з цим буде доцільно на виробничих підприємствах до рахунку 26 "Готова продукція" відкрити два субрахунки:

- 261 "Готова продукція за обліковими цінами";
- 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікових цін".

Необхідність виокремлення зазначених субрахунків пояснюється тим, що в аналітичному обліку можливе відображення готової продукції за обліковими цінами, а надходження та відпуск готової продукції в синтетичному обліку - за фактичною виробничою собівартістю, при цьому облікові записи в системі рахунків можуть бути різними. Так, на думку М.С. Пушкаря, щоб позбутися розбіжностей в оцінці готової продукції, необхідно визначити відхилення між фактичною й умовною вартістю продукції після формування калькуляції та скласти виправні проводки:

- Дт 26 "Готова продукція"
- Кт 23 "Виробництво"

Також, для вдосконалення обліку готової продукції та її реалізації необхідно розмежувати витрати на збут, які пов'язані з доведенням існуючої продукції до споживача (тара, упаковка, вантажні роботи, транспортування, складування, витрати на утримання складів, магазинів, торгового персоналу тощо) та маркетингові витрати, що виникають у зв'язку з вивченням і

стимулюванням попиту, пошуком інформації про ринки збуту і розширенням частки ринку виробника.

Одним з ефективних підходів удосконалення обліку готової продукції є застосування у розрахунках із покупцями таких форм безготівкових розрахунків, які б гарантували своєчасне надходження грошей за відпущену покупцям продукцію. Одним з ефективних способів є використання попередньої оплати за продукцію, а також акредитивної форми розрахунків. Вважаємо, що обидві форми безготівкових розрахунків найбільш безпечні й зменшують ризик виникнення безнадійної дебіторської заборгованості.

На промислових підприємствах, зокрема тих, які мають значні обсяги виробництва і реалізації продукції, доцільно використовувати логістичні способи та прийоми управління випуском і збутом продукції, оскільки в збутовій діяльності й інформаційному забезпеченні процесу збуту готової продукції, який ще називають логістичним сервісом, вони дають найкращі результати. Для інформаційного забезпечення маркетингових і логістичних процедур необхідно формувати і передавати на відповідні рівні управління повну, своєчасну та достатню інформацію про кількісні та вартісні показники щодо залишків готової продукції на будь-який момент часу, про вартість відпущеної оплаченої та неоплаченої продукції, про сегменти ринків збуту і витрати, пов'язані із збутовою діяльністю.

Отже, сьогодні проблема полягає не в обсягах та якісних характеристиках облікової інформації. Найбільшою проблемою залишається рівень використання останньої для оцінки якісних і кількісних параметрів об'єктів обліку, передусім готової продукції і витрат на збут. Ця інформація нині недостатньо застосовується для прийняття управлінських рішень і коригування виробничої діяльності, тому на кожному підприємстві доцільно вивчати інформаційні потреби управлінських підрозділів, формувати оперативні дані у вигляді звітів і використовувати їх для оптимізації програми виробництва і збуту продукції.

Література

1. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: Підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с.
2. Круш П.В. Економіка підприємства: Навч. посіб. / П.В. Круш, В.І. Подвігіна, Б.М. Сердюк та ін. За заг. ред. П.В. Круша, В.І. Подвігіна. – К.: Ельга-Н., КНТ, 2007. – 780 с.
3. Лубенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навчальний посібник / С.В. Лубенець. – Львів: Магнолія 2006, 2010. – 250 с.

Гарнага М.В.

*Тернопільський національний економічний університет, Івано-Франківський інститут менеджменту, м. Івано-Франківськ
Кафедра менеджменту та маркетингу, магістр*

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В умовах глобалізації одним з найважливіших напрямів підвищення ефективності економіки України є розвиток зовнішньоекономічної діяльності.

Формування ефективного експортного потенціалу промислового виробництва, його оптимальної структури створює сприятливі умови для виходу економіки з кризового стану. Ефективний розвиток будь-якої країни неможливий без здійснення інтеграційних процесів та поширення економічних зв'язків з іншими країнами. Вони повинні здійснюватись як на рівні держави в цілому, так і на рівні окремих підприємств. Здійснення інтеграційних процесів може відбуватись в декількох напрямках відповідно до розвитку економіки держави. Для країн з перехідною економікою характерно розширення зовнішньоекономічних зв'язків при здійсненні експортно-імпортних операцій по купівлі та продажу товарів, послуг або виконання різних робіт. В подальшому це може бути вкладання фінансового капіталу в різні галузі та підприємства у вигляді прямих інвестицій, продаж нематеріальних активів, обмін досягненнями науково-технічного прогресу та інше. Для України в сучасних умовах головним напрямком розвитку інтеграції в світове товариство є проведення зовнішньоторговельних операцій, тобто здійснення експорту та імпорту.

Також ефективний розвиток неможливий без здійснення інтеграційних процесів та поширення економічних зв'язків з іншими країнами. Подальший розвиток економіки України повинен бути спрямований на підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності по різних напрямках [1, с. 255].

Але, як і в будь-якій іншій галузі тут теж існують свої проблеми, які виявляються у переважанні експорті сировинної групи товарів. У домінантно-монопольній залежності від практично одного імпортера таких енергоносіїв, як нафта й газ, у завезенні не виправдано великої кількості товарів споживчого призначення, незважаючи на скрутний економічний стан країни. Пасивне сальдо торгівлі товарами в матеріальній формі, зростаюча деградація переробних галузей та висока імпортозалежність їх від так званого критичного імпорту не залишають сумнівів у тому, що загальний вектор дії зовнішньоекономічної складової не відповідає потребам стабілізації та розвитку економіки нашої держави. Сьогодні економіка України, в силу її важкого положення досить відкрита для зовнішньої торгівлі. Доля в ВВП коливається в межах 8-10%, а у розвинутих країн - 70-80%. Така ситуація є небезпечною для вітчизняної економіки, оскільки високий рівень її відкритості є наслідком безсистемної торгівлі на фоні глибокої кризи. Будь-яке небажане коливання кон'юнктури світових товарних ринків може привести українських виробників на рівень банкрутства [2].

Подальший розвиток економіки України повинен бути пов'язаним з тією економічною стратегією, яка орієнтована на розвиток зовнішньоекономічної діяльності, експортно орієнтованих галузей та підприємств, підвищення конкурентоздатності продукції вітчизняних виробників. Це може бути досягнуто за рахунок таких заходів:

- підвищення конкурентоздатності продукції вітчизняного виробника;
- змістовний перегляд імпоротної політики держави;
- утворення економічного середовища привабливого для вкладання інвестицій в економіку держави та в різні підприємства та більш широке залучення іноземного капіталу;

- створення на території України вільних економічних зон для зовнішньоекономічної діяльності;
- поступова стабілізація валютного курсу гривні до інших валют світу.

Внутрішні проблеми українських підприємств впливають на реальний стан України серед інших суб'єктів міжнародного ринку. Тому структурні перетворення промисловості на основі технологічного відновлення виробництва створять передумови успішної інтеграції України у Світове економічне співтовариство [3, с. 5].

Література

1. Литвиненко Я.В. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України та шляхи її вдосконалення / Я.В. Литвиненко // Вісник Хмельницького національного університету - 2009. - № 4. - С. 255.
2. Свенчіцкі М.М. Один рік України у СОТ / За ред. М.М. Свенчіцкі - К, 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wto.in.ua/files/content/pdf/oneyear_membership_ukr.pdf.
3. Крамарева О.М. Теорія та практика державного управління / О.М. Крамарева // Зовнішня політика та національна безпека. – 2011. - № 1. - С. 5.

Голосенін І.О.

*Київський національний торговельно-економічний університету, м. Київ
Кафедра банківської справи, аспірант*

ЩОДО ФІКТИВНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ КРЕДИТІВ БАНКАМИ

Фіктивна реструктуризація кредитів представляє переоформлення безнадійного боргу шляхом продовження строку погашення або надання значного періоду відстрочки погашення з метою штучного покращення якості кредитів. На відміну від фіктивної реальна реструктуризація передбачає, що банк обґрунтовано розраховує на відновлення платіжної дисципліни позичальником і в кінцевому рахунку – повне погашення боргу. У фіктивній реструктуризації обидві сторони свідомо йдуть на укладання домовленості, знаючи, що фінансовий стан позичальника не покращиться.

Аналіз публікацій, присвячених реструктуризації кредитів, не виявив досліджень проблеми фальсифікації звітності про пролонговані кредити. Пролонгація вважається різновидом реструктуризації кредитів. Згідно вимогам регулятора, в Україні реструктуризації підлягає заборгованість, щодо якої банк має підтвержені документами докази того, що позичальник не в змозі забезпечувати виконання умов початкового кредитного договору. В той же час, згідно вимог регуляторів в багатьох країнах, зміна умов кредиту позичальнику, фінансовий стан якого не погіршився, не вважається реструктуризацією проблемного боргу [4]. Наприклад, не вважається реструктуризацією проблемного боргу, якщо банк проводить пролонгацію кредиту клієнту без ознак погіршення фінансового стану: коли позичальник звертається з проханням перенести строки погашення боргу у зв'язку з об'єктивними обставинами або у зв'язку з наявними пропозиціями інших банків щодо рефінансування його кредитів в даному банку. Об'єктивними обставинами можуть бути перенесення строку пуску в експлуатацію побудованого об'єкту, погіршення стану ринку нерухомості, сезонний фактор.

У 2010 році дія нормативного акту НБУ 2009 року, що регламентував умови реструктуризації кредитів, була скасована (в тому числі листа з коментарем щодо окремих питань реструктуризації) [2].

В чому полягає вигода фіктивної реструктуризації для банку? По-перше, швидко підвищується якість активів (кредитного портфелю); по-друге, зменшуються раніше сформовані резерви за простроченими кредитами і відповідно зростає прибуток; по-третє, фактичний дефолт позичальника відкладається на подальший термін, що дає йому можливість для пере направлення грошових потоків. Іноді фіктивна реструктуризація проводиться банками в розрахунку на нормалізацію ситуації на ринку для позичальника. Наприклад, за проблемним боргом прийнято забезпечення, яке не вигідно продавати в умовах занепаду ринку. Головне, що банк як кредитор вже не розраховує на появу у позичальника стабільних надходжень, а більше концентрується на реалізації забезпечення.

До чого веде фіктивна реструктуризація? В результаті у банків накопичуються проблеми за багатьма кредитами, які можуть вийти на поверхню одночасно, наприклад, в ході інспекційної перевірки, зовнішнього аудиту або в рамках поглибленого аналізу потенційним інвестором. Банк надає недостовірну інформацію про якість кредитів, демонструє високу результативність роботи, підвищує свою ринкову вартість та інвестиційну привабливість. При цьому інші банки чесно проводять реструктуризацію, і ніколи не погодяться на реструктуризацію безнадійного боргу. Однак такі банки опиняються в не вигідному становищі порівняно з банками – «маніпуляторами» звітності. Акціонери банку можуть довіряти менеджерам, які не повідомляють їх про справжню ситуацію.

Які типові ознаки фіктивної реструктуризації? Досвід роботи з банками дозволяє узагальнити прийоми та способи ідентифікації фіктивного процесу реструктуризації шляхом дистанційного моніторингу і виїзного аналізу. Аналіз даних форми звітності про кредити (регулятивна звітність – форма № 613 [1]) дозволяє виявити пролонгацію кредитів на особливих умовах, а виїзне вивчення кредитних справ доповнює припущення та попередні висновки.

Запроваджений у 2013 році порядок розрахунку резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [2] передбачає врахування терміну прострочення у визначенні класу операції. В той же час залишаються прогалини у регулюванні, які дозволяють класифікувати фактично безнадійні кредити.

Нами був проведений аналіз вибірки 10 найбільших кредитів одного середнього банку, за якими проводилася пролонгація. Зокрема, виявлено, що первісний строк кредиту продовжено три рази за 1 кредитом, два рази за 5 кредитами, одного разу за 4 кредитами. В одному випадку банк видав новий кредит за кілька тижнів до погашення попереднього кредиту. Пролонгація проводилася для кредитів строком 12 міс. в 3 випадках на 2 міс., в 5 випадках на 3 міс., в 2 випадках на 6 міс. і в 2 випадках на 1 міс. Таким чином строк кредиту збільшувався по-різному, але в 9 випадках з 10 позичальники не погашали конкретний кредит, а в 1 випадку отримали додатковий кредит, не погашаючи кредит. При цьому ставка кредиту не змінювалася в 6 випадках, знижувалася в 3 випадках і піднімалася на 1 процентний пункт в 1 випадку. В 9

випадках з 10 сума і вид забезпечення не переглядалися. Детальний аналіз кредитних справ показав, що компанії-позичальники проводили спільні товарні і фінансові операції з компаніями, що належать акціонерам банку. Фінансовий стан 8 позичальників характеризується збитковістю або прибутковістю практично на нульовому рівні, наявністю в активах значних вкладень в дебіторську заборгованість та фінансові інвестиції, значними обсягами «інших витрат», відсутністю стабільних і передбачених грошових надходжень.

Фіктивна реструктуризація має, на нашу думку, такі характерні риси:

- 1) Пролонгація кредиту проводиться, як правило, неодноразово;
- 2) Як правило, домовленість про пролонгацію досягається напередодні закінчення строку дії первісного договору;
- 3) Клас конкретного контрагента та клас операції в інших банках значно гірше (на 2 і більше рівнів), ніж в конкретному банку;
- 4) Протягом тривалого періоду сума боргу не погашається або зменшується у незначній мірі (менше 1% боргу);
- 5) Кредитор не знижує клас контрагента та/або клас операції;
- 6) Нові умови підтверджують або передбачають погашення основної суми боргу наприкінці терміну договору;
- 7) Не вимагається додаткове забезпечення;
- 8) Ставка проценту не підвищується;
- 9) Реструктуризація охоплює лише один або кілька кредитів із загального портфелю кредитів даного позичальника.

Література

1. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України. Постанова Правління Національного банку України від 19
2. щодо постанови правління національного банку України від 03.06.2009 № 328 «Про заходи щодо забезпечення погашення кредитів». / Департамент нормативно-методологічного забезпечення банківського регулювання та нагляду НБУ. – Лист від 22.07.2009, № 40-511/3967-13881.
3. Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 25.01.2012, № 23.
4. Warren J. Recent Accounting Standard Update Clarifies and Adds Guidance to Troubled Debt Restructurings. – CENTRAL BANKER | FALL 2011. Federal Reserve Bank of St. Luis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stlouisfed.org/publications/cb/articles/?id=2155>.

Горячева К.О.

*Донецький національний університет, м. Донецьк
Кафедра фінансів і банківської справи, аспірант*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Прискорення процесів глобалізації і становлення постіндустріальних суспільств безпосередньо пов'язані з якісними змінами у розвитку світового

промислового виробництва. Україна, щоб увійти в коло економічно розвинутих країн, обов'язково має відслідковувати перебіг глобальних процесів, враховуючи їхні основні тенденції і при формуванні власної промислової політики.

В той час, як провідні країни світу широко використовуючи можливості досягнення сталого розвитку економіки, формують постіндустріальне суспільство, промисловість України базується переважно на традиційних технологіях, започаткованих ще на ранніх стадіях індустріалізації. Разом з тим, потужний потенціал вітчизняної промисловості надає Україні значних конкурентних переваг на світовому ринку та є передумовою забезпечення її сталого економічного розвитку на довгострокову перспективу.

Сучасний рівень розвитку вітчизняної промисловості нашою хує на висновок про необхідність переходу до нових принципів розвитку, пошуку принципово нових підходів до природокористування та вирішення соціально-економічних проблем. Це, зокрема, призвело до постановки на порядок денний питання про перехід на шлях "сталого", або всебічно збалансованого, розвитку.

На сьогодні існує безліч визначень категорій розвитку, що зумовлено різними дисциплінарними підходами та рівнями управління. Поняття розвитку досліджується та використовується в управлінні, біології, економіці, кібернетиці, що формує певні особливості категорії по відношенню до підприємств, галузей, регіонів, біосистем, окремої людини та суспільства в цілому. Згідно до цього нами наведені різні тлумачення розвитку з позиції кібернетики, економіки та теорії управління підприємством (табл. 1).

Результати проведеного монографічного аналізу свідчать про відсутність єдності у тлумаченні сутності поняття розвитку, але попри відсутність такої єдності більшість авторів пов'язує розвиток зі змінами, процесним характером, довготривалістю та удосконаленням.

Отже, відповідно до цих визначень, зміст розвитку включає три взаємозв'язані характеристики: зміна, зростання, поліпшення, головною з яких є остання. Згідно з даним визначенням сталість розглядається і як здатність підтримувати рівновагу, і як стабільність розвитку, тобто здатність підтримувати певні (сталі) темпи руху системи.

Розглянувши визначення «розвитку» та «сталості», за допомогою дедуктивного методу перейдемо до аналізу поняття «сталий розвиток».

Існує багато трактувань поняття «сталий розвиток». У більшості своїй вони являють собою варіації його класичного визначення, даного Комісією ООН з розвитку та навколишньому природному середовищу на конференції, що проходила в 1992 р. у Ріо-де-Жанейро, згідно з яким сталий розвиток означає такий розвиток, який, забезпечуючи потреби теперішнього покоління, в той же час не позбавляє майбутні покоління можливості задовольняти власні життєво необхідні потреби.

Таким чином, в короткостроковій перспективі стратегічною метою сталого розвитку України повинне бути подолання економічної та структурної кризи, що розвинулись в період переходу до ринкової економіки та демократичного громадського суспільства. В довгостроковій перспективі акценти розвитку будуть зміщуватися з економічних на еколого-соціальні та з матеріальних на духовно-моральні й інформаційні фактори. В цьому контексті

спроможність підприємств знайти адекватний баланс між отриманням прибутку, збереженням довкілля та соціальною справедливістю буде одним із вирішальних чинників для успішного переходу до сталого розвитку.

Таблиця 1

Визначення поняття розвитку

Автор/джерело	Визначення поняття розвитку
З позиції кібернетики	
Ф.В. Константинов [7, с. 453]	Вищий тип руху, зміни матерії та свідомості, перехід від певного старого стану до нового, якісна зміна у внутрішній структурі об'єкта, яка представляє собою сукупність пов'язаних між собою елементів, зв'язків та характеристик.
Дж. Лафта [4, с. 156]	Незворотня, спрямована, закономірна зміна матерії та свідомості. Зміна стану системи на інший, кращий, більш ефективний або більш доцільний.
Г. Ріккерт [6]	Процес або становлення на протипагу буття, яке знаходиться в стані спокою.
З позиції економіки	
Й. Шумпетер [8, с. 142]	Зміна траєкторії руху, зсунення стану рівноваги, перехід економічної системи від заданого на певний момент часу центру рівноваги до іншого, постійна адаптація економіки до мінливого центру рівноваги, здійснення нових комбінацій факторів виробництва.
А.В. Гриньов [3, с. 112]	Зсунення центру рівноваги економічної системи
С. Кузнець [9]	Довгострокова тенденція збільшення можливостей пропозиції зростаючих різноманітних економічних благ на певному національному ринку, яка ґрунтується на передовій технології.
З позиції теорії управління підприємством	
П.А. Бульканов [2]	Сукупність цілеспрямованих змін діяльності для переходу на більш високий якісний рівень виконуваних функцій, більш ефективну структуру організації, виробництво конкурентоспроможної продукції.
Е.В. Некрасова [5]	Процес нарощення внутрішнього та зовнішнього потенціалу в межах однієї організаційної форми.
Э.М. Коротков [1, с. 296]	Сукупність змін, які ведуть до появи нової якості і зміцнення життєвості системи, її здатність чинити опір руйнівним силам зовнішнього середовища.

У відповідності з цим розрізняють сильну і слабку сталість. Прихильники сильної стійкості займають жорстку, часто «антиекономічну» позицію з багатьох питань економічного розвитку: стабілізація або зменшення масштабів економіки, пріоритет прямого регулювання, жорстке обмеження споживання і т.д. Сильна сталість має на увазі обмеження економічного зростання для

досягнення екологічних цілей. Прихильники слабкої сталості віддають перевагу модифікованому економічному зростанню з урахуванням екологічного, «зеленого» вимірювання економічних показників, широкому використанню еколого-економічних інструментів (плата за забруднення тощо), зміні споживчої поведінки і т.д.

В даний час Україні слід прагнути реалізувати слабку сталість, так як національна економіка ще далека від рівня розвитку, на якому можна буде дозволити обмежувати і знижувати темпи існуючого зростання. На сьогоднішній день економіка, і зокрема промисловість країни, потребує подальшого вдосконалення, інтенсифікації виробництва, проте вже з урахуванням певних екологічних імперативів. Враховуючи недостатність фінансових ресурсів таких перетворень, є необхідним залучення позикових коштів у вигляді кредитів.

На перший погляд, у формуванні бюджету сталого розвитку привабливим виглядає використання власних коштів підприємства – нерозподіленого прибутку, резервів та внутрішніх фондів, адже у цьому випадку підприємство не залежить від зовнішніх джерел коштів, а доступ до коштів є простим. Але для більшості навіть успішно працюючих підприємств малоімовірна наявність такої кількості вільних грошей, що не використовуються в обслуговуванні поточних операцій і можуть бути використані для фінансування розвитку в необхідному обсязі. Тому в більшості випадків ринкові умови господарювання породжують об'єктивну необхідність використання промисловими підприємствами для забезпечення сталого розвитку позикових фінансових ресурсів поряд із власними коштами, які є у їх розпорядженні. Однією з форм цих позикових ресурсів є кредит.

За питомою вагою перше місце серед позикових ресурсів у більшості підприємств посідає саме банківський кредит. Отже, при розробці бюджету сталого розвитку підприємство повинно приділяти достатньо уваги до планування та проведення грамотної кредитної політики.

На підставі вищесказаного сформулюємо економічну сутність кредитного механізму забезпечення сталого розвитку промисловості. Отже, кредитний механізм забезпечення сталого розвитку промисловості - це сукупність принципів, організаційних форм, методів і правил кредитування, за допомогою яких стає можливим досягнення гармонійного, всебічно збалансованого розвитку промислових підприємств, з метою підвищення конкурентоспроможності та ефективності їх функціонування.

Література

1. Антикризисное управление: [учебн. пособ.] / [под ред. Э.М. Короткова]. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 432 с.
2. Бульканов П.А. Управление организационно-экономическими изменениями в период развития компании: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 / П.А. Бульканов. – М., 2007. – 29 с.
3. Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління: [монографія] / Андрій Валентинович Гриньов. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 308 с.
4. Лафта Дж.К. Теория организации: [учебн. пособ.] / Джавад Кадем Лафта. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. – 416 с.

5. Некрасова Е.В. Формирование эффективной системы устойчивого развития предприятия: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 / Е.В. Некрасова. – Ижевск, 2004. – 19 с.
6. Риккерт Г. Границы естественнонаучного образования понятий: Логическое введение в исторические науки / Г. Риккерт. – СПб.: Наука, 1997. – 532 с.
7. Философская энциклопедия / [гл. ред. Ф.В. Константинов]. В 4-х т. – М.: Советская энциклопедия, 1967. – Т. 4. – 592 с.
8. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Йозеф Шумпетер; пер.с англ. – М.: Прогресс, 1982. – 456 с.
9. Kuznets S. Modern Economic Growth^ Findings and Reflections / S. Kuznets // The American Economic Review. – 1973. – № 3. – P. 247-263.

Гримак Ю.А.

*Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра міжнародних фінансів, студентка*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

В умовах глобалізації та інтернаціоналізації господарчої діяльності й інтеграції у світовий економічний простір становлення та розвиток фондового ринку держави відіграє значну роль та визначає її положення на світовій арені.

Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасних фондових ринків, а також проблеми формування та регулювання фондових ринків України розглядаються в роботах українських вчених – Мозгового О.М., Новицького В.Є., Оскольського В.В., Ромашко О.Ю. [1].

Ринок цінних паперів в Україні нині складається з ринків акцій, державних та муніципальних облігацій внутрішньої позики, облігацій підприємницьких структур, казначейських зобов'язань, векселів, інвестиційних, ощадних, майнових і компенсаційних сертифікатів, житлових чеків, облігацій зовнішньої позики [2].

Розглянемо один із головних показників розвитку ринку цінних паперів, показник обсягу випуску цінних паперів. Протягом січня – грудня 2012 року зареєстровано 237 випусків акцій на суму 46,88 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2011 року обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 11,28 млрд. грн.

Вкладення депозитних корпорацій (банків) за цінними паперами резидентів на кінець грудня 2012 року становили 88.85 млрд. грн., темп їх приросту – 17.0% у річному обчисленні. Темпи приросту вкладень у цінні папери нефінансових корпорацій та органів загального державного управління становили відповідно 48.5% та 9.9% у річному обчисленні. Темп приросту вкладень у цінні папери інших фінансових корпорацій становив 17.7% у річному обчисленні [3].

2012 рік виявився надзвичайно важким для фондового ринку України і запам'ятався вкрай низькою ліквідністю та активністю із рекордно мізерними обсягами торгів. Тож не дивно, що вітчизняний ринок акцій дуже в'яло реагував як на події в світі, так і на події в Україні.

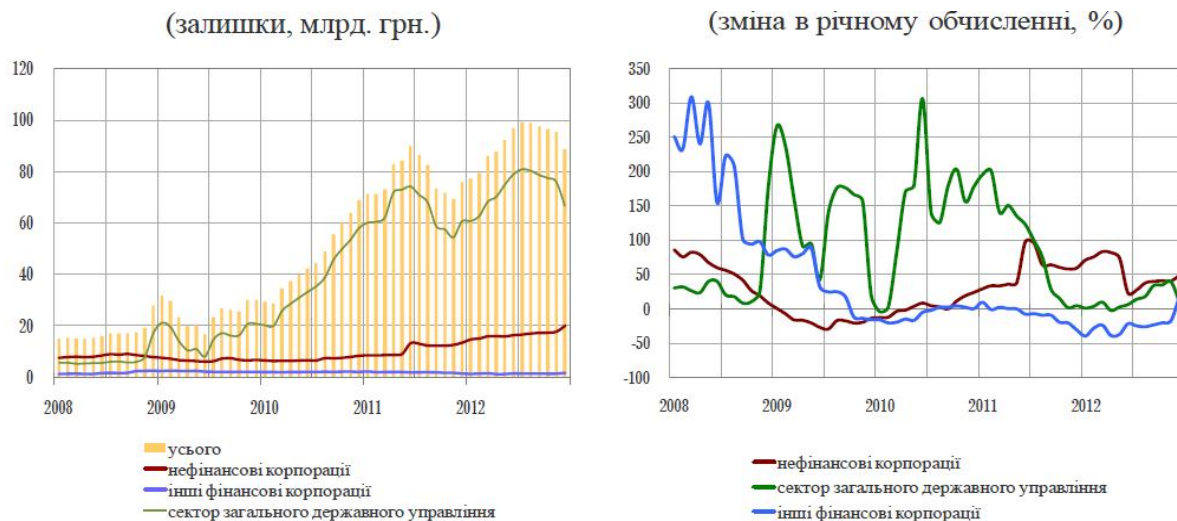

Рис. 1. Обсяги цінних паперів, крім акцій за секторами економіки [4]

За 2012 рік індекс UX (український фондовий індекс за даними торгів Української біржі) знизився на 34,84%, обсяг торгів з акціями на фондовому ринку склав 9,7 млрд. грн. при попередніх 36,5 млрд. грн. у 2011 році, а кількість угод з акціями вийшла на 670521 при попередніх 1191587 у 2011 році. Цікаво, що майже 67% обсягу угод з акціями належать РЕПО угодам, у той час як у 2011 році частка РЕПО угод складала 47% від загального обсягу торгів з акціями. Обсяг торгів на строковому ринку в 2012 році склав 13,11 млрд. грн., а кількість угод – 1573535 (у 2011 році 23,7 млрд. грн. і 1165489 угод).

Агентства Moody's та S&P знизили рейтинги України. **Moody's** – з **B2** до **B3**. Основною причиною стали погіршення оцінки інституційної міцності України, дефіцит зовнішньої ліквідності, який підвищує ризик валютної та більш широкої фінансової та економічної кризи, а також порівняно слабкі економічні перспективи. **S&P** – з **B+** до **B**. Основною причиною стали втрата резервів та ризик неспроможності забезпечити курсову стабільність у 2013 році з огляду на високі фінансові потреби у валюті.

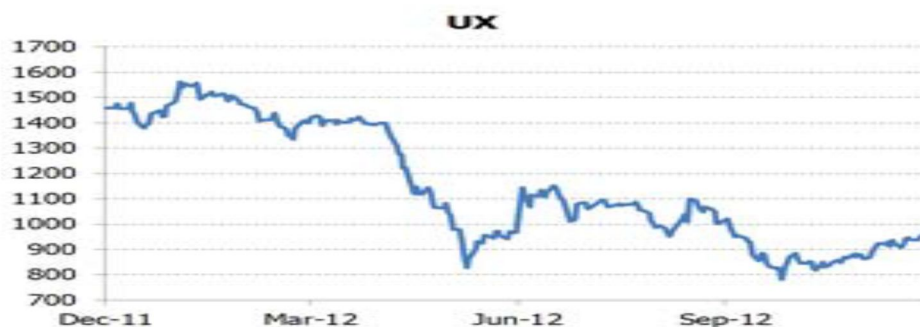

Рис. 2. Динаміка індексу UX, рік [5]

До того ж, MSCI Inc. за результатами піврічного перегляду frontier markets (прикордонних ринків), перевів український ринок з категорії «середня ліквідність» (для frontier markets) до категорії «дуже низька ліквідність».

Тим часом українські еврооблігації користуються попитом на світовому ринку. Хоча це і не можна назвати індикатором повернення інтересу іноземців до України, але все ж таки свідчить про пошук високих доходностей відносно

політики нульових процентних ставок у розвинених країнах. У вересні 2012 року Україна дорозмістила 5-річні єврооблігації на \$600 млрд. під 7,46% [5].

Від початку створення ринку цінних паперів в Україні нагально постало питання з його ефективного функціонування. Сьогодні фондовий ринок не виконує своїх функцій, не сприяє залученню інвестицій і перерозподілу капіталу. На даний момент зростанню фондового ринку України заважають наступні фактори: відсутність відкритого доступу до інформації; невеликий обсяг і неліквідність; недосконалість нормативно-правового забезпечення; нестача кваліфікованого персоналу; низький рівень капіталізації; порушення прав інвесторів [6].

Привабливість ринку цінних паперів України можна підвищити шляхом розв'язання низки питань щодо вдосконалення його інфраструктури й нормативно-правової бази, а саме:

- збалансований розвиток економіки країни в усіх напрямках, розв'язка внутрішньополітичних конфліктів і прийняття єдиної зовнішньополітичної стратегії України всіма учасниками парламенту й гілками влади;
- забезпечення інформаційної прозорості й достовірності, спрощення процедури доступу інвестора на ринок цінних паперів, у тому числі приватного;
- створення необхідних умов для реалізації інтересів суб'єктів фондового ринку й забезпечення захисту їхніх майнових прав;
- удосконалення чинної інфраструктури фондового ринку, створення єдиного депозитарію, адаптація інфраструктури й забезпечення її відповідності європейським стандартам;
- створення гнучкої та ефективної системи регулювання фондового ринку, створення надійного діючого механізму обліку та контролю;
- створення розвинутої правової інфраструктури забезпечення діяльності фондового ринку, яка дасть змогу чітко визначити правила поведінки і відносин його суб'єктів.

Література

1. Фондовий ринок України у 2012 році / І.М. Горбатюк, С.В. Зайков, С.М. Цвігун, Н.М. Гончар // Ринок цінних паперів України. – 2013. – № 9. – С. 21-23.
2. Сушко Р. Біржовий ринок цінних паперів у 2010 році : зростання на фоні концентрації торгів / Р. Сушко // Україна Бізнес Ревю. – 2011. – № 5. – С. 5.
3. Фондовий ринок: аналітика від АРІФР // Економіст. – 2010. – № 1. – С. 10-11.
4. Звіт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – К., 2012. – 83 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssmsc.gov.ua/ShowPage.aspx?PageID=12>.
5. Офіційний сайт рейтингового агентства «Кредит-рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.credit-rating.com.ua>.
6. Офіційний сайт компанії Ernst&Young [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ey.com/RU/ru/Newsroom/News-releases/Press-Release---20-11-2008>.

*Драган О.О.**Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі, м. Київ
Кафедра фінансів і фінансово-економічної безпеки, старший викладач*

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Формування ринкового господарства в пострадянських країнах супроводжувалась лібералізацією господарської діяльності, приватизацією і роздержавленням, що не могло не позначитися на фінансовій поведінці домогосподарств. Впровадження нових механізмів вплинуло на принципи формування фінансових рішень в результаті, по-перше, зміни ступеню раціональності, по-друге, зміни ступеню слідування особистим інтересам, по-третє, зміни ступеню орієнтованості діяльності на ринкові відносини [1]. В результаті відбувається трансформація поведінки населення, яка в залежності від розуміння і сприйняття індивідом нової інформації, формується або більш «рутиною» (звички, песимізм), або «звичайною» (невисока мобільність, стабільність, консерватизм, несхильність до ризику), або «життєворадісною» (оптимізм, ініціатива, інноваційність), або характеризується орієнтацією на середню думку, задовільний результат.

Слідування особистим інтересам при формуванні та реалізації економічних рішень визначається правилами, нормами, цінностями, зміна яких в перехідний період може призвести, як до індивідуалізму або опортунізму, так і підлеглості соціальним цінностям наперекір особистим інтересам, що буде визначатися силою, законністю дії права, моральних норм, ступенем впровадження принципів колективної етики. Орієнтованість поведінки, що формується в нових умовах, може бути «ринковою» або «антиринковою» в залежності від відповідності або дотримання основних постулатів ринку, зокрема свободи економічного вибору, раціональності поведінки, конкуренції.

В результаті поведінка домогосподарства в нових умовах повинна характеризуватися такими властивостями [1]: задоволення власних потреб через взаємовигідний обмін, а не шляхом самозабезпечення, неформальних відносин з іншими суб'єктами господарювання; виконання правових норм, що регулюють ринкові відносини; рівноправ'я з іншими суб'єктами господарювання. Таким чином, ринковоорієнтована поведінка домогосподарства – це поведінка, направлена на взаємовигідні, рівноправні обмінні відносини. Будь-які відхилення від такої поведінки визначають поведінку орієнтовану на «домашню економіку», поведінку, орієнтовану на «ієрархічну економіку», поведінку, орієнтовану на «тіньову економіку».

Перехід від командно-адміністративної економіки до ринкової на початку 1990-их рр. в Україні та країнах пострадянського простору обумовив формування економічної системи з такими характерними ознаками: висококонцентрована структура власності («кускова» структура), домінуючий корпоративний контроль юридичний осіб, висока вага іноземного капіталу, низький рівень участі робітників у власності компаній, висока залежність від держави, макроекономічна нестабільність. Саме тому характерним є домінування висококонцентрованого банківського сектору, оптова структура

власності з перевагою контролюючих акціонерів, переважно боргове фінансування розвитку компаній, бізнесу, низький рівень захисту прав міноритарних акціонерів, перевага неорганізованого фінансового ринку над організованим. В таких умовах затяжна структурна криза, нестабільність макроекономічного розвитку, відсутність довгострокової тенденції до економічного зростання, соціальна і політична нестабільність, висока концентрація виробництва й власності, неінноваційність, обумовили те, що економічна свобода та самостійність індивідів стали меншими цінностями ніж стабільність.

Характерним для вітчизняної економіки є високий рівень соціальної диференціації населення. Значну кількість людей можна віднести до бідних, основними стереотипами поведінки яких є: орієнтація господарської діяльності на виживання, а не на розвиток і заощадження, відсутність контролю за різницею між доходами і витратами, високий рівень опортунізму, «фінансова короткозорість» (нездатність приймати довгострокові фінансові рішення), негативне відношення до багатства (неприйняття фінансового успіху) [2]. В результаті поведінка тих, хто вважає себе бідними, характеризується високою середньою схильністю до споживання; основний мотив заощаджень – «на чорний день»; невисока залежність заощаджень зі ставкою проценту, однак перспективи виграшу, все ж таки, підвищують попит бідних на фінансові «піраміди» і «бросові» цінні папери; невисокі вимоги до стандартів споживання обумовлюють небажання підвищувати рівень знань, а значить використовувати новітні технології, інновації.

Отже, знецінення заощаджень, фінансові колапси, непослідовна фінансово-економічна політика, низький рівень довіри до держави і фінансово-кредитних установ, значний «тіньовий» сектор, обумовлюють формування переважно традиційного, консервативного типу фінансової поведінки домогосподарств в Україні, для якого характерно, по-перше, невисокий рівень заощаджень, по-друге, перевага заощаджень у готівковій формі, по-третє, орієнтація при прийнятті фінансових рішень на думку близьких, знайомих, а не професіоналів, по-четверте, слабкий попит на фінансові інструменти.

Література

1. Экономические субъекты постсоветской России (институциональный анализ) / Под ред. Р.М. Нуреева (коллектив авторов, в том числе, Латов Ю.В., Нуреев Р.М., Рунов А.Б.). – М.: МОНФ, 2003. – Часть 1. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ecsocman.edu.ru/db/msg/118296>.
2. Касьян М. Модели финансового поведения украинцев: рациональность или эмоции? / М. Касьян // Research&Branding Group [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rb.com.ua/upload/5213.pdf>.

Загарій В.П., здобувач

*Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ
Кафедра фінансів, менеджменту та економіки, викладач*

ПІДСИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Без забезпечення фінансової безпеки практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед Україною. Актуальність фінансової безпеки

визначається необхідністю формування внутрішнього імунітету та зовнішньої захищеності від дестабілізаційного впливу, конкурентоздатності на світових ринках і стійкості фінансового становища. Враховуючи системну сутність фінансової безпеки держави, слід зазначити, що вона є не лише складовою частиною (основою) економічної безпеки держави, але й надсистемою, до складу якої входять важливі елементи сфер життєдіяльності як людини, так і суспільства й держави в цілому: бюджетна, грошово-кредитна, податкова, валютна, боргова, інвестиційна, безпека страхового ринку, безпека фондового ринку, фінансова безпека банківської системи.

Бюджетна складова є однією із ключових частин фінансової безпеки держави та характеризується станом забезпечення платоспроможності держави з урахуванням балансу доходів та видатків державного та місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів [5]. Рівень бюджетної безпеки держави в цілому зумовлюється збалансованістю бюджету, процесом бюджетоутворення, самостійністю національної бюджетної політики, стабільністю джерел доходів бюджету, цілісністю бюджетної системи тощо.

Не менш важливою складовою фінансової безпеки держави є грошово-кредитна безпека, яку визначають як стан грошово-кредитної системи, який характеризується стабільністю грошової одиниці, доступністю кредитних ресурсів та таким рівнем інфляції, що забезпечує економічне зростання та підвищення реальних доходів населення [5]. При цьому провідні науковці виділяють наступні ключові чинники грошово-кредитної (монетарної) безпеки [2]: характер взаємозв'язку монетарної та фіскальної політики; наявність або відсутність стимулів (обмежень) монетарної політики; структура грошової маси та кредитної емісії; наявність або відсутність замкненого циклу обігу національної грошової одиниці; застосування в обігу грошових сурогатів; діюча кредитна і відсоткова політика в державі; курс національної валюти; рівень організації захисту економічних інтересів суб'єктів грошово-кредитного ринку.

Важливим моментом у процесі забезпечення успішного функціонування фінансової системи країни є формування ефективної податкової системи, яка б оптимально поєднувала фіскальні інтереси держави та інтереси платників податків. При цьому забезпечення податкової безпеки держави повинно проводитись з урахуванням особливостей "тінізації" національної економіки, адже підвищення норм оподаткування в може призвести до збільшення "тіньового" сектору економіки і, як наслідок, скорочення податкової бази.

Валютну безпеку характеризують як стан курсоутворення, який створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту, безперешкодного припливу в країну іноземних інвестицій, інтеграції держави до світової економічної системи, а також максимально захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках [4]. Слід відмітити фактори, які позитивно можуть впливати на рівень валютної безпеки держави, – це нарощування обсягів міжнародних резервів, підтримка стійкості офіційного курсу національної валюти, розширення масштабів кредитування населення.

Однією із вирішальних умов забезпечення фінансової безпеки держави є підтримка оптимального рівня боргової безпеки. Остання характеризується обсягами внутрішньої та зовнішньої державної заборгованості з урахуванням вартості їх обслуговування та ефективності використання внутрішніх і

зовнішніх зобов'язань та оптимального співвідношення між ними [3]. Можна виділити основні фактори, які впливають на рівень боргової безпеки: динаміка державного боргу, обсяг та структура боргових зобов'язань; нормативно-правова база, яка регламентує використання запозичених коштів та безпосереднє формування державного боргу; темпи зростання ВВП та офіційний курс національної валюти.

Забезпечення інвестиційної безпеки базується на досягненні такого рівня інвестицій в економіку країни, який дав би змогу оптимально задовольнити поточні потреби держави у капітальних вкладеннях за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються. При цьому основними індикаторами, які визначають інвестиційну безпеку є [2]: частка іноземних інвестицій в загальному обсязі інвестицій держави; величина іноземних інвестицій на душу населення; співвідношення прямих та портфельних інвестицій; ступінь покриття потреби держави в інвестиційних ресурсах грошовою масою; оцінювання ризиків інвестиційних проектів.

Забезпечення держави інвестиційними ресурсами, підтримання соціальної стабільності в суспільстві неможливе без функціонування страхового ринку, безпека якого є важливим та необхідним складником фінансової безпеки держави. Основними загрозами фінансовій безпеці страхового ринку є неадекватна фінансово-економічна політика страхових компаній, що призводить до неефективності в управлінні фінансами і, як наслідок, – до зниження фінансової надійності страховиків та безпеки їх діяльності [3].

Забезпечення безпеки фондового ринку передбачає, перш за все, оптимізацію обсягів його капіталізації, що дозволяє підтримати стійкий фінансовий стан емітентів, власників, покупців, організаторів торгівлі, торговців, інститутів спільного інвестування, посередників, консультантів, реєстраторів, депозитаріїв, зберігачів тощо. Підвищення рівня фінансової безпеки фондового ринку можна досягти через [2]: створення надійної системи фінансового контролю; запровадження чіткого порядку у справі отримання та відшкодування іноземних кредитів для господарських суб'єктів усіх форм власності; створення єдиної державної інформаційної бази, яка охоплювала б усі фінансово-кредитні установи; забезпечення умов для збільшення реальних грошових доходів громадян.

Оскільки банківська сфера є однією із основних складових фінансової системи, питання безпеки банківської системи є досить актуальним в аспекті забезпечення фінансової безпеки держави. Сьогодні фінансову безпеку банківської системи визначають як сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану банків дії чи обставини попереджені або зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банківської системи [1]. Слід зазначити, що чинників, які впливають на рівень фінансової безпеки банківської системи та банківських установ сьогодні досить велика кількість, основні з них – це: обсяги рефінансування НБУ; рівень обов'язкового резервування комерційних банків; методи управління керівниками комерційних банків структурою активів та пасивів; недосконалість законодавчої бази в банківській сфері.

То ж можна резюмувати, що фінансова безпека держави є однією із найвагоміших ланок національної економічної безпеки; виступає окремою

системою і включає в себе власні підсистеми, аналіз та більш детальне дослідження яких може дозволити виокремити основні параметри та індикатори, які характеризують рівень фінансової безпеки держави.

Література

1. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 1. – С. 7-25.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О.І. Барановський. – К.: КНЕУ, 2004. – 759 с.
3. Економічна безпека України: монографія / В.І. Мунтіян. – К.: КВІЦ, – 1999. – 462 с.
4. Нечипорук Л.В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації / Л.В. Нечипорук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1.
5. Фінанси: підручник / За ред. Юрія С.І., Федосова В.М. – К.: Знання, 2008. – 611 с.

Корвяков В.А.

*Національний університет ДПС України, м. Ірпінь
Кафедра податків та оподаткування, студент, магістр*

СУТНІСТЬ ТА СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ПОДАТКІВ

Мінімізація податкових платежів є одним з найважливіших питань для бізнесу. Будь-яке підприємство зацікавлене в мінімізації податкових платежів. У свою чергу, податкові органи намагаються виявити схеми ухилення від сплати податків і донарахувати якомога більше сум у ході камеральних та виїзних перевірок. Найгостріше проблема мінімізації податкових платежів відчувається в умовах кризи.

Проблеми мінімізації податків розглядаються в роботах таких вітчизняних науковців, як М.Азарова, Т. Афонської, А. Баделюка, В. Білоуса, А. Бодюка, П. Гайдучького, П. Мельника, Д. Муляка, О. Папаїки, С. Павленка, В. Поповича, А. Савченка, Т. Тминової, Ф. Ярошенка та ін.. Їх дослідження спрямовані на з'ясування відмінностей між такими поняттями як «мінімізація податкових зобов'язань» та «оптимізація податків»

У зв'язку з цим мета нашого дослідження – з'ясування сутності понять «мінімізація податкових зобов'язань» та «оптимізація податків», що дозволить коректно застосувати їх в науковому вжитку.

З розвитком фіскальних технологій у податковій термінології платників податків все частіше стали з'являтися такі терміни, як «податкове планування», «уникнення податків», «обхід податків», «податкова оптимізація», «мінімізація податків». Деякі науковці ототожнюють ці поняття, інші – розмежовують.

Зокрема, Т. Афонська стверджує, що оптимізація і мінімізація податкових зобов'язань – однорідні поняття, хоча податкове планування – більш цивілізована, законна і необхідна діяльність усередині будь-якої організації [1].

У той же час О. Папаїка аналізуючи проблематику мінімізації податків, розмежовує такі поняття, як: оптимізація, уникнення та ухилення від оподаткування, а податкове планування вважає основним напрямом мінімізації оподаткування. В основі мінімізації оподаткування лежать два основних

способи, які застосовують в своїй діяльності підприємства: законний або легальний та протизаконний або нелегальний. До законних методів мінімізації, О. Папаїка, відносить податкову оптимізацію, податкове планування, використання офшорних зон; незаконний – це ухилення від оподаткування [2].

Звідси податкова оптимізація – це організація діяльності підприємства, за якої податкові платежі зводяться до мінімуму на законних підставах, без порушення норм податкового і кримінального законодавства. Ці способи з юридичної точки зору не припускають порушення законних інтересів бюджету. Тому мінімізація оподаткування відіграє роль елемента податкового планування [2].

Податкове планування – це діяльність з розробки та практичного застосування схем, які дозволять знизити податковий тиск, також це методи і заходи, спрямовані на збільшення коштів, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати необхідних податків та зборів. Податкове планування являє собою інтеграційний процес, що полягає в упорядкуванні господарської діяльності відповідно до чинного законодавства і стратегії розвитку підприємства [2].

Ухилення від сплати податків є формою зменшення податкових зобов'язань, при якій платник податків умисно або необережно уникає сплати податків або зменшує розмір своїх податкових зобов'язань з порушенням чинного законодавства [2].

Підсумовуючи наведене можна зробити висновок, що мінімізація податків поділяється на дві складові: мінімізація, яка відповідає закону і яка не відповідає закону – порушує норми законодавства. Ми погоджуємося з думкою професора О. Папаїки який вважає, що податкова оптимізація та податкове планування належить до законних способів мінімізації податків.

Література

1. Афонська Т. Які кроки по «законній мінімізації» податків сьогодні ще можуть вважатися допустимими? / Т. Афонська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.audit-as.ru.
2. Папаїка О. Напрямки мінімізації оподаткування як засіб оптимізації фінансових ресурсів підприємств / О. Папаїка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tiru/2012_33/index.htm.

Лях М.В.

*Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
Кафедра торговельного підприємництва, аспірант*

ЛОГІСТИЧНИЙ АУТСОРСИНГ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ДІЛОВИХ ВІДНОСИН

Аутсорсинг, як сучасна форма ділових відносин, пов'язана з розвитком спільного підприємництва і кооперування, яка базується на довгострокових стратегічних рішеннях і має ряд особливостей, а саме: стратегічний характер прийняття рішень, тривалий час кооперації між партнерами, високий рівень довіри між ними, наявність можливості для вибору партнерів. Таким чином,

аутсорсинг є стратегічним партнерством, коли кожна сторона хоче досягти успіху, пристосовуючи свої процеси до обслуговування процесів партнера, що дає можливість кожному з партнерів отримати певний рівень прибутку за рахунок обміну результатами діяльності.

Переважно підприємства, що застосовують аутсорсинг, розробляють власні форми та моделі, які можна поділити на три групи:

1) повний аутсорсинг – підприємство передає своїм підрядникам виконання деяких операцій;

2) частковий аутсорсинг – підприємство передає тільки частину визначених завдань, а розробка стратегії, втілення її вжиття залишаються внутрішньою справою підприємства;

3) удосконалений аутсорсинг – підприємство, що відоме на ринку, передає стороннім організаціям ряд функцій та залишає за собою роль диспетчера [1].

Як правило, на практиці поширені такі три моделі аутсорсингу [2, 3]: традиційний аутсорсинг, спільний аутсорсинг та аутсорсинг з елементами реорганізації мережі бізнес-процесів.

Під час вибору моделі аутсорсингу необхідно ретельно проаналізувати ступінь змін, які пропонуються реалізувати, та ступінь збільшення вартості підприємства, якої необхідно досягнути, тому що використання моделі спільного аутсорсингу є додатковою конкурентною перевагою, якщо є необхідність не тільки знизити витрати, але й створити додаткову вартість [4].

Одна із вагомих причин повільного поширення аутсорсингу в Україні є саме відсутність законодавчого визначення і правового регулювання аутсорсингу як такого, але Господарський Кодекс України чітко визначає право кожної із сторін через господарські договори. Нажаль, підписання господарського договору не дає повного захисту та гарантій в ефективності діяльності. Тому потрібно формувати такі партнерські взаємовідносини між його учасниками, які б давали певні гарантії та захист підприємств-учасників.

На думку автора, ефективний аутсорсинг можливий тільки за умови повної прозорості відносин і при встановленні надійних партнерських відносин, які формуються на довгостроковому періоді. Але сформувалася тенденція використання аутсорсингу підприємствами в кризових або передкризових станах, що свідчить про прагнення підприємств отримати бажані результати в короткостроковий період від даного впровадження в свою діяльність (табл. 1).

Таблиця 1

Цілі використання аутсорсингу в діяльності торговельних підприємств

<i>В умовах економічного зростання</i>	<i>В кризовий/передкризовий стан</i>
1. Забезпечення балансу витрати/якість послуг	1. Скорочення витрат
2. Забезпечення виконання зобов'язань перед постачальниками і покупцями	2. Підвищення якості логістичного сервісу
3. Підвищення конкурентоспроможності профільного бізнесу	3. Зниження ризиків втрати профільного бізнесу

Суть всіх форм, які лежать в основі співробітництва при аутсорсингу, зводиться до бажання партнерів скоординувати свої інтереси та ресурси, реалізація яких може обіцяти комерційну вигоду і такі відносини можуть будуватися лише на довгостроковій основі.

Отже, потрібно досконало підходити до вибору постачальника логістичних послуг (провайдера) і грамотно оформляти відносини з ним, коли постачальник логістичних послуг і їх замовник (торговельне підприємство) зв'язуються взаємовигідним партнерством, підтвердженим відповідними гарантіями у вигляді системи менеджменту якості.

В основі партнерства між підприємствами при здійсненні логістичного аутсорсингу повинна бути не лише загальна узгоджена мета, але і основні принципи, що дозволяють підтримувати взаємодію. Ці принципи розробляються на етапі побудови партнерської взаємодії і приймаються усіма сторонами. Вони створюють фундамент партнерства, і наступні події з ходом часу ще більше зміцнюватимуть такі співпрацю. Це три принципи, за допомогою яких досягається компроміс та примирення інтересів усіх сторін, а саме це *рівноправність, прозорість та взаємна вигода* [5]. Використовуючи ці принципи ефективного партнерства, більшість недоліків при здійсненні логістичного аутсорсингу можна уникнути.

Рівноправність дозволяє вирішити ряд організаційно-управлінських проблем при здійсненні логістичного аутсорсингу оскільки означає рівне право голосу за столом переговорів і визнання того внеску, який не можливо оцінити в простих грошових величинах або суспільної значущості.

Прозорість, відкритість і чесність в партнерських відносинах є запорукою довіри, які більшість розглядають як важливу умову успіху в партнерських відносинах [5]. Завдяки прозорому методу ведення діяльності між партнерами взаємовідносин можливо уникнути більшості економічних ризиків, що виникають при здійсненні логістичного аутсорсингу.

І останній принцип – вигода. Якщо всі партнери вносять вклад у спільну діяльність, то вони мають право розділити одержувані вигоди. Здорове партнерство спрямоване на досягнення конкретних вигод для кожного з партнерів. Тільки таким чином партнерство може забезпечити довгостроковий інтерес партнерів і стійкість співробітництва між його учасниками.

Ці основні принципи можуть стати відправною точкою в переговорах між потенційними партнерами і передувати укладанню початкових угод, навіть якщо на наступному етапі вони будуть замінені новими принципами, розробленими партнерським договором. Найважливіше, щоб всі партнери прийняли і погодилися керуватися в діяльності тими принципами, які всі партнери вважають прийнятними.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що в сучасних умовах логістичний аутсорсинг варто розуміти як незалежне стратегічне партнерство з певним рівнем індивідуалізації замовлення та інтеграції логістичних функцій, коли кожна сторона хоче досягти успіху, пристосовуючи свої процеси до обслуговування процесів партнера. При цьому, ефективний аутсорсинг можливий лише за умови формування надійних партнерських відносин, які мають загальну узгоджену мету та опираються на такі основні принципи як рівноправність, прозорість та взаємна вигода.

Література

1. Каледжян С.О. Аутсорсинг и делегирование полномочий в деятельности компаний / С.О. Каледжян. – М.: Дело, 2003. – 272 с.
2. Буч О.В. Процессный подход к управлению предприятием: аутсорсинг бизнес-процессов / О.В. Буч // Вестник МГТУ. – 2008. – Т. 11, № 2. – С. 264-267.
3. Аникин Б.А. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента / Б.А. Аникин, И.Л. Рудая. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 228 с.
4. Масюк М.М. Применение аутсорсинга в рамках процессного подхода к управлению организациями / М.М. Масюк // Микроэкономика : научно-практический журнал. – 2008. – № 6. – С. 87-89.
5. Теннисон Роз. Практическое руководство по партнерству: пер. с англ./ Роз Теннисон. – Международный форум лидеров бизнеса (МФЛБ) и Глобальный альянс по уменьшению питания (ГАУП). – 2003. – 68 с.

Метлушко О.В., канд. екон. наук

*Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра банківської справи, викладач*

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Формування чіткого механізму грошово-кредитного регулювання є однією з найнеобхідніших умов ефективного розвитку народного господарства, який дозволяє центральному банку впливати на ділову активність, контролювати діяльність комерційних банків та досягати стабілізації грошового обігу.

На сучасному етапі розвитку Україна, як і багато інших держав, також формує свою власну модель державного регулювання. З точки зору формальної класифікації монетарних режимів вітчизняна грошово-кредитна політика не є ні монетарним таргетуванням, ні таргетуванням обмінного курсу, ні таргетуванням інфляції. Дослідники характеризують таку політику як некласифікований монетарний режим або як режим з імпліцитними орієнтирами [1, с. 230].

Розглядаючи особливості проведення монетарної політики на даному етапі, потрібно зазначити, що її сучасні теоретичні моделі становлять синтетичну модель, що базується і на кейнсіанських і на монетаристських підходах, а також враховує й інші точки зору, котрі існують в теорії грошей, вибираючи раціональне з кожної із них.

В довгостроковому періоді грошово-кредитної політики сьогодні переважає монетаристський підхід. Разом із тим, держава не відмовляється в короткостроковому періоді від впливу на процент в цілях швидкого економічного маневрування.

Відповідно до Основних засад грошово-кредитної політики на 2013 рік головною метою грошово-кредитної політики з урахуванням положень Конституції України є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Стабільна грошова одиниця розглядається як одна з базових цінностей суспільства, однією з головних гарантій захисту приватних економічних інтересів кожного громадянина та необхідна умова досягнення стратегічних

цілей економічного розвитку України – забезпечення високих темпів економічного зростання на засадах модернізації та інноваційного розвитку, побудова сучасної, стійкої, відкритої і конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки та забезпечення на цій основі підвищення добробуту населення нашої держави [2].

Досягнення основної цілі – забезпечення стабільності національної грошової одиниці – розглядатиметься в контексті пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі. Головним критерієм успішного проведення грошово-кредитної політики в країні є підтримання у середньостроковій перспективі низьких стабільних темпів інфляції, що вимірюється індексом споживчих цін. Річний показник приросту індексу споживчих цін у 2013-2014 роках має стабілізуватися в діапазоні 4-6%, а починаючи з 2015 року – утримуватися в межах 3-5% [2]. Це виступатиме основою забезпечення збалансованого економічного розвитку, підтримання рівня зайнятості та реальних доходів населення.

У 2002-2008 рр. основним об'єктом грошово-кредитного регулювання був обмінний курс гривні, а в 2009-2010 рр. – приріст грошової бази і грошової маси [3]. У 2011-2012 рр. в Основних засадах грошово-кредитної політики відсутні офіційно схвалені параметри монетарної політики НБУ. Це порушує стабільність та прогнозованість грошового та валютного ринків.

У 2013 році монетарні чинники впливу на стабільність грошової одиниці контролюватимуться через регулювання обсягу монетарної бази, яка розглядатиметься як операційний орієнтир грошово-кредитної політики. Приріст обсягу монетарної бази визначений на рівні 6-8% [2].

Події світової економічної та фінансової кризи довели, що цінова стабільність є необхідною, але недостатньою умовою досягнення стратегічних цілей економічного розвитку. З огляду на це та відповідно до законодавства України грошово-кредитна політика у 2013 році також має бути спрямована на сприяння стабільності банківської системи та підтримку економічної політики Кабінету Міністрів України, яка спрямовуватиметься на економічне зростання. НБУ в межах своїх повноважень зобов'язаний сприяти зростанню обсягів кредитування реального сектору економіки. Необхідність досягнення цих цілей не може вступати в протиріччя із головною метою грошово-кредитної політики держави.

Позитивним є той факт, що прийняття Закону України «Про державний бюджет на 2013 р.» відбувалося при затверджених у встановленому порядку «Основних засад грошово-кредитної політики» на відповідний рік, що розцінюємо як передумову відсутності цих протиріч. Однак, зазначимо, що вадою грошово-кредитної політики на 2013 рік є відсутність чітко визначених параметрів досягнення стабільності банківської системи. У головному документі НБУ відсутні перспективи економічного розвитку країни в середньостроковому та у довгостроковому періодах: зовнішні і внутрішні фактори, можливі ризики, умови реалізації грошово-кредитної програми в середньостроковому періоді (проміжна ціль грошово-кредитної політики, грошово-кредитна програма, умови досягнення цілі грошово-кредитної політики, реформування фондового ринку).

Тому Основні засади грошово-кредитної політики потребують подальшого вдосконалення як основного документа Національного банку

України у напрямку передбачуваності, прозорості, часової перспективи, що позитивно позначиться на довірі громадськості до дій НБУ.

Література

1. Центральный банк і грошово-кредитна політика. Навч. посіб. / За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
2. Основні засади грошово-кредитної політики на 2013 рік Рішення Ради Національного банку України від 05.09.2012 р. № 16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=127394>.
3. Свіридов Є.Ю. Грошово-кредитна і бюджетна політика як чинники економічної безпеки держави / Проблеми розвитку і вдосконалення фінансової системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vddfa/2012_1/Sviridov.pdf.

Охримовская В.Г.

*Национальный авиационный университет, г. Киев
Кафедра экономической кибернетики, студентка*

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ МЕТОДАМИ НЕЧЕТКОЙ ЛОГИКИ

Экономическая действительность ставит перед предприятием целый ряд финансовых задач, часто неразрешимых даже при использовании самых современных методов макроэкономического анализа и аппарата классической математики. Такие модели и методы и не учитывают необходимость изменений в характере деятельности предприятия в соответствии и быстро изменяющимися внешними условиями.

Применение методов современной статистики для анализа бухгалтерских данных расширило круг решаемых задач и представило управленческому персоналу много новых полезных сведений, что в свою очередь явилось причиной поворота от детерминистских исследований к вероятностным, которые описывают эволюцию системы во времени в терминах теории вероятностей. Однако существуют принципиальные возражения против использования вероятностных методов в области общественных наук и в области управления предприятиями, поскольку явления, происходящие в них, не соответствуют вероятностным аксиомам Бореля-Колмогорова.

В последние годы пристальное внимание исследователей проблем управления предприятием привлекли возможности получения прогнозных бухгалтерских отчетов с помощью математических методов анализа неопределенности.

Практическое использование нечеткой логики и теории нечетких множеств позволяет развивать традиционные элементы финансового управления, адаптируя их к новым потребностям учета неопределенности будущего. Способы, традиционно используемые в бухгалтерии для оценки имущественного состояния за какой-то период, могут быть преобразованы в элементы управления, направленные на будущее. Баланс, коэффициенты, резервный фонд, денежный поток и т.д. могут использоваться для выбора одной из стратегий с эффективной внутренней финансовой структурой в среднесрочном и долгосрочном плане.

В управленні важливим кроком є прийняття рішень. Підприємцю для досягнення поставленої мети зазвичай доводиться вибирати з множини різних стратегій ту або іншу. При дослідженні кожної з них будуть отримані різні результати, які знайдуть відображення в фінансових показниках. Задачею підприємця є прогнозування ступеня досягнення поставленої мети при використанні різних стратегій, тобто він повинен передбачити, якими будуть в кожному з випадків баланс і інші фінансові показники. Якщо можливо передбачити з достатньою ступенем достовірності положення підприємства в майбутньому при застосуванні різних стратегій, то, звичайно, можна вибрати оптимальну (або найбільш підходящу) з них.

Раніше засобом для ознайомлення з фінансовим станом підприємства служив тільки баланс. На основі балансу визначалося фактичне фінансове положення підприємства і очікувані в майбутньому фінансові і економічні показники (стан прибутку і збитку, активів, розрахунків з клієнтами, постачальниками, фінансовими установами і т.п.).

В останнє час в області методів складання прогнозного балансу досягнуто певний прогрес, але тим не менше багато авторів вказують на ряд суттєвих негативних моментів. Найбільш серйозний з них – це складність обґрунтування і трактування результатів, якщо вихідні дані є детермінованими числами або, ще більше того, ймовірнісними оцінками, що вимагають застосування відповідних теоретико-ймовірнісних методів.

Прикладом виходу з цього положення може бути застосування методів, заснованих на теорії нечітких множин і нечітких чисел за схемою базового початкового бюджету (балансу). Структурування нечітких бюджетів дозволяє отримати необхідні показники для проведення фінансового аналізу і вибрати з різних пропонуємих стратегій ту, яка найбільш відповідає цілям підприємства.

Очевидно, що такий бюджет представляє собою короткотерміновий прогноз, що випливає з довготермінового прогнозу в відповідності з цілями, поставленими підприємством. Зрозуміло, що в кожен момент бюджет не може бути ізольованим засобом для оцінки розвитку підприємства, а повинен бути пов'язаний з показниками, що враховують довготермінову перспективу. Іншими словами, перш ніж скласти бюджет на проміжні періоди, слід визначити межі довготермінових дій підприємства. При цьому слід пам'ятати, що методи отримання короткотермінових прогнозів не застосовні для довготермінових. В існуючих методах розробки довготермінових моделей, найбільш відомим і приносящим непогані результати є метод Дельфі. Однак цей метод не передбачає урахування неопределенності даних, що дуже важливо для довготермінового прогнозування. В зв'язі з цим підприємства спробували адаптувати метод Дельфі до умов неопределенності, результатом чого і стала розробка методу Fuzzy-Дельфі.

Цілі підприємства різні і знаходяться в постійному розвитку. При досягненні поставлених цілей для акціонерів величини таких показників,

как фонд маневрирования, получение и использование фондов, денежный поток, стоимость капитала, рентабельность, будут смещаться в каких-то интервалах для установления новых задач.

Литература

1. Кофман А., Хил Алуха Х. Введение теории нечетких множеств в управлении предприятиями. – Минск: Высшая школа, 1992.

¹Сидорюк Н.С., ²Іценко К.О.

*Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці
Кафедра фінансів, ¹студентка, ²асистент*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПДВ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Система оподаткування кожної країни формується під впливом різних політичних, економічних та соціальних умов, які визначають її розвиток на довгостроковий період. Тому податкові системи різних країн, навіть у рамках західноєвропейського регіону, розрізняються між собою.

Важливим інструментом фінансового регулювання зовнішньоекономічної діяльності залишається податковий механізм, який є одним з дієвих регуляторів зовнішньої політики держави у сфері міжнародних торговельно-економічних операцій, тому питання, пов'язані з використанням ПДВ, його роллю і використанням податкового механізму виступають предметом дослідження, розглядом яких займається низка науковців та практиків різних країн світу, зокрема В. Андрущенко, В. Буряковського, О. Василика, Т. Єфіменко, В. Опаріна, А. Соколовської, В. Федосова та ін. Вагомий внесок у дослідження справляння податку зробили відомі західні фахівці: Ш. Бланкарт, Ж.-П. Боден, К.Р. Макконелл, А.Дж. Райте, В. Саммерс.

Протягом останніх років в Україні спостерігається тенденція до зниження фіскальної ефективності сплати податків, тому докладається чимало зусиль для створення та вдосконалення ефективної податкової системи. При цьому метою є створення в Україні стабільної системи оподаткування та одночасної адаптації вітчизняного законодавства з питань ПДВ до норм та вимог Європейського Союзу.

Питання своєчасного відшкодування податку на додану вартість є дуже важливим. Адже відсутність відшкодування податку на додану вартість для експортерів означатиме автоматичне підвищення експортної ціни товару, а це негативно впливає на конкурентоспроможність вітчизняних товарів на зовнішньому ринку. Тому наявність відпрацьованого механізму відшкодування податку на додану вартість у кризовий період підтримає платників податків та поповнить їхні оборотні кошти.

Процедуру відшкодування податку на додану вартість у Бельгії, Португалії та Іспанії прискорено, а в Польщі зменшено період повернення податку із 180 до 60 днів. З січня 2009 року у Франції повернення податку на додану вартість є щомісячним, те саме стосується й Іспанії, а в Україні цей термін становить 12 або 40 днів [1, с. 42-43].

Недосконалість механізму відшкодування збільшує вразливість податку на додану вартість як в Україні, так і на європейських ринках. Це надає можливість використання кримінальних схем, несплати податкових зобов'язань, отримання із бюджету відшкодування фактично несплаченого податку.

Однією із найбільш активних держав у сфері боротьби з шахрайством у системі податку на додану вартість є Великобританія, та навіть там річний обсяг бюджетних втрат внаслідок використання даних схем складає близько 2 млрд. фунтів. У деяких інших країнах, що входять до Європейського Союзу, такі втрати складають до 10% від загальних надходжень від податку на додану вартість [2].

Отже, досвід застосування податку на додану вартість свідчить, що для країн, де введено цей податок, характерні втрати бюджетних коштів внаслідок недосконалості механізму відшкодування ПДВ.

Податок на додану вартість – це одна з найважливіших форм непрямого оподаткування. Часто ПДВ називають «європейським» податком, так як він відіграв важливу роль в становленні і розвитку західноєвропейського інтеграційного процесу. У країнах - членах ЄС ПДВ є важливим джерелом прибуткової бази бюджету. Для порівняння наведемо ставки податку на додану вартість в окремих країнах у табл. 1.

Таблиця 1

Ставки податку на додану вартість в окремих країнах у 2012 році

Країна	Основна ставка ПДВ	Знижена ставка ПДВ
Австрія	20%	12% або 10%
Бельгія	21%	12% або 6%
Болгарія	20%	7%
Велика Британія	17,5%	5% або 0%
Ізраїль	15,5%	-
Ірландія	21%	13,5%, 4,8% або 0%
Іспанія	16%	7% або 4%
Італія	20%	10%, 6% або 4%
Латвія	18%	5%
Молдова	20%	5%
Німеччина	17,5%	7%
Норвегія	25%	14% або 8%
Польща	22%	7%, 3% або 0%
Росія	18%	10% або 0%
Сербія	18%	8% або 0%
Україна	20%	-
Фінляндія	22%	17% або 8%
Франція	19,6%	5,5% або 2,1%
Швеція	25%	12% або 6%
Швейцарія	7,6%	3,6% або 2,4%
Штат Джерсі (США)	3%	-
Японія	5%	-

Як свідчать вище наведені дані в Україні існує висока ставка податку на додану вартість. До того ж не запроваджено знижених ставок ПДВ які в усьому світі застосовуються при оподаткуванні товарів щоденного попиту, що споживаються найменш забезпеченими верствами населення [3].

Податкова система в Україні займає одне з основних місць. Науковці вважають, що цей податок один з основних що забезпечує потреби, а аналітики критикують цей податок за зайву фіскальність, невідпрацьованість податкової бази і надмірно високі ставки. Вчені вважають, що ПДВ не адаптований до вітчизняної економіки що пояснює існування недоліків у формуванні бази оподаткування і в техніці обчислення ПДВ.

В Україні докладається чимало зусиль для створення та вдосконалення податкової системи, перетворення податків на дієві важелі економічної політики. При цьому стратегічною метою є створення в Україні стабільної податкової системи, яка б забезпечила достатній обсяг надходжень платежів до бюджетів усіх рівнів, ефективне функціонування економіки держави, справедливий підхід до оподаткування всіх категорій платників податків, а також створення умов для подальшої інтеграції України у світове співтовариство.

ПДВ є одним з основних бюджетоформуючих податків в Україні та приносить бюджету близько 35% усіх податкових надходжень у 2012 році.

Практика відшкодування податку на додану вартість, поведінка платників податків та податкова позиція судочинства диктує прийняття таких норм, які є пріоритетними і, зокрема, введення в обов'язки платника звітуватись перед державою не тільки декларацією, а й подавати разом з нею реєстр виданих і отриманих податкових накладних. Підприємствам доводиться дуже довго чекати повернення ПДВ з бюджету після його сплати, а головне - й дотепер спрацьовує «вибірковий» принцип повернення цього податку, що завдає істотної шкоди конкурентоспроможності економіки України [4, с. 11].

Податкове регулювання, не дивлячись на його складність, і надалі залишається одним із найефективніших важелів державного втручання.

Тому крім приведення національного законодавства у відповідність із законодавством Європейського Союзу, зазначене стало передумовою для поетапного зниження ставки податку на додану вартість.

Можна виділити наступні напрями удосконалення ставки податку:

- забезпечення детальної законодавчої регламентації всіх аспектів податкових правовідносин з метою запобігання вирішенню спірних питань на розсуд контролюючих органів;

- забезпечення встановлення остаточного переліку прав, обов'язків і відповідальності як платників, так і контролюючих органів з метою запобігання розширенню функцій і прав однієї сторони та обмеженню другої;

- формування податкових правовідносин між суб'єктами господарської діяльності і державою на засадах забезпечення рівних умов господарювання для суб'єктів різних форм власності, організаційно-правових форм і видів економічної діяльності;

- наближення законодавства з питань ПДВ до вимог ЄС, а саме скорочення переліку пільгових операцій та перехід до диференційованої шкали ставок.

Виходячи з наведеного матеріалу можемо зробити висновок, що оптимальним шляхом вирішення проблем, які стоять перед податковою системою України найбільш оптимальними є вдосконалення механізму ПДВ та одночасну адаптацію вітчизняного законодавства з питань ПДВ до норм Європейського Союзу.

Література

1. Нікітішин А.О. Адміністрування податків в умовах фінансово-економічної кризи / А.О. Нікітішин // Фінанси України. – 2010. – № 1. – С. 38-45.
2. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посіб. / М.І. Карлін. – К.: Кондор, 2004. – 384 с.
3. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. Міжнародний досвід розвитку та модернізації податкових служб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=232361&cat_id=161857&showHidden=1.
4. Єфименко Т.І. Основні напрями трансформації податкової системи в Україні / Т.І. Єфименко // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 11-15.

Соколов А.В., канд. держ. упр.

*Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя
Кафедра інформаційних технологій в туризмі, доцент*

МОТИВАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Основою сучасної організації, безумовно, являються люди, оскільки саме люди забезпечують ефективне використання будь-яких видів ресурсів, наявних у розпорядженні організації, і визначають її економічні показники і конкурентоспроможність. Керівництво організації може розробити плани і стратегії, знайти оптимальні структури, встановити в організації найсучасніше устаткування і використати найсучасніші технології, проте усе це буде зведено нанівець, якщо члени організації не виконуватимуть свої посадові обов'язки, не прагнутимуть своєю працею сприяти досягненню цілей і виконанню завдань що стоять перед організацією.

Шлях до ефективного управління людиною лежить через розуміння її мотивації. Тільки знаючи те, що рухає людиною, що спонукає її до діяльності, які мотиви лежать в основі її дій, можна спробувати розробити ефективну систему форм і методів управління людиною.

У найзагальнішому вигляді мотивація людини до діяльності розуміється як сукупність рушійних сил, що спонукають людину до здійснення певних дій. Ці сили знаходяться зовні і усередині людини і примушують її усвідомлено або ж не усвідомлено здійснювати деякі вчинки.

Як будь-які працівники, держслужбовці при проходженні державної служби переслідують досягнення своїх цілей, які слід враховувати в кадровій політиці при їх мотивації. Трудова сфера державної служби має ряд специфічних особливостей: за своїм змістом трудова діяльність держслужбовців спрямована на реалізацію загальнонаціональних інтересів; висока міра відповідальності посадовців за рішення, їх результати і наслідки; жорстка нормативна регламентація управління і трудової дисципліни. При

цьому рівень оплати праці державних службовців значно нижчий, ніж в комерційних структурах, а додаткові соціальні гарантії не повною мірою компенсують складність і значущість їх діяльності.

Для стабілізації кадрового складу державної служби потрібна комплексна система мотивації персоналу. Систему мотивації персоналу треба будувати виходячи з аналізу потреб державних службовців. Вона має бути гнучкою, враховувати професійні, вікові особливості співробітників. Кожен співробітник повинен знати, за що винагороджують або карають в організації, для цього потрібні чіткі критерії оцінки роботи персоналу. Матеріальні форми мотивації є найчастіше використовуваним стимулом, проте їх застосування не завжди можливо у сфері державної служби.

Законодавство накладає певні обмеження на можливість отримання держслужбовцями інших доходів окрім основного місця роботи, тому грошова винагорода є основним засобом матеріального забезпечення і стимулювання. Нині використовується система оплати праці, яка мало відповідає економічним методам управління, не ставить результати праці державного службовця в залежність від загального соціально-економічного розвитку країни (регіону), не стимулює державного службовця до свідомого, цілеспрямованого виконання посадових обов'язків, не дозволяє матеріально забезпечити і захистити службовця, зацікавити і залучити на держслужбу кваліфіковані кадри. Розмір грошової винагороди державного службовця залежить від рівня займаної посади, кваліфікації, вислуги років, але не залежить від фактичних результатів його діяльності, допускає рівну винагорода за нерівну працю, тобто несправедливість. Така система оплати праці знижує стимулюючу роль заробітної плати що є одним з серйозних чинників демотивації.

Проблема мотивації праці на державній службі зводиться до того, що заробітна плата державних службовців мала і жорстко регламентована. У цій ситуації одним з можливих способів підвищення мотивації державних службовців є немонетарні методи. Існує декілька способів немонетарного стимулювання працівників, що зарекомендували себе: прості слова вдячності; поздоровлення співробітників з днем народження; організація різних спортивних змагань, корпоративних свят; офіційне поздоровлення співробітника зі збільшенням його стажу державної служби; нагородження різними грамотами; розміщення на дошці пошани фотографій кращих працівників; вручення пам'ятних сувенірів, цінних подарунків і інших.

Чималу роль в підвищенні ефективності роботи грає чинник «прозорості» державного органу. Чим повніше інформовані фахівці про стан справ, чим краще вони ознайомлені з основними цілями, тим з більшою самовіддачею, як показує практика, виконують покладені на них обов'язки.

Законодавством закріплені основні державні гарантії державних службовців. В той же час, необхідно передбачити ряд додаткових гарантій: медичного страхування державних службовців і членів їх сімей; надання путівок на санаторно-курортне лікування; оплати вартості проїзду до місця відпочинку і назад державного службовця і членів його сім'ї.

Додатковим методом формування мотивації у держслужбовця є професійний ріст. Кадрові служби слабо використовують планування кар'єри як чинник мотивації державного службовця. Багато чиновників не знають

перспективи своєї службової діяльності. Це пояснюється, по-перше, недоліками в роботі з резервами кадрів, по-друге, неспівпаданням оцінок, уявлень держслужбовця і державного органу про потенційні можливості службовців. Особливу актуальність у зв'язку з цим набуває проблема об'єктивної оцінки професійної діяльності службовців.

Підводячи підсумок сказаному, можна зробити висновок, що у сфері державної служби використання матеріальної мотивації обмежене, таким чином, немонетарні методи: професійний ріст, додаткові гарантії і компенсації, соціальні пільги - стають найістотнішими мотивуючими чинниками.

Література

1. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами / М. Армстронг; [пер. с англ. С. Мордовин] – СПб.: Питер, 2008 – 832 с.
2. Колот А.М. Мотивація персоналу: підруч. / А.М. Колот – К.: КНЕУ, 2002. – 337 с.

Струтинський О.П.

*Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Кафедра міжнародного менеджменту та маркетингу, студент МУНЗм-51*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ І ЗМІСТУ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ

Ринкові зміни у світовій та національній економіці змушують суб'єктів господарювання постійно підтримувати високий рівень конкурентоспроможності, джерелом якого є технологічні та управлінські інновації у напрямку розвитку ключових компетенцій. Вітчизняні та зарубіжні вчені приходять до спільної думки, що саме ключові компетенції є предметом конкурентної боротьби на міжнародному ринку, і маркетинг як важлива функціональна сфера управління вітчизняними підприємствами, що включені у міжнародні торгівельні стосунки, безперечно містить потужний потенціал для зростання ключових компетенцій підприємств. Традиційний підхід до маркетингу розглядає товарну політику як одну із найважливіших маркетингових функцій, оскільки саме товар є предметом обміну між виробником та споживачем, а в результаті успішної маркетингової товарної політики підприємство отримує прибуток.

Аналіз праць вчених виявив, що існують відмінності у трактуванні поняття «маркетингова товарна політика». Нижче наведені деякі з найбільш влучних визначень.

Товарна політика припускає визначений курс дій товаровиробника або наявності в нього заздалегідь обдуманих принципів поведінки (А. Романов [1, с. 57]).

Маркетингова товарна політика - комплекс заходів щодо формування ефективного асортименту для задоволення потреб споживачів та досягнення підприємством власних цілей (С. Гончаров, Л. Балабанова [2, с. 78]).

Товарна політика - сукупність засобів впливу на споживачів за допомогою товару, визначивши одним із центральних завдань товарної політики збереження та розвиток підприємства як соціально-економічної

системи. Цілі товарної політики підприємства зорієнтовані у трьох напрямках: заміщення ресурсів; забезпечення гарантій збереження підприємства; створення умов для розширення виробництва (В. Кардаш [3, с. 62]).

Маркетингова товарна політика - комплекс заходів, за яких один або кілька товарів використовуються як основні інструменти виробничо-збутової діяльності фірми. Іншими словами, це розробка та прийняття рішень щодо створення і просування на ринку товарів підприємства (Т. Примак [4, с. 121]).

Товарна політика підприємства - одна з найважливіших і складних галузей маркетингової діяльності - припускає обґрунтований алгоритм дій, що передбачає визначення виробничої програми підприємства з урахуванням інтересів споживачів, рівня впливу конкурентів, виробничих та інших ресурсних можливостей підприємства, а також стадії ЖЦТ. Її сутність полягає у визначенні й розвитку оптимальної структури вироблених і реалізованих товарів на основі поточних і довгострокових цілей підприємства (Т. Фесенко, Т. Дзьоба [5, с. 170]).

Наведені визначення вказують на те, що товарна політика підприємства в різний період становлення економічної думки розумілась вченими по-різному, з розвитком економічних відносин товарна політика підприємства набувала нових особливостей.

Ми погоджуємось із А.Войчаком, який подав, на нашу думку, найбільш вдале визначення товарної політики: «Маркетингова товарна політика - це комплекс заходів, у рамках яких один або кілька товарів використовуються як основні інструменти виробничо-збутової діяльності фірми» [6, с. 125]. Згідно до цього визначення основним завданням товарної політики є знаходження ідеї та реальне створення ексклюзивного товару, відносно до якого решта факторів маркетингу мали б виключно додатковий (обслуговуючий) характер.

Теоретичний аналіз поняття маркетингової товарної політики дає підстави запропонувати власне визначення та розглядати її як систему чітко сформульованих, незалежних від часу принципів розробки, обслуговування та виведення застарілих товарів з ринку, котрі узгоджуються із загальною маркетинговою політикою підприємства та не суперечать потребам і запитам цільових споживачів та суспільства.

Отже, вивчення праць вітчизняних та зарубіжних вчених дозволяє зробити висновок, що більшість вчених однакові в такому:

1. Товарну політику необхідно розглядати як важливий елемент маркетингу;

2. Формування товарної стратегії повинне бути спрямоване на вимоги і побажання покупців;

3. Основні напрями організації маркетингової товарної політики такі: дослідження товарного ринку; формування асортименту товару; планування виробничої програми; визначення складу продукції по видах, марках артикулах; розрахунок показників оновлення продукції; освоєння інновацій та прогноз їх життєвого циклу.

Література

1. Маркетинг: Учеб. / Под ред. А.Н. Романова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1996. – 560 с.

2. Гончаров С.М. Маркетинг: Навч. посібник. / С.М. Гончаров. – Рівне: НУВГП, 2007. – 364 с.
3. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика / В.Я. Кардаш. – К. : КНЕУ, 2003. – 250 с.
4. Примак Т.О. Маркетинг: Навч. посіб. / Т.О. Примак. – К.: МАУП, 2004. – 228 с.
5. Фесенко Т.С. Зміст та особливості товарної політики підприємств маркетингової орієнтації / Т.С. Фесенко, Т.І. Дзьоба // Вісник Хмельницького національного університету 2010. – № 1. – Т.1. – С.169-171.
6. Войчак А.В. Маркетинговий менеджмент: Підручник / А.В. Войчак. – К.: КНЕУ, 1998. – 268 с.

Сусло Д.В.

*Національний авіаційний університет, м. Київ
Кафедра економічної кібернетики, студент гр. КБ-510*

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ЕНТРОПІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СОЦІУМУ

Унікальність будь-якої етнічної спільноти завжди є наслідком довготривалої адаптації до оточуючого середовища і відповідного вибору корисних ознак – отже, виступає засобом зайняти власну нішу і вижити в конкретних умовах довкілля. Але ускладнення форм суспільного життя, посилення конкуренції і зростання рівня ентропії в соціальному світі створюють загрозу цілісності культурно-історичної спільноти людей. З іншого боку, історично обумовлений розвиток самосвідомості спільноти не дозволяє їй лишатися осторонь складних процесів, що відбуваються у світі. Тому прагнення оформитись в окрему державу природно виникає на ґрунті визнання цінності певної культури та намагань зберегти й вільно розвивати її. Будучи основою групової єдності, ця етнічна унікальність, самобутність рано чи пізно потребує більш надійного захисту, який вона рано чи пізно знаходить у створенні власної держави, остання ж на сучасному етапі вважається найбільш ефективним способом захисту етнонаціональних інтересів.

Отже, держава постає способом етнонаціональної самоорганізації і забезпечує виконання чисельності функцій, які в найзагальнішому розумінні можна звести до п'яти:

1. статусно-репрезентативна (за допомогою держави етнонаціональна спільнота визначає свою юрисдикцію на певній території, держава ж представляє націю в міжнародному співтоваристві);

2. фільтрувально-захисна (відфільтровуючи негативні впливи, що можуть підривати національну стабільність і безпеку, держава захищає ресурсний і територіальний потенціал життєзабезпечення національної спільноти);

3. стратегічно-управлінська (визначаючи стратегічні орієнтири національного розвитку, держава також забезпечує тактичне й оперативне управління всіма сферами життєдіяльності нації) – в ній треба виділяти такі основні функції нижчого рівня, як загальноорганізаційна, функція забезпечення взаємозв'язку між окремими підсистемами нації і координації їх діяльності;

4. саморегуляційна (завдяки виконанню попередньо окреслених функцій, держава стимулює розвиток самодостатності спільноти на певній

території, а самодостатність у поєднанні з неповторним способом буття нації забезпечує саморегуляцію останньої);

5. функція власного самовідтворення (постає допоміжною стосовно вищевказаних функцій, адже забезпечує самозбереження самої державної підсистеми і структурно-функціональну спадковість у випадку змін).

Первісно етнонаціональна спільнота створює державу для задоволення, репрезентації й захисту своїх інтересів, але це тягне за собою і зворотний зв'язок. Держава представляє собою своєрідну оболонку нації, а нація – це серцевина, тіло державного організму. Тому процеси національної самоорганізації визначають і стабільність, і безпеку держави. Водночас держава-оболонка ніби невидимими нитками пронизує тіло нації, прямо чи опосередковано беручи участь в усіх процесах життєдіяльності останньої. Отже, і держава постає своєрідним поляризаційним центром нації, засобом її консолідації, інструментом зміцнення внутрішньонаціональних зв'язків, який має як реальну, так і символічну силу. Такий погляд є важливим ще й тому, що світова спільнота знає державу, а не націю. Якщо з яких-небудь причин держава буде неефективною і втратить своє спочатку завойоване місце у світовому співтоваристві, то коли населення даної території (в тому чи іншому складі) наступного разу утворить державну одиницю, світ може її і не прийняти. Образно кажучи, нація повинна берегти свою державу так само, як і держава має піклуватися про своє населення-націю.

Література

1. Лидовский В.В. Теория информации: Уч. Пособие / В.В. Лидовский. – М.: Компания Спутник+, 2004. – 111 с.
2. Стратонович Р.Л. Теория информации / Р.Л. Стратонович. – М: Изд-во “Сов. Радио”, 1975.
3. Чисар И. Теория информации / И. Чисар, Я. Кернер. – М.: Мир, 1985.

¹Тарасова І.І., канд. екон. наук, ²Колодєєв М.П.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
Кафедра «Економіки підприємства та міжнародної економіки», ¹доцент, ²студент

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Конкурентоспроможність підприємств формується в конкурентній боротьбі внаслідок вибору ними адекватної стратегії діяльності. Відсутність стратегії чи політики у її виборі призводять до неефективного витрачання обмежених виробничих ресурсів, втрати часу як найбільш цінного фактору ринкового успіху. Необхідно встановити чітке уявлення про стратегію розвитку підприємств на зовнішніх ринках, визначити економічну природу, принципи, компоненти даної стратегії і рівні її розвитку.

Найбільш загальні питання формування стратегії розвитку розвитку представлені в роботах І. Ансоффа, М.С. Білик, А. Вайсмана, Є.В.

Крикавського, О.А. Кириченко, З.О. Маніва, Є.В. Маслов, М. Мескона, В.Д. Немцова, М. Портера, А.А. Томпсона, Дж Уилсона та інші.

Формування стратегії розвитку підприємства – це реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий та інтегральні підходи до діяльності підприємства, що дає можливість встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями (потенціалом) підприємства та приводити їх у відповідність шляхом розробки та реалізації системи стратегії [1].

Реалізація стратегії розвитку ЗЕД підприємства повинна забезпечити високі конкурентні позиції на зовнішніх ринках продукції протягом тривалого періоду часу. Виконання даного завдання можливе за умови збуту продукції, яка зберігає лідерство у світовому виробництві.

Існує чотири способи розроблення стратегії [2, с. 64]:

1. Основний стратегічний підхід, за якого керівник особисто виступає головним стратегом і здійснює сильний вплив на оцінку стану, на альтернативні стратегії та їх деталі.

2. Підхід „делегування повноважень” – у цьому випадку керівник передає розробку стратегії іншим.

3. Спільний (колабораціоністський) підхід – це проміжний варіант між двома попередніми. За цього підходу прямі підлеглі розробляють узгоджену стратегію, яку будуть підтримувати основні учасники.

4. Ініціативний підхід – керівник особисто незацікавлений ні в розробці деталей стратегії, ні в очоленні груп „генераторів ідей” для розробки узгодженої стратегії. Він мотивує підлеглих йому менеджерів розробити, захистити та втілити в життя розумну стратегію. В цьому випадку стратегія формується знизу вгору. Старші менеджери виступають у ролі суддів, що оцінюють стратегічні пропозиції, які їм пропонують. Такий підхід найкращий для великих, диверсифікованих корпорацій, де виконавчий директор не може особисто спрямувати розробку стратегії кожного підрозділу.

Період стратегічного планування підприємства залежить від виду продукції, галузі у якій здійснює свою діяльність. Плинності змін зовнішнього середовища.

Оскільки на підприємствах різних галузей заміна технологічних процесів на оновлення продукції здійснюється через рівні проміжки часу, то і розробка стратегічних планів також відбувається через різні періоди часу, наприклад, для машинобудівних підприємств: транспортне машинобудування та лісотехнічне господарство – через 10-20 років; в автомобілебудуванні – на 3-5 років.

До чинників, які найбільше впливають на вибір та формування стратегії на думку Немцова В.Д., Довганя Л.Є. [1, с. 64], Мескона М. [3, с. 266] слід віднести пріоритети та інтереси вищого керівництва (табл. 1).

Перед впровадженням будь-якого плану дій, що і передбачає стратегія діяльності, необхідно проаналізувати та оцінити реальний стан на сьогоднішній день.

Для з'ясування поточної стратегії за теорією А.А. Томпсона і Дж. Стрікланда існує п'ять зовнішніх і внутрішніх факторів, які необхідно оцінити, щоб розібратися зі стратегією, що реалізується [4].

Таблиця 1

Цінність орієнтації керівників

Орієнтації	Категорії цінностей	Типи пріоритетних цілей організації
Теоретичні	Істина, знання, раціональне мислення	Довгострокові дослідження та розробки
Економічні	Практичність, корисність	Зростання, прибутковість, результативність
Політичні	Влада, визнання	Загальний обсяг капіталу та продажу, чисельність працівників
Соціальні	Добрі стосунки між людьми, відсутність конфліктів	Соціальна відповідальність, сприятлива атмосфера в організації
Естетичні	Художня гармонія, форми та симетрія	Дизайн виробу, якість, привабливість
Релігійні	Моральні норми	Етика

До зовнішніх факторів належать: розмір діяльності підприємства і ступінь різноманітності продукції, що виробляється, диверсифікованість фірми; загальний характер і природа останніх надбань фірми та продаж нею своєї частини власності; структура і спрямованість діяльності підприємства за останній період; можливості, на які була орієнтована фірма останнім часом; відношення до зовнішніх загроз.

До внутрішніх факторів відносяться: цілі фірми; критерії розподілу ресурсів, сформована структура капіталовкладень з виробленої продукції; відношення до фінансового ризику як з боку керівництва, так до реальної практики та здійснення фінансової політики; рівень і ступінь концентрації зусиль в області НДДКР; стратегії окремих функціональних сфер (маркетинг, кадри, виробництво, фінанси, наукові дослідження і розробки).

Якщо стратегія відповідає цілям фірми, то проводиться визначення відповідності обраної стратегії стану і вимогам оточення; потенціалу і можливостям фірми; прийнятність ризику, закладеного у стратегії.

Вищенаведена методика не достатньо забезпечує аналізування стратегії зовнішньоекономічної діяльності. На нашу думку, для аналізу відповідних стратегій необхідно врахувати ще низку факторів, які безумовно матимуть вплив як на існуючий стан ЗЕД, так і на її розвиток.

Кириченко О.А. стверджує, що управління ЗЕД підприємства залежить не лише від факторів впливу, але і від методів виходу на зовнішній ринок [5, с. 73]. Тобто, чи підприємство здійснило безпосередній вихід на зовнішній ринок через власну зовнішньоторговельну фірму чи відділ зовнішньоекономічних зв'язків, чи через посередників. Крім того, необхідно врахувати спосіб виходу на зовнішні ринки: експорт; спільна підприємницька діяльність; стратегія прямого інвестування.

Застосовуючи стратегію експорту, підприємство виготовляє свої товари у власній країні, пропонуючи їх на експорт. Переваги цього способу наступні: потребує мінімальних змін у товарному асортименті підприємства, його структури; потребує мінімальних інвестиційних витрат та поточних грошових

зобов'язань; забезпечує мінімальний ризик при вході на ринок та легкість виходу.

Стратегія виходу підприємства на зовнішні ринки за рахунок створення спільних підприємств ґрунтується на поєднанні його зусиль із ресурсами комерційних підприємств країни партнера з метою створення виробничих та маркетингових потужностей.

Стратегія прямого інвестування полягає в тому, що в процесі ведення зовнішньої торгівлі, з часом підприємство засновує за кордоном власні виробничі філії для виготовлення товарів ЗЕД [1, с. 84]. На нашу думку, дана стратегія не може розглядатись як стратегія виходу на зовнішні ринки, оскільки вона має більш ширші стратегічні цілі, а перенесення виробничих потужностей за межі держави може стати кінцевою метою стратегії розвитку ЗЕД.

У більшості праць питання стратегії виходу на зовнішні ринки зводиться до однієї з маркетингових стратегій, які полягають у тому, що просування товарів здійснюється за рахунок низьких цін, що на практиці спричинило антидемпінгові розслідування щодо українських експортерів на європейських ринках.

Отже, можна зробити висновок, що стратегія ЗЕД є частиною корпоративної стратегії розвитку підприємства, тому альтернатив досягнення цілей не так багато. Альтернативами досягнення місії підприємства на зовнішніх ринках може бути упущення однієї з цілей або зміни у виконанні визначеної послідовності досягнення цілей. Лише виконання реального плану приведе підприємство до успіху. Дуже часто підприємства виявляються не в змозі реалізувати обрану стратегію. Причини цього такі: неправильно проведений аналіз та помилкові висновки; непередбачувані зміни у зовнішньому середовищі; невміння підприємства залучити до реалізації стратегії свій внутрішній потенціал.

Література

1. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань. – К.: ТОВ УВПК „Екс об”, 2012. – 559 с.
2. Уилсон Дж. Международная торговля в малом бизнесе / Дж. Уилсон; пер. с англ., под ред. Л.Е. Стровского. – М.: ЮНИТ, 2011. – 192 с. (Руководство Барклайн Банка по малому бизнесу).
3. Мескон М. Основы менеджмента / Мескон М., Альберт М., Ходуори Ф. – М.: Дело, 2005. – 702 с.
4. Томпсон А.А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии / А.А. Томпсон, А.Дж. Срикленд; пер. с англ., под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой. – М.: Банки и биржи. ЮНИТИ, 2008. – 576 с.
5. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / О.А. Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2009. – 384 с.

*¹Ярмоленко Л.І.; ²Лазірко С.И., ³Курмаєв Д.В.
Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ
Кафедра економічної кібернетики та математичних методів в економіці,
¹ст. викладач, ^{2,3}студенти*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Тези присвячені аналізу реального стану розвитку інноваційних процесів в Україні та проблемам впровадження на вітчизняних підприємствах. Проведено аналіз основних моделей інноваційного розвитку.

Питання інноваційного розвитку сучасної української економіки є одним з найбільш актуальних на сьогодні. Важливим фактором впливу на темпи розвитку економіки є інноваційна діяльність [1]. Визнання високої актуальності зовнішніх та внутрішніх викликів, що посилюються, врахування їх можливих наслідків з метою недопущення кризових явищ в економіці і суспільстві є головною передумовою формування дієздатної інноваційної політики соціально-економічного розвитку України [3].

Розвиток сучасного суспільства у значній мірі визначається наявністю та ефективністю у ньому інноваційних процесів, що протікають, які дозволяють перетворювати результати науково-дослідних робіт у нові продукти, технології, послуги, що матимуть попит. Для ефективного вирішення цієї системної проблеми необхідно визначити основні компоненти національної інноваційної системи, ступінь їх відповідності вимогам інноваційно-інвестиційної моделі розвитку, виявити слабкі сторони і перепони, що гальмують такий розвиток, а також системні зміни [3].

Аналіз робіт вітчизняних вчених свідчить про те, що найбільш гострими проблемами в Україні є проблеми підвищення ефективності використання наукових досягнень та втілення результатів фундаментальних та прикладних досліджень українськими підприємствами на практиці [1, 2]. Низький рівень інноваційного розвитку, перш за все, пов'язаний з недоліками управління галуззю і її підприємствами. Так, формування і реалізація стратегій інноваційного розвитку повинні визначатися законом України, але ні в яких документах немає положень щодо формування, становлення і розвитку інноваційної політики. Необхідно відзначити, що інноваційний розвиток металургійної промисловості можливий тільки за умови впровадження необхідних заходів на всіх рівнях: державному, галузевому і на рівні металургійних підприємств.

На рівні металургійних підприємств необхідно: в рамках перспективних планів (стратегій) розвитку підприємства виділити пріоритетні напрями інноваційного розвитку; удосконалити систему управління персоналом і трудовою мотивацією з метою стимулювання інноваційної активності; створити ефективну систему стимулювання працівників за інноваційні пропозиції, творчі ідеї, розробку технологій, удосконалення конструкцій і т.п.; розробити і впровадити комплексну систему оцінки якості праці працівника як підставу для диференціації матеріальних стимулів; розробити систему

інформаційного забезпечення розвитку інноваційного потенціалу підприємства; підвищувати рівень інноваційної культури на підприємстві шляхом підвищення рівня сприйняття нововведень персоналом підприємства, його готовність і здібність до реалізації нововведень у вигляді інновацій; забезпечити включення в колективний договір положень, регламентуючої домовленості і обов'язку сторін соціально-трудових відносин інноваційного розвитку підприємства [2].

У зв'язку з цим особливого значення набуває стратегічне управління інноваційним розвитком підприємств, який орієнтує діяльність на запити споживачів, дозволяє гнучкіше реагувати і здійснювати своєчасні зміни, досягати конкурентних переваг в довгостроковій перспективі. Таким чином, стратегію інноваційного розвитку підприємства можна визначити як сукупність дій і методів ведення інноваційної діяльності, що забезпечує конкурентні переваги за рахунок розробки і впровадження інновацій [5].

Виявлення інноваційних переваг і недоліків в інноваційному розвитку підприємства доцільно здійснювати з метою оцінки інноваційних можливостей, що виникають у нього, а також очікуваних небезпек. Даний етап повинен сприяти здійсненню процесів передбачення змін економічній ситуації на підприємстві в процесі реалізації інноваційного планування. Необхідно відзначити, що великі можливості надають комп'ютерні технології. Причому необхідно користуватися саме специфічними, інноваційними перевагами цих технологій. Слід відмітити, що інноваційна можливість є таким напрямом зусиль підприємства, на якому воно може досягти індивідуалізованого, досить часто лідируючого або монопольного положення на ринках певних товарів.

Стратегічною метою розвитку інноваційної діяльності і формування інноваційної системи підприємства повинен бути комплексний розвиток до певного рівня його конкурентоспроможності. Головним ресурсом для досягнення поставленої мети слід рахувати корпоративну інноваційну систему. Різноманіття можливих цілей і завдань науково-технічного розвитку визначає і різноманітність видів інноваційних систем. Загальної класифікації їх не існує. Доцільно класифікувати інноваційні системи по таких ознаках, як період реалізації, характер цілей, вид потреби, тип інновацій і рівень ухвалюваних рішень.

Головним рушієм інноваційної діяльності у ринковій економіці є використання компаніями інновацій в конкурентній боротьбі з метою підвищення рівня їхньої конкурентоспроможності. В Україні інновації досі не стали належним засобом підвищення конкурентоспроможності. Відтак завдання переходу до інноваційної моделі розвитку зберігає свою актуальність, яка істотно посилюється у світлі сучасних зовнішніх і внутрішніх викликів [4].

Головною метою у розвитку економіки України на сьогодні є досягнення суттєвих темпів зростання, що може стати можливим із застосуванням інноваційної моделі росту економіки, а також інтенсивного підходу до оновлення виробництва та технологій [5]. Втілення моделей інноваційного розвитку є одним з найбільш суттєвих факторів, що дозволяє виводити сучасну економіку на необхідний конкурентоспроможний рівень.

Аналіз ситуацій спрямування державної політики на інноваційні технології у світовій практиці показав, що існують протилежні підходи, що представляють собою як найактивнішу участь держави у розвитку інновацій на

всіх рівнях (приклад Франції), так і найменше втручання держави у інноваційні процеси (наприклад Велика Британія).

Загалом світовий досвід реалізації інноваційної політики свідчить про те, що інноваційні технології є стратегічно важливими для будь-якої держави, оскільки вони дозволяють розвивати та об'єднувати науку, освіту, кадровий потенціал. Застосування інноваційного підходу в економіці може суттєво сприяти пошуку шляхів розвитку вітчизняної економіки та її трансформації, а також виходу з кризових ситуацій.

Використання інноваційних моделей є реальною альтернативою традиційним методам розвитку економіки. Перевагою таких моделей є здатність до адаптації у мінливих умовах трансформаційної економіки. Інноваційний підхід дає можливість активізувати наукову та творчу діяльність у виробництві та підприємстві, що дозволить гнучко реалізовувати їх діяльність та підвищувати конкурентоспроможність державної економіки загалом.

Література

1. Синикова Е.М. Проблемы инновационного развития экономики Украины / Е.М. Синикова // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2009.
2. Проблеми та пріоритети формування інноваційної моделі розвитку економіки України / Я.А. Жаліло, С.І. Архієреєв та ін. – К., 2006.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Проект комітету з питань науки і освіти Верховної ради України.
4. Шостак Л.В. Інноваційні моделі розвитку країн світу / Л.В. Шостак // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 684.
5. Кривенко Л.В. Формування інноваційної моделі розвитку України – запорука економічного зростання / Л.В. Кривенко, В.М. Милашенко // Вісник української академії банківської справи. – 2011.

Ярмолка В.М.

*Кузнецовська філія Європейського університету, м. Кузнецовськ
Кафедра економіки і обліку, старший викладач*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ НЕЧІТКИХ МНОЖИН У ПРОЦЕСІ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Серед важливих проблем сучасного розвитку вітчизняних підприємств є проблема підвищення ефективності маркетингового управління, що потребує розроблення та удосконалення його підсистеми організаційного забезпечення. Зниження передбачуваності результатів, збільшення ваги економічних наслідків, викликаних управлінськими помилками – все це вимагає забезпечення якості управлінських рішень.

Ефективність є результатом маркетингового управління діяльністю підприємства, що зумовлює необхідність її детального вивчення. Розв'язання питань підвищення та підтримки ефективності маркетингового управління діяльністю підприємства неможливо без комплексного оцінювання її рівня. Результати такого оцінювання дозволяють встановити масштаб і зміну

спрямованості в управлінні діяльністю підприємства, прогнозувати їх вплив на ключові функціональні підсистеми підприємства, ухвалювати відповідні управлінські рішення щодо підвищення та підтримки рівня ефективності маркетингового управління діяльністю, вибирати методи, способи, інструменти маркетингового управління діяльністю підприємства.

Аналіз різних наукових джерел виявив, що загальноприйняті підходи до побудови математичних моделей об'єктів ґрунтуються на кількісних методах, які не дають змоги оперувати з невизначеністю. Однак цільова постановка завдань процесу управління доволі часто пов'язується з вихідною змінною нечіткої системи управління. Тому сьогодні процес аналітичного забезпечення та обґрунтування управлінських рішень стикається з необхідністю застосування на туристичних підприємствах моделей діагностики, які ґрунтуються на теорії нечітких множин.

Стан об'єкта маркетингового управління є загальною абстракцією, яка відображає кількісно-якісні форми реалізації його існування та специфіку й міру його суттєвих властивостей і якостей (внутрішніх і зовнішніх). Процес ідентифікації стану об'єкта передбачає наявність алгоритму діагностики, який дає змогу вирішити такі завдання: описати реальний та бажаний стан об'єкта; встановити, чи узгоджуються їх рівні; визначити характер та тип відхилень; передбачити момент часу, в який діагностичні показники мають набути відповідного або критичного значення.

У задачах діагностики необхідно враховувати властивості об'єкта за комплексом характеристик. Під діагностикою стану об'єкта розуміється процес дослідження, відповідно якому на підставі існуючих даних визначаються декілька суттєвих показників, що безпосередньо не вимірюються, але характеризують об'єкт і дозволяють спостерігати зміни стану. За основу оцінювання стану підприємства встановлено відображення ознак адаптації та інноваційного підходу до маркетингового управління на підприємстві, на які, до того ж, впливають виробничі, психологічні, соціальні, політичні та інші фактори.

Весь процес нечіткого опису об'єкта управління можна розподілити на такі етапи: фазифікація (значення вихідних змінних перетворюються до значень типу лінгвістичних змінних за допомогою функцій приналежності), розроблення нечітких правил (визначення правил, що пов'язують лінгвістичні змінні) та дефазифікація (перехід від нечітких значень величин до визначених параметрів) [1].

Метод нечіткої логіки надає дослідникам високо розвинутий формалізований апарат. Нечітко-множинні описи є, з одного боку, набором адекватних формалізмів для моделювання економічних систем в умовах суттєвої невизначеності, а, з іншого боку, поле для нової інтерпретації класичних імовірнісних та експертних оцінок. Так, можна перейти від класичного імовірнісного розподілу до імовірнісного розподілу з нечіткими параметрами, управляючи рівнем правдоподібності оцінок розподілу. Також можна перейти від сукупності експертних оцінок до набору функцій належності, що створює нечіткий класифікатор [2].

Використання теорії нечітких множин дає змогу подолати недоліки підходів та узгодити різні нечіткі рішення за умови наявності нечітких цілей,

обмежень, коефіцієнтів та початкових умов. На основі застосування теорії нечітких множин можливо розробити підхід до оцінювання маркетингового управління підприємства, яка характеризується функцією приналежності відповідного нечіткого числа, та сформулювати повний спектр можливих сценаріїв стану підприємства. Перевагою поєднання системи нечіткого виходу з аналітичною системою маркетингового управління є можливість використання єдиного інформаційного простору: вихідних даних для нечіткого опису та результатів візуалізації у вигляді діаграм та таблиць даних.

Література

1. Тищенко О.М. Використання теорії нечітких множин у процесі діагностики стану підприємства / О.М. Тищенко, Л.О. Норік // Вісник Національного університету "Львівська політехніка" – 2009. – № 647. – С. 610.
2. Zadeh L.A. Toward a Perception-Based Theory of Probabilistic Reasoning with Imprecise Probabilities. – <http://sedok.narod.ru/sfiles/poland/Zadeh.pdf>.

Секція 4. Технічні науки

УДК 621.307.13

¹Божко К.М., ²Суліма О.В., канд. фіз.-мат. наук
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», м. Київ
¹Кафедра наукових, аналітичних та екологічних приладів і систем, старший викладач
²Кафедра математики, доцент

**ТЕЛЕВІЗІЙНІ ТА ОСЦИЛОГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИМІРЮВАННЯ В
ДОСЛІДЖЕННІ СОНЯЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ****Вступ**

Телевізійні засоби вимірювання (ТЗВ) дозволяють отримувати зображення, яке складене із кількох мільйонів пікселів. Причому цей процес відбувається за один кадр, тобто за час, який дорівнює приблизно 30 мілісекунд. Таким чином, ТЗВ генерує інформаційний потік із швидкістю у десятки мільйонів пікселів на секунду. Це дозволяє досліджувати динамічні параметри та характеристики поверхні різних об'єктів, зокрема, сонячних елементів та панелей з високою інформативністю. Додамо, що один піксель – це три байти інформації.

Осцилограф є традиційним засобом вимірювання електричних параметрів досліджуваних об'єктів в імпульсному режимі. На відміну від ТЗВ він забезпечує візуалізацію не поверхні, а зміни у часі напруги.

З появою цифрових осцилографів з'явилась можливість зрівняти інформативну спроможність телевізійних та осцилографічних засобів вимірювання. Так, типовий цифровий осцилограф типу TDS1002 фірми TEKTRONIX виконує відлік даних з частотою вибірки 1 ГГц. При кожному відліку генерується та обробляється півтора байти інформації. Таким чином, осцилографічний метод може забезпечити не меншу швидкість генерації та обробки даних, ніж ТЗВ.

**Поєднання різних засобів вимірювання при дослідженні сонячних
елементів та панелей**

Досвід дослідження сонячних елементів та панелей засвідчує про необхідність поєднання різних засобів вимірювання. Так, температурне поле поверхні доцільно вимірювати тепловізором, який є специфічним типом телевізійного засобу (працює у інфрачервоному діапазоні світлових хвиль).

Мікроскопічні ушкодження поверхні сонячного елементу можна дослідити телевізійним мікроскопом. Для визначення величини механічних напружень в скляних панелях використовують також поляризаційний телевізійний мікроскоп.

Експлуатаційні характеристики сонячної панелі визначають за електричними параметрами. Дуже важливим є дослідження цих параметрів у імпульсному режимі. Для забезпечення імпульсного режиму вимірювання та візуалізації отриманих параметрів і характеристик використовують осцилографічні методи вимірювання.

Науково-технічною проблемою є поєднання в одному лабораторному стенді ТЗВ та осцилографа і визначення відповідності отриманих результатів за обома каналами вимірювання.

Стенд для дослідження сонячних елементів

Окремі модулі стенду для дослідження сонячних елементів на цей час вже виготовлені у вигляді макетних зразків і пройшли випробовування в лабораторних умовах. Це, зокрема, модуль для вимірювання вольт-амперних характеристик у імпульсному режимі, а також модуль для нагрівання сонячних елементів темновим струмом.

Для інтеграції ТЗВ до стенду необхідно додати систему управління кроковими приводами по двом координатам, яка забезпечить сканування поверхні сонячного елемента з мікронною точністю.

Висновки

Доведено, що швидкість генерації та обробки цифрової інформації, первинною формою якою є зображення поверхні та миттєве значення напруги, є тим параметром, за яким можливе порівняння працездатність ТЗВ і цифрового осцилографа.

Показано, що поєднання в одному стенді телевізійних та осцилографічних засобів вимірювання дозволяє здійснити локалізацію та ідентифікацію ушкоджень сонячного елемента за двома незалежними один від одного каналами вимірювання, що підвищує достовірність та точність результатів.

Запропоновано систему автоматизованого сканування поверхні сонячного елемента, що дозволить збільшити швидкість вимірювання та точність визначення координат локальної ділянки поверхні.

Література

1. Порев В.А. Концептуальні аспекти використання приладів з електронним розгортанням зображення для аналізу оптичних полів / В.А. Порев, Г.В. Порев // Наукові вісті НТУУ “КПІ”. – 2001. – № 1. – С. 56-61.

*Гулаков С.В., д-р техн. наук, професор; Бурлака В.В., канд. техн. наук;
Харланов О.В., інженер
Приазовский государственный технический университет, г. Мариуполь*

СНИЖЕНИЕ РАЗБРЫЗГИВАНИЯ ЭЛЕКТРОДНОГО МЕТАЛЛА ПРИ СВАРКЕ В СРЕДЕ УГЛЕКИСЛОГО ГАЗА

При дуговой сварке плавящимся электродом в среде углекислого газа нерегулируемый крупнокапельный перенос электродного металла в сварочную ванну приводит к значительному его разбрызгиванию. Это, в свою очередь, отрицательно сказывается на качестве сварного соединения. Для получения высококачественных сварных соединений этот перенос осуществляют разнообразными принудительными методами, направленными на снижение разбрызгивания металла в процессе сварки.

Авторами предложен способ дуговой сварки плавящимся электродом в среде углекислого газа, в котором электрод подают в сварочную ванну с периодическим изменением скорости его подачи. Периодическое изменение скорости подачи электрода осуществляют дискретно в направлении, противоположном направлению его подачи в сварочную ванну. Это позволяет выдергивать электрод из капли электродного металла. Изменение скорости необходимо выполнить до того, как капля достигнет критического диаметра.

Для увеличения стабильности переноса электродного металла в сварочную ванну дополнительно в момент, предшествующий изменению скорости, осуществляют кратковременно увеличение тока источника питания на 20-30 %. Резкое увеличение тока в момент, предшествующий дискретному изменению скорости, вызовет уменьшение сечения шейки капли за счет пинч-эффекта, что позволит с меньшим усилием и ускорением оторвать каплю от электрода.

Разработана экспериментальная модель устройства для сбрасывания капли, которая изображена на рис. 1. Через мундштук 1 пропускают электродная проволока 2. На конце электрода образовалась капля электродного металла 3, между каплей и сварочной ванной 4 горит дуга 5. На дугу подают напряжение от однофазного источника питания (ИП) дуги. В зону сварки подают газ.

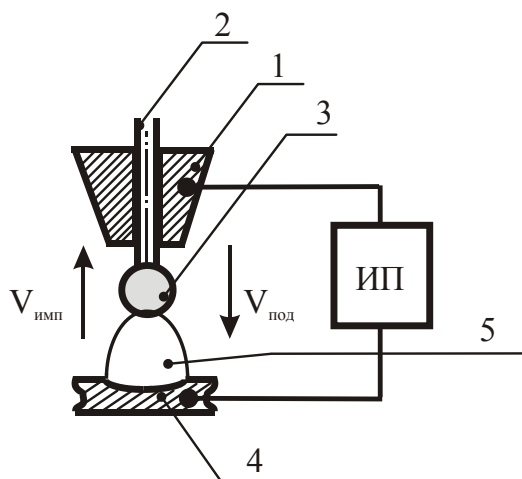

Рис. 1. Экспериментальная модель устройства для сбрасывания капли

Через мундштук электродная проволока со скоростью $V_{\text{под}}$ подают в зону сварочной ванны. В определенный момент времени, когда на конце электрода образовалась капля достаточных размеров, электродная проволока со скоростью $V_{\text{имп}}$ двигаем дискретно (например, за счет удара) в направлении, противоположном направлению его подачи в сварочную ванну. Это приводит к тому, что капля начинает вытягиваться, образуется шейка и электрод отрывается от капли или выходит из нее. В момент, перед изменением скорости, целесообразно кратковременно увеличить ток источника питания. За счет увеличения силы тока источника питания шейку сжимающей силы, возникающие под действием пинч-эффекта. Это позволит улучшить условия для срывания капли, образовавшейся. После срыва капли электрод вновь со скоростью $V_{\text{под}}$ подают в зону сварочной ванны.

Проведенные эксперименты показали, что применение данного способа дуговой сварки плавящимся электродом в среде CO₂ позволяет снизить разбрызгивание электродного металла.

¹Сирота О.А.; ²Бойко В.І., д-р техн. наук, професор; ³Трикіло А.І., канд. техн. наук, доцент

Дніпродзержинський державний технічний університет, м. Дніпродзержинськ,
Кафедра електроніки, ¹студент, ²професор, наук. керівник, ³доцент, наук. керівник

АВТОМАТИЗАЦІЯ ВІДДАЛЕНИХ ОБ'ЄКТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ GSM МЕРЕЖІ

Підвищення вимог до технологічного обладнання, охорони об'єктів і т.і. визначає необхідність впровадження нових технологій контролю, сигналізації та керування, коли присутність людини у зоні реалізації процесу чи розташування об'єктів по різних причинах є не завжди можливою.

Сучасний рівень розвитку в області телекомунікацій, інформаційно-вимірювальних систем дозволяє здійснювати віддалений доступ до систем автоматизації та реалізовувати дистанційне керування технологічним устаткуванням у реальному часі [1]. В результаті, використовуючи мікропроцесорні засоби, зокрема контролери й персональні ЕОМ, які можуть бути віддалені на будь-яку відстань від об'єкту автоматизації, можна оперативно отримати інформацію про стан об'єкту, обробити результати вимірювання відповідних параметрів, реалізувати керування режимами роботи обладнання. Передбачається, що сигнали об'єкту необхідно контролювати в цілодобовому режимі.

У доповіді надана структура системи автоматизації віддаленого доступу, яка здійснює контроль параметрів об'єкта, його охоронну сигналізацію та регулювання параметрів відповідного технологічного устаткування. Передача даних ведеться через мережу "Інтернет" [2]. Структурна схема системи автоматизації зображено на рис. 1.

Об'єкт оснащується контролером (чи контролерами) для збору даних і управління устаткуванням. Кількість і склад контролерів на об'єкті визначається завданнями автоматизації.

Двонаправлений обмін даними здійснюється на швидкості до 115 Кбіт/с.

Загальна структура апаратної частини системи автоматизації віддаленого контролю, сигналізації й керування представляє сукупність слідуючих блоків:

ОА – об'єкт (об'єкти) автоматизації (контроля і керування, наприклад, приміщення будинку, нагрівальне устаткування, електроприводи, інші електротехнічні комплекси, тощо);

НП – нормуючі перетворювачі, які необхідні для перетворення величин, що вимірюються, у форму, зручну для подальшої обробки;

ВМ – виконавчі елементи чи блоки (тиристорні ключі, клапани, дроселі та інші пристрої, що призначенні для керування об'єктами);

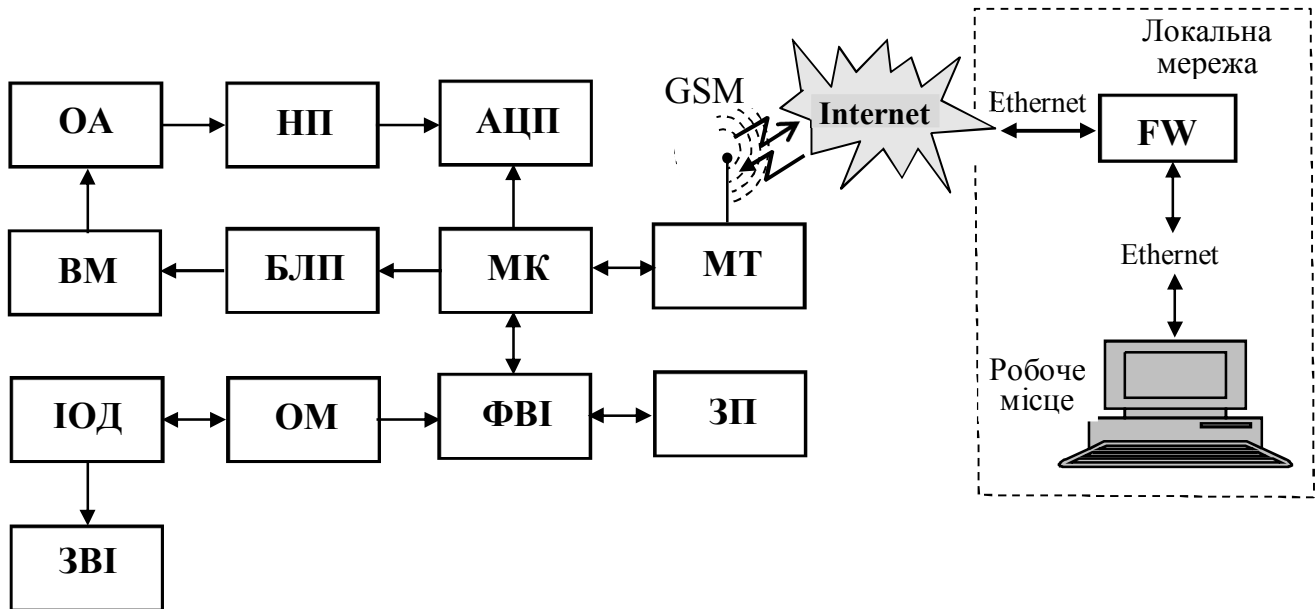

Рис. 1. Структурна схема системи автоматизації віддаленого об'єкта

АЦП – аналого-цифрові перетворювачі, що оснащені комутаторами аналогових сигналів, а також пристроями дискретного введення;

БЛП – блок логічних перетворень;

МК – мікроконтролер;

ФВІ – формувач внутрішнього інтерфейсу системи;

ОМ – обчислювальні модулі чи ЕОМ;

ІОД – інтерфейс обміну даними;

ЗВІ – засоби відображення інформації і візуалізації процесу;

ЗП – запам'ятовуючий пристрій;

МТ – мобільний термінал.

Для організації зв'язку віддалених модулів з використанням безпроводних каналів стільникового зв'язку система включає GSM/GPRS модем.

Надана на рисунку система є частиною локальної мережі. Керування доступом до об'єкту здійснюється по локальній мережі Ethernet. МК (тип AT 90S2313 [3]) виконує функції керування об'єктом за допомогою БЛП і VM.

У системі реалізується протокол шини 1-Wire. Саме протокол визначає всі правила передачі інформації. Протокол 1-Wire має кілька різних рівнів. На нижньому рівні визначаються, яким чином передаються окремі біти, як необхідно формувати імпульси (тривалість, кодування даних і т.і.). На верхньому рівні, в першу чергу, формується набір команд, завдяки яким відбувається опитування зовнішніх пристроїв, під'єднаних до портів.

ФВІ забезпечує організацію обміну даними між пристроями усередині системи автоматизації. ЗП слугує для збереження даних вимірювань. Його задача полягає також у забезпеченні нормальної роботи підсистем контролю, сигналізації і керування об'єктом у випадках тимчасового розривання зв'язку.

Для обміну інформацією з базовою станцією використовується двох сторонній зв'язок, діючий у симплексному режимі. При цьому передавач і приймач системи діють по черзі. Вибір такого варіанту визначався більш простим рішенням задачі.

Значна увага у доповіді приділена взаємодії мікроконтролера з персональним комп'ютером. Зв'язок між ними здійснюється за допомогою RS - 485 порта.

Результати роботи покладені у розробку системи охорони приватного садового сектору товариства «Наука» м. Дніпродзержинська.

Література

1. Столлингс В. Современные компьютерные сети / В. Столлингс. – СПб.: Питер, 2003.
2. Норенков И.П. Телекоммуникационные технологии и сети / И.П. Норенков, В.А. Трудоношин. – М.: МГТУ, 2000.
3. Евстифеев А.В. Микроконтроллеры AVR семейств Tiny и Mega фирмы ATMEL / А.В. Евстифеев. – М.: Издательский дом «Додэка-XXI», 2005. – 560 с.

¹Суглобов В.В., д-р техн. наук, професор; ²Міхєєв В.А., доцент; ³Ткачук К.В.
 Приазовський державний технічний університет, м. Маріуполь
 Кафедра підйомно-транспортних машин і
 деталей машин, ¹зав. кафедрою, ²ст. викл., ³аспірант

ЗМЕНШЕННЯ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗМІНИ ВІЛЬОТУ СТРІЛИ СТРІЛОВОЇ СИСТЕМИ ПОРТАЛЬНИХ КРАНІВ

Практика створення порталних кранів показує, що значний вплив на технічні параметри і експлуатаційні властивості крану має тип та технічний рівень стрілової системи (СС) та системи врівноваження (СВ). Найбільш перспективним і раціональним методом проектування є автоматизований сумісний синтез параметрів СС і СВ, який дозволяє провести оптимізацію за критеріями металомісткості, енергоспоживання, маневреності, надійності, економічності.

У цей час відсутні методики сумісного оптимального проектування стрілових систем порталних кранів та пристроїв їх врівноваження з позицій багатокритеріальної оптимізації та урахування цілого ряду функціональних, конструктивних і експлуатаційних обмежень. Відомі методики, засновані на графоаналітичних підходах, неточні та не дозволяють автоматизувати процес розрахунку, синтезу і оптимізації стрілових систем та пристроїв врівноваження [1].

Також існуючі методи проектування не дають рекомендацій з вибору вхідних даних на початковому етапі автоматизованого сумісного синтезу СС та СВ. Вхідні дані замовників кранів містять максимальний і мінімальний робочі вильоти стріли, висоту підйому вантажу, значення заднього габариту крана. Але цього недостатньо для сумісного синтезу СС та СВ. Значення інших параметрів приймаються, базуючись на геометричних показниках кранів-аналогів та досвіду проектування [2].

Дослідження авторів спрямовані на мінімізацію кількості вхідних параметрів при сумісному синтезі СС та СВ порталних кранів, що дозволить зменшити енергоспоживання механізмів кранів при роботі; автоматизувати

процес розрахунку і проектування кранів і на цієї підставі створити порталні крани нового покоління з більш якісними технічними характеристиками, зниженими показниками енергоспоживання на 10-12% та металомісткості на 7-9%.

Для досягнення поставленої мети та вирішення проблеми енергоспоживання авторами передбачено:

1. Виконати аналіз вимог та діючих норм якості врівноваження стрілових систем порталних кранів та провести дослідження впливу якості пристроїв врівноваження на потужність приводу механізму вильоту стріли.

2. Розробити математичну модель стрілової системи порталних кранів та їх пристроїв врівноваження для визначення ваги елементів по геометричним параметрам, а також дати рекомендації по застосуванню математичної моделі при розробці програми моніторингу оптимальності конструкції стрілових систем порталних кранів.

3. Розробити вимоги до СС і СВ та критерії якості, які потрібні для оптимізації пристроїв врівноваження, а також розробити пакет параметричних даних існуючих кранів та програми автоматизованої оптимізації пристроїв врівноваження порталних кранів.

Література

1. Михеев В.А. Специальные краны / В.А. Михеев, В.Т. Власов. – Мариуполь: ПГТУ, 2004. – 424 с.

2. Суглобов В.В. Определение геометрических параметров стрелы и хобота шарнирно – сочленённой стреловой системы порталного крана / В.В. Суглобов, В.А. Михеев, Е.В. Тищенко // Вісник Приазов. держ. техн. ун-ту: Зб. наук. пр. – Мариуполь: ДВНЗ «ПДТУ». – 2011. – Вип. № 22. – С. 177-182.

Зміст

Секція 1. Інформаційні системи і технології	3
Александрова А.В. Технології дистанційного навчання в освіті	3
Лінник І.О. Плагиат в українських ВНЗ	4
Мачуга Р.І. Застосування хмарних технологій в обліку	6
Пасько А.І., Ошега Н.А., Иванов Д.Н. Влияние экономических факторов на рост числа пользователей в сети интернет	9
Ризун Н.О., Ратушный Д.В., Грицюк А.И. Принципы формирования информационных моделей системы компьютерной диагностики профессиональной подготовленности.....	10
Сергатюк Ю.В. Вплив медіаосвіти на формування інформаційної позиції сучасної особистості	12
Спірін С.А., Кормановський С.І., Спірін А.В. Методи обробки, аналізу і розпізнавання образної інформації.....	13
Степова С.В., Король І.В. Оцінка ефективності систем захисту інформації в інформаційних системах.....	15
Тараненко Ю.К., Ризун Н.О., Чаповский Н.А., Семерий И.В. Формализация когнитивных процессов индивидуальной интеллектуальной деятельности тестируемого	17
Титарев Д.С. Сучасні інформаційні технології в задачах макроекономічного прогнозування	18
Холод Е.Г., Степаненко В.М., Положай С.С. Внутрикorporативный портал и интернет-портал организации.....	20
Чумак Т.В., Яковлева О.М., Пушкина А.А. Применение информационных систем на рынке бытового обслуживания населения.....	21
Янченко С.О. Теоретичні основи інформатики та кібернетики	23
Секція 2. Економічні науки	25
Бабкіна Є.Ю., Мороз О.І. Трактуювання поняття мотивація	25
Баховська К.В. Шляхи оптимізації економіко-правового середовища банківського обслуговування міжнародної активності підприємств.....	26
Башнянин Г.І., Гончарук Л.Я., Підлипна Р.П., Тесля А.І. Ефективність макроекономічної соціалізації.....	27
Богацька Н.М., Король І.В. Шляхи підвищення ефективності експлуатації основних фондів на підприємстві.....	30
Василик І.І., Шутка Н.В. Шляхи розв'язання проблем нафтовидобувної галузі.....	31
Венгерук Н.П., Плахотнюк І.О. Основні аспекти управління грошовими коштами в Україні	33
Венгерук Н.П., Самсоненко О.В. Сучасні підходи щодо удосконалення обліку готової продукції та її реалізації.....	36
Гарнага М.В. Формування моделі розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	38
Голосенін І.О. Щодо фіктивної реструктуризації кредитів банками	40
Горячева К.О. Економічна сутність кредитного механізму забезпечення сталого розвитку промисловості України	42
Гримак Ю.А. Особливості розвитку фондового ринку України в умовах глобалізаційних викликів.....	46
Драган О.О. Формування моделі фінансової поведінки домогосподарств в Україні.....	49
Загарій В.П. Підсистеми фінансової безпеки держави	50
Корвяков В.А. Сутність та способи мінімізації податків	53
Лях М.В. Логістичний аутсорсинг як сучасна форма ділових відносин.....	54
Метлушко О.В. Особливості сучасного стану грошово-кредитної політики України.....	57
Охримовская В.Г. Прогнозирование финансового состояния предприятия методами нечеткой логики	59

Сидорюк Н.С., Іценко К.О. Удосконалення пдв в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду	61
Соколов А.В. Мотивація державних службовців: проблеми і шляхи вирішення.....	64
Струтинський О.П. Теоретичні аспекти визначення поняття і змісту маркетингової товарної політики	66
Суло Д.В. Вплив держави на ентропійні характеристики соціуму	68
Тарасова І.І., Колодєєв М.П. Загальні підходи та методологія формування стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств.....	69
Ярмоленко Л.І., Лазірко С.И., Курмаєв Д.В. Впровадження інновацій на вітчизняних підприємствах України	73
Ярмолка В.М. Використання теорії нечітких множин у процесі маркетингового управління підприємством.....	75
Секція 4. Технічні науки	78
Божко К.М., Суліма О.В. Телевізійні та осцилографічні засоби вимірювання в дослідженні сонячних елементів	78
Гулаков С.В., Бурлака В.В., Харланов О.В. Снижение разбрызгивания электродного металла при сварке в среде углекислого газа.....	79
Сирота О.А., Бойко В.І., Трикіло А.І. Автоматизація віддалених об'єктів з використанням GSM мережі.....	81
Суглобов В.В., Міхеєв В.А., Ткачук К.В. Зменшення енергоспоживання механізмів зміни вильоту стріли стрілової системи порталних кранів	83